

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond
Ühiskonnateaduste instituut
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Eliise Kivi

**Ajakirjanike ja ajakirjanduse ründamine Uued Uudised portaali
postitustes**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Signe Ivask, PhD

Tartu 2025

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD.....	6
1.1 Ajakirjanike roll ja ründamine demokraatlikus ühiskonnas.....	6
1.1.2 Retoorika ja keelekasutus mõjutusvahenditena.....	6
1.2 Meedia delegitimeerimine kui strateegia.....	8
1.2.3 Delegitimeerimise strateegiate analüütiline raamistik.....	8
1.4 Uued Uudised kui poliitiline lehekülg.....	10
1.4.1 Peavoolumeediaga vastandumine ja konservatiivse maailmapildi kinnistamine.....	10
1.4.3 Ründav retoorika ja avaliku arutelu mõjutamine.....	11
1.5 Analüüsi fookus ja uurimisküsimused empiirilise uuringu jaoks.....	11
2. VALIM JA MEETODID.....	13
2.1 Valim ja andmekogumismeetod.....	13
2.3 Andmeanalüüsimeetod.....	15
3. TULEMUSED.....	17
3.1 Täpsed näited ajakirjanike ründamisest Uued Uudised portaalis.....	17
3.1.1 Isikuomaduste ründamine.....	17
3.1.2 Ajakirjanike seostamine negatiivsete institutsioonide ja ideoloogiliste gruppidega.....	22
3.1.3 Eetiliste standardite kahtluse alla seadmine.....	27
3.1.4 Avalikkuse huvide eiramise süüdistamine.....	33
3.1.5 Töö tulemuste ja demokraatlike mõjude kahtluse alla seadmine.....	36
4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON.....	43
4.1 Järeldused.....	43
4.2 Diskussioon.....	46
KOKKUVÕTE.....	48

SUMMARY.....	50
KASUTATUD ALLIKAD.....	52
LISAD.....	64
Lisa 1: Joonis 1.....	64
Lisa 2. Joonis 2.....	65
Lisa 3. Ülejäänud Uued Uudised tekstide analüüsid.....	66
Lisa 3.1 Isikuomaduste ründamine.....	66
Lisa 3.2 Ajakirjanike seostamine negatiivsete institutsioonidega.....	75
Lisa 3.3 Eetiliste standardite kahtluse alla seadmine.....	100
Lisa 3.4 Avalikkuse huvide eiramises süüdistamine.....	110
Lisa 3.5 Töö tulemuste ja demokraatlike mõjude kahtluse alla seadmine.....	116

SISSEJUHATUS

Ajakirjanike ja meedia roll demokraatlikus ühiskonnas on olnud ajalooliselt seotud läbipaistvuse, vastutuse ja mitmehäälsuse tagamisega. Meedia vahendusel saavad kodanikud infot poliitiliste otsuste kohta ning ajakirjanikud täidavad valvekoera rolli, seades küsimuse alla võimu tegutsemise läbipaistvuse ja eetilisuse. Kuid on hakanud sagenema juhtumid, kus ajakirjanikud satuvad järjest enam kriitika, kahtlustuste ja isiklike rünnakute sihtmärgiks, eriti poliitiliselt polariseeritud keskkonnas (Muddiman & Stroud, 2017; Egelhofer jt, 2021). Sellised rünnakud ei mõjuta mitte ainult üksikuid ajakirjanikke, vaid võivad õõnestada meediainstitutsioonide usaldusväärsust ja seeläbi ka demokraatliku avaliku arutelu toimimist.

Käesolev bakalaureusetöö uurib, milliseid delegitimeerimise strateegiaid kasutab portaali Uued Uudised ajakirjanike ja laiemalt ajakirjanduse ründamiseks. Uued Uudised portaali puhul on tegu Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) väljaandega (Uued Uudised i.a). Selleks analüüsitakse valitud postitusi, et selgitada välja, kuidas ründav keelekasutus ja polariseerivad narratiivid aitavad kujundada portaali sihtrühma hoiakuid. Töö asub uurima nähtust, mis pole aktuaalne ainult Eestis, vaid laiemalt kogu Euroopas ja maailmas, kus populistlik retoorika ning alternatiivmeedia roll on märgatavalt kasvanud (Van Dalen, 2019; Saavik, 2020).

Töö teoreetiline raamistik toetub Van Daleni (2019) delegitimeerimise strateegiate klassifikatsioonile, mis võimaldab eristada viise, kuidas ajakirjanikke rünnatakse – olgu see läbi isikuomaduste kritiseerimise, eetiliste standardite kahtluse alla seadmise või nende seostamise institutsioonidega, mille usaldusväärsus on juba varem diskrediteeritud. Lisaks käsitletakse polariseerumise, narratiivide loomise ja süümängude kaudu ajakirjanike ründamise laiemat sotsiaalset ja ühiskondlikku mõju (Egelhofer jt, 2021; Saavik, 2020). Selline mitmekihiline lähenemine võimaldab mõista mitte ainult üksikuid retoorilisi võtteid, vaid ka nende strateegilist mõju meediamaaistikule ja ühiskondlikele arusaamadele.

Töö eesmärk ei ole hinnata ajakirjanike tööd iseenesest ega selgitada välja, kellel on õigus ning kellel mitte, vaid keskenduda keelelisele ja sisulisele analüüsile. Uurimuse keskmes on küsimus: **Milliseid delegitimeerimise strateegiaid kasutatakse ajakirjanike ja ajakirjanduse ründamiseks portaalis Uued Uudised?**

Analüüsides kasutan kvalitatiivset sisuanalüüsi, mille abil uurin Uute Uudiste postitusi, milles käsitletakse ajakirjanikke ja ajakirjandust. Töö eesmärk on mõista, milline kuvand portaalis ajakirjanikest luuakse ning millised retoorilised vahendeid selleks kasutatakse.

Esmalt toon töös välja seni akadeemilises kirjanduses avaldatud allikate põhjal töö teoreetilised ja empiirilised lähtekohad. Seejärel selgitan bakalaureusetöö valimit, ehk kuidas ja millised näited valisin ning kuidas neid analüüsisin. Kolmandas peatükis analüüsin näiteid ajakirjanike ründamisest Uued Uudised portaalis. Saadud tulemusi selgitan järelduste peatükis, millele järgneb diskussioon. Töö lõpetab kokkuvõtte eesti ja inglise keeles. Bakalaureusetöö selgitab, kuidas keeleline kujundamine võib õõnestada demokraatlikke väärtusi (Saavik, 2020).

Selle bakalaureusetöö kirjutamisel oli abiks ka ChatGPT, millega sai struktureerida töö ülesehitust ja leida teoreetiliste lähtekohtade kirjeldamiseks sobivaid allikaid. Kõik ChatGPT-ga leitud töös kasutatud allikad on minu poolt läbi töötatud ning kontrollitud.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

Selleks, et ajakirjanike ründamist Uued Uudised portaalis põhjalikult uurida, koostasin teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade peatüki. Siinkohal analüüsin varasemalt avaldatud akadeemilise kirjanduse põhjal, kuidas ajakirjanikke erinevates võrgustikes seni rünnatud on.

1.1 Ajakirjanike roll ja ründamine demokraatlikus ühiskonnas

Üheks ajakirjaniku rolliks on olla demokraatliku ühiskonna valvekoer, kes valgustaks avalikkust ning hoiaks võimu vastutavana. Nende töö tagab kodanikele võimaluse mõista ühiskonda ning teha teadlikke otsuseid valimistel, mis on demokraatliku protsessi alus. Viimastel aastatel on täheldatud kasvavat trendi, kus ajakirjanikke rünnatakse sõnaliselt ja diskrediteeritakse nii poliitikute kui kallutatud meediaväljaannete poolt (Muddiman & Stroud, 2017). Selline surve meediale ei toimu juhuslikult, vaid on sageli osa teadlikust strateegiast, millega poliitikud püüavad oma kuvandit kaitsta ja kriitikat neutraliseerida.

Sedamoodi strateegiliselt ajakirjandusse suhtumine sobitub poliitilise alternatiivmeedia olemusega, sest meedia ei toimi kõigest infoallikana, vaid täidab ka ideoloogia levitaja rolli. Tihtipeale pole tegu erapooletu informeerimisega, vaid püüdlusega eelistatud maailmavaateid peale suruda või kinnistada (Saavik, 2020).

1.1.2 Retoorika ja keelekasutus mõjutusvahenditena

Poliitikud kujundavad argumenteerimisvõtteid kasutades avalikku arvamust ning mõjutavad avalikkuse arusaamu süüst ja vastutusest. Nad kasutavad süümänge kriitika tõrjumiseks ja vastutuse hajutamiseks, mis loob paralleele meediaväljaannete ja ajakirjanike vastu suunatud ründava retoorikaga. Ründav retoorika ja usaldusvääruse õõnestamine on strateegiad, mida kasutatakse ka nende maine kahjustamiseks (Tamm, 2020).

Delegitimeeriva meediakriitika üks silmatorkavaid näiteid on “valeuudised“ (*fake news*), mida poliitikud tihti kasutavad ilma sisulise põhjendusega (Egelhofer jt, 2021). Selle sildi abil püütakse ajakirjandust halvas valguses näidata, mis viib kahtluse alla nende usaldusvääruse ilma selgete argumentideta. Näiteks kasutatakse ründavaid sõnumeid, mis kujutavad ajakirjanikke kui rahvavaenlasi või ideoloogilisi tööriistu, et õõnestada nende autoriteeti (Holton jt, 2023).

Ajakirjaniku tööd libauudisteks sildistades tulevad esile peamiselt kaks tunnust: esiteks tehakse seda ebaviisakalt ning teiseks puudub sellisel kriitikal faktipõhine sisu. Sellise

lähenemise puhul proovivad poliitikud faktipõhised arutelusid tõrjuda, et kerkiks esile poliitiline retoorika ja selle eesmärk on mõjutada inimeste suhtumist ajakirjandusse (Egelhofer jt, 2021).

Lisaks ajakirjanike avaldatud sisu kritiseerimisele kallutatud meediatekstides, kasutatakse usaldusväärseuse õõnestamiseks ka vastavat keelekasutust. See võib olla võimas vahend avaliku arvamuse kujundamisel ja vastandumiste tekitamisel. Sageli kasutatavad poliitiliselt kallutatud portaalid tugevalt emotsionaalselt lugusid, et sõnumit võimendada. Keelekasutus aitab võimulolijatel kujundada narratiive, mis asetavad nende kriitika teistele. Tamm (2020) toob magistritöös välja süümängude analüüsi, mis aitab mõista, kuidas strateegiline retoorika võib piirata kriitilise diskussiooni võimalusi. See on oluline ka ajakirjanike ründamise kontekstis, kus eesmärk on õõnestada avalikkuse usaldust meedia vastu.

Van Daleni (2019) teoreetilise käsitluse põhjal püüavad populistlikud poliitikud ja väljastpoolt peavoolu tegutsevad isikud õõnestada ajakirjanike ja institutsionaalse meedia usaldusväärset. Traditsiooniline ajakirjanike ja poliitikute vastastikuse sõltuvuse mudel populistlikus kontekstis ei toimi, kuna äärmuslike vaadetega poliitikud seavad sihilikult kahtluse alla institutsionaalse meedia usaldusväärse ja väidavad, et ajakirjanikud on osa korruptiivsest eliidist (Van Dalen, 2019). Kuigi Tamme (2020) ja Van Daleni (2019) tööd on erinevad, – Tamm uuris poliitiku ja Van Dalen ajakirjanike vastu kasutatavaid strateegiaid – tuleb mõlemas esile, kuidas strateegiline retoorika aitab õõnestada ajakirjanike usaldusväärset ja piirata avalikku ning kriitilist arutelu ajakirjanduse üle.

Kuigi Van Daleni (2019) käsitlus on kirjutatud rahvusvahelisel tasandil, siis Uued Uudised portaal on hea näide sellest, et Eesti ei ole erand populistliku poliitilise retoorika globaliseerunud mustritest. Selline retoorika pole ajakirjanike isiklik probleem, vaid kujutab endast ohtu demokraatia põhiväärtustele (Van Dalen, 2019).

1.2 Meedia delegitimeerimine kui strateegia

Meedia delegitimeerimine on protsess, mille käigus poliitikud või muud võimuisikud proovivad meediat läbi kriitika avalikkuse ees ebausaldusväärseks muuta (Egelhofer jt, 2021). Sealhulgas toimub meedia delegitimeerimine sageli avalikult, eesmärgiga veenda avalikkust, et ajakirjandus pole erapooletu (Egelhofert jt, 2021). Lisaks eelnevale võib öelda, et traditsioonilist poliitikute ja ajakirjanike vahelist suhet iseloomustav vastastikune sõltuvus ja arusaam, mis on üks poliitilise kommunikatsiooni rolle, on populismi tõusuga tugevalt

muutunud (Van Dalen, 2019). Kuna äärmuslike vaadetega poliitikud ei pea meediat enam usaldusväärseks ning seavad selle kahtluse alla, siis muutuvad nende kanalid poliitilise vastasseisu tööriistadeks. Saaviku (2020) hinnangul jäävad Eesti alternatiivmeedia väljaannete eesmärgid segaseks. Säärased portaalis näitavad end kui rahva häälekandjaid, kes toovad välja peavoolumeedia varjatus eesmärgid ja mitte-sõltumatuse. Meediakriitika kaotab seeläbi oma ajutise taktikalise omaduse ning omistab soovi pidevalt avalikkuse arvamust kujundada. Seejuures on tegemist laiema legitiimsuse küsimusega, sest äärmuslikke vaateid esindavad poliitikud ei püüa läbi nende postituste mitte enda usaldust tugevdada vaid peavoolumeedia legitiimsust vähendada (Van Dalen, 2019).

Töö keskmises oleval Uued Uudised portaalis ilmnevad narratiivid, mis näitavad peavoolumeedia ajakirjanikke kui valitsuse käepikendusi, tuginevad mõttemaailmale, mida peetakse vernakulaarseks autoriteediks. Viimane mõiste tähendab mitteametlikku, rahva seast lähtuvat autoriteeti, kes vastandub institutsionaalsele või formaalsele võimule, nagu näiteks valitsus või meedia. Vernakulaarse autoriteedi mõiste järgi võivad tavalised inimesed, esitada ennast autoriteetidena, ilma et neil oleks vastavat pädevust (Howard, 2013). Viimase kaudu tekib selge vastandumine peavoolumeedia ja niinimetatud rahva eest seisvate poliitikute vahel ning meedia kujutamine korruptiivse süsteemi osana muutub korduvaks mustriks.

1.2.3 Delegitimeerimise strateegiate analüütiline raamistik

Van Dalen (2019) toob välja viis peamist telge, mille kaudu meedia legitiimsust rünnatakse. Nende viie delegitimeerimise strateegia analüütilise raamistiku järgi saab luua struktuuri Uued Uudised portaali retoorika mõistmiseks ja analüüsimiseks. Need strateegiad, mida populistlikud poliitikud ja meediaväljaanded sageli kasutavad, hõlmavad järgmisi taktikaid.

1. Isikuomaduste ründamine: populistlikud poliitikud kritiseerivad ajakirjanike iseloomuomadusi, näiteks kutsuvad neid laiskadeks, kallutatuteks või ebakompetentseteks.
2. Seostamine negatiivsete institutsioonidega: ajakirjanikke kujutatakse osana korruptiivsest eliidist, poliitilise režiimi käepikendusena või võõrandunud akadeemilise ringkonna liikmetena.
3. Eetiliste standardite kahtluse alla seadmine: väidetakse, et ajakirjanikud ei järgi ajakirjanduse eetilisi norme, nagu faktikontroll, tasakaalustatus või objektiivsus.
4. Avalikkuse huvide eiramise süüdistamine: kritiseeritakse ajakirjanikke väitega, et nad ei teeninda avalikkuse huve, vaid edendavad oma isiklikke või institutsionaalseid agendasid.

5. Töö tulemuste ja demokraatlike mõjude kahtluse alla seadmine: väidetakse, et meedia mitte ainult ei tee oma tööd halvasti, vaid kahjustab ka demokraatiat, näiteks moonutades poliitilist debatti või andes valeinfot.

Egelhofer, Aaldering ja Lecheler (2021) analüüsisid Austria ja Saksamaa poliitikute sotsiaalmeedia postitusi ning leidsid, et umbes pool meediakriitikast, sealhulgas poliitikute kirjutatud sisu, on delegitimeeriv, sageli iseloomustatuna ebaviisakuse või argumentide puudumisega. See rõhutab, kuidas populistlikud poliitikud süüdistavad meediat kallutatuses ja valeinformatsiooni levitamises. Näiteks võib selliseks kriitikaks olla olukord, kus meediaväljaannet süüdistatakse kallutatuses või valetamises ilma täiendavate selgitusteta (Egelhofer jt, 2021).

Tähtis on mõista, et selline ründav lähenemine ei ole juhuslik ega üksikute juhtumite põhjal kujunenud. Tegemist on pikaajalise strateegiaga, mille kaudu püütakse mõjutada avalikku arvamust ning muuta arusaamu sellest, milline peaks olema meedia roll ühiskonnas (Van Dalen, 2019). Saaviku (2020) kohaselt on Uued Uudised osa laiemast meediamaastriku muutumisest, kus parteiliselt suunatud infokanalid asendavad traditsioonilist ajakirjandust. See võimaldab võimupoliitikas osalevatel gruppidel luua oma informatsioonipõhiseid elukeskkondi, mis ei allu samadele eetikanormidele ega professionaalsetele standarditele kui peavoolumeedia.

Meedia delegitimeerimine pole lihtsalt kriitika vorm, vaid osa suuremast normide muutmise protsessist, mis ühendab ideoloogilise võitluse, avaliku arvamuse suunamise ja sihiteadliku retoorika (Van Dalen, 2019).

1.4 Uued Uudised kui poliitiline lehekülg

Töö fookuses olev portaal Uued Uudised on Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) väljaanne, mis on kriitiline peavoolumeedia suhtes (Uued Uudised, i.a.). Uued Uudised portaali kuulub Eesti poliitilise alternatiivmeedia kategooriasse ning täidab poliitilise kommunikatsioonikanali mitte erapooletu ajakirjandusliku väljaande rolli (Saavik, 2020).

Kanali tegevuses avalduvad mitmed alternatiivmeediale omased motiivid. Soov pakkuda teist vaatenurka toob selgelt esile nende sisus oleva kallatuse ja retoorika. Uued Uudised esitavad end sageli rahva häälekandjana, kes paljastab peavoolumeedia tõelise olemuse ja toob esile selle varjatud tõesed. Nende sisus väidetakse tihti, et peavoolumeedia toetab elitaarsete poliitikute tegevust ja seda narratiivi võimendab polariseeriv keelekasutus, kus

peavoolumeediat kirjeldatakse halvustavate väljenditega. Halvustavad terminid püüavad kujundada peavooluajakirjanikest negatiivset kuvandit, nimetades Eesti peavoolumeediat näiteks liberaalglobalistlikuks propagandavõrgustikuks (Uued Uudised, 2024).

Siim Saavik (2020) tõi välja, et Uued Uudised tegutseb rahvuskonservatiivse maailmavaate alusel. Portaali sisu toimib poliitilises kommunikatsioonis pigem parteilise tööriistana kui erapooletu meediakanalina. Selline paigutus tähendab, et portaal ei esinda klassikalist ajakirjandust, vaid pigem on tegemist ideoloogilisi põhimõtteid täitva kommunikatsiooniväljundiga.

1.4.1 Peavoolumeediaga vastandumine ja konservatiivse maailmapildi kinnistamine

Uued Uudised püüab luua vastandumist, kus nende vaatenurk esindab tõde ja rahva huve, samal ajal kui peavoolumeedia esindab valet ja eliidi huve. Kallutatud meediaväljaanded loovad viljaka pinnase ajakirjanike professionaalse maine kahjustamiseks ja avaliku arvamuse mõjutamiseks (Hagar jt, 2021), mille heaks näiteks on Uued Uudised.

Nende kirjatükkide keelekasutuses tuuakse sageli välja, et ajakirjanikud ei ole objektiivsed, vaid teenivad eliitide huve ja sellises kontekstis, kus neid on tembeldatud rahvavaenlaseks, väheneb nende võimalus avaldada enda kriitilisi vaateid (Närska, 2021).

Ajakirjanike ründamine on eriti silmapaistev Uute Uudiste sisus, kus on kajastatud poliitikuid või teemasid, mis on tundlikud EKRE poliitilistele seisukohtadele. See ei ole omane vaid Uutele Uudistele, vaid ka EKRE-le üleüldiselt. Kuna portaalis ilmuvaid postitusi on keeruline uudisteks nimetada, siis toimib Uued Uudised kui poliitilise identiteedi kinnistaja. Sisul valitakse ja vormitakse vastavalt ideoloogilisele raamistikule (Saavik, 2020).

1.4.3 Ründav retoorika ja avaliku arutelu mõjutamine

Uued Uudised retoorika tugineb sageli koalitsiooni kritiseerimisele. Peavoolu ja liberaalseid väärtuseid tehakse vähemtähtsaks. Läbi selle paigutatakse portaali poolele, mis justkui näitab avalikkusele tõelist tõde (Saavik, 2020). Uued Uudised portaali laiendab delegitimeerimise narratiive mitte ainult konkreetsete ajakirjanike, vaid ka terve organisatsiooni tasandile, rõhutades institutsionaalset kallutatust ja sõnavabaduse piiramist. Portaali sisu puhul võib väita, kuidas narratiivide kujundamise ja manipuleerimise kaudu on võimalik mõjutada avalikkuse taju ja suunata tähelepanu soovitud suunas. Keelekasutuse ja narratiivide kaudu kontrollivad nad avalikku diskussiooni viisil, mis tugevdab nende enda positsiooni, kuid kahjustab ajakirjanike usaldusväärsust ja professionaalsust (Crisp, 2014).

Saavik (2020) toob välja, et Uute Uudiste sisu puhul ei toimu meedia kujutamine mitte ainult konkreetsete juhtumite kaudu. Välja on kujunenud korduvad mustrid ja strateegiad, mille kaudu meediat süsteemselt kritiseeritakse. Muuhulgas hõlmab see meediainstitutsioonide kahtluse alla seadmist, sõnavabaduse piirangute dramatiseerimist ja rahvuslikule eneseteadvusele rõhumist. Uued Uudised mitte ainult ei kajasta sündmusi oma ideoloogilisest vaatenurgast, vaid ka struktureerib avalikku arutelu viisil, mis tugevdab konservatiivset maailmapilti ja normaliseerib ajakirjanike ründamist osana sellest ideoloogilisest kriitilisest arutelust (Saavik, 2020). Uute Uudiste retoorikas ei ole tegu ainult ajakirjandusliku stiili eripäraga, vaid teadlikult kujundatud kommunikatsioonistrateegiaga. Portaali eesmärk on pakkuda alternatiivi nii öelda peavoolumeediale, mis on kanali hinnangul moonutatud ja anda hääli rahvale, keda meedia nende hinnangul ei esinda (Uued Uudised, i. a.). Toimetuse poliitiline strateegia määrab teemade valiku, käsitlemise ja fookuse, mille abil kujundatakse lugejaskonna maailmapilti viisil, mis tugevdab usaldamatust institutsioonide, sealhulgas ajakirjanduse vastu.

1.5 Analüüsi fookus ja uurimisküsimused empiirilise uuringu jaoks

Töö eesmärk on uurida, kuidas portaali Uued Uudised kujutab Eesti ajakirjanikke ja ajakirjandust laiemalt ning milliseid strateegiaid kasutatakse nende usaldusväärsuse õõnestamiseks. Kavandatud uurimisküsimus, millele bakalaureusetöös vastust otsisin on järgmine:

UK: Milliseid delegitimeerimise strateegiaid kasutatakse ajakirjanike ja ajakirjanduse kujundamiseks portaalis Uued Uudised?

Uurimisküsimusele vastamisel pole selle töö eesmärk välja selgitada, kes on õigesti või valesti käitunud, ega hinnata ajakirjanike töö kvaliteeti. Käesoleva bakalaureusetöö keskmes pole tõe tuvastamine konkreetsete juhtumite kohta, vaid ajakirjanike ja meedia üldine kujutamine ning raamistamine portaalis Uued Uudised.

2. VALIM JA MEETODID

Bakalaureusetöö eesmärk on analüüsida, kuidas Uued Uudised portaali oma postitustega Eesti ajakirjanikke rünnanud on. Analüütiliselt otsisin vastuseid sellele, milliseid strateegiaid kasutab alternatiivset ajakirjandust pakkuv väljaanne Uued Uudised ajakirjanike usaldusväärseks õõnestamiseks ning millised konkreetset sõnad, väljendid ning narratiivid portaal on enim kasutatud leiavad. Enne analüüsi läbiviimist kopeerisin valitud postituste tekstid ja kleepisin nad tekstitöötluskeskkonda Google Docs ning viisin läbi teoreetilistest raamistikust lähtuva põhjaliku analüüsi.

2.1 Valim ja andmekogumismeetod

Uuringu valim koosnes 75-st Uued Uudised portaalil ilmunud postitusest, kus esineb vaenulikkust Eesti ajakirjanike ja ajakirjanduse vastu ning mis on avaldatud viimase seitsme aasta jooksul. Ajavahemik 2018–2025 on piisavalt pikk, et võimaldada järjepidevate retooriliste mustrite esilekerkimist. Postitus tähendab vastavas kontekstis, et tegemist on Uued Uudised portaalil ilmunud kirjutisega. Selleks, et täheldada delegitimeerimise strateegiaid, analüüsisin kõik need kirjutised, märgistades delegitimeerimise strateegiatele osutanud laused ning sõnad. Valimi koostas eesmärgiga analüüsida ajakirjanike ja ajakirjanduse suhtes kasutatud retoorikat Uued Uudised portaalil. Valimi kriteeriumiks oli ka ajakirjanike, ajakirjanduse üldiselt või nende mõlema kokkupuude polariseeritud retoorikaga, mida portaal oma sisus sel perioodil on esitanud.

Valimi moodustamisel kasutasin järgmisi samme:

- Sisestasin portaali Uued Uudised otsingumootoris erinevaid märksõnad. Näiteks “ajakirjanik”, “peavoolumeedia”, “libaajakirjanik”, “Delfi”, “Postimees”. Märksõnade valikul lähtusin Van Daleni (2019) delegitimeerimise strateegiate teooriast, mis rõhutab, et ajakirjanike usaldusväärseks õõnestamine on sageli seotud süüdistustega kallutatuses ja peavoolumeedia vastase retoorikaga (Van Dalen, 2019).
- Kasutasin Google'i otsingumootorit, kombineerides portaali nime konkreetsete Eesti ajakirjanike nimedega. Näiteks Uued Uudised Marii Karell.
- Esmalt sõelusin välja kõik postitused, kus esines vähemalt üks eeltoodud märksõna. Lugesin need kõik läbi ning seejärel jätsin valimisse ainult need tekstid, milles esines vähemalt üks Van Daleni (2019) strateegiast. Tekstid milles strateegiaid ei esinenud,

jätsin valimist välja. Nagu ka varem mainitud on delegitimeerimise strateegiad järgnevad: isikuomaduste ründamine, seostamine negatiivsete institutsioonidega, eetiliste standardite kahtluse alla seadmine, avalikkuse huvide eiramise süüdistamine, töö tulemuste ja demokraatlike mõjude kahtluse alla seadmine

Lõpliku valiku aluseks oli, et tekstis pidi esinema vähemalt üks element Van Daleni (2019) delegitimeerimise strateegiatest.

Valimi koostas in lähtudes kvalitatiivse sisuanalüüsi põhimõtetest, mille kohaselt uuritav materjal valitakse vastavalt kindlatele, põhjendatud tunnustele (Kalmus jt, 2015). Käesolevas uurimuses rakendati deduktiivset lähenemist, kus teoreetiline raamistik Van Daleni (2019) delegitimeerimise strateegia juhib andmete valikut ja analüüsi.

Valimi koostamisel lähtusin ka uurimisküsimusest: **Milliseid delegitimeerimise strateegiaid kasutatakse ajakirjanike ja ajakirjanduse ründamiseks portaalis Uued Uudised?**

Uuringu valim koosnes sihipäraselt valitud Uued Uudised portaalis ilmunud kirjutistest, mille keskmes olid ajakirjanike isikud ning nende tööalased praktikad. Valimi koostas in eesmärgiga analüüsida, kuidas portaali retoorikas kujundatakse Eesti ajakirjanikest ja ajakirjandusest negatiivset kuvandit ning milliste strateegiate kaudu delegitimeeritakse nende autoriteeti. Lähtudes uurimisküsimusest ja teoreetilisest raamistikust, keskendus analüüs just nendele tekstidele, kus ajakirjanikke kujutatakse mitte ainult kriitilises valguses, vaid ka nendes kus isik või tegevus seatakse kahtluse alla viisil, mis kannab süüdistava, ründava või usaldust õõnestava tähenduselementi. Samuti on valimis tuvastatud juhtumeid, kus Uued Uudised ei ründa ajakirjanikku, vaid vastupidi, avaldab talle heakskiitu, kuivõrd tema väljendatud seisukohad või maailmavaade haakuvad portaali ideoloogilise raamistikuga.

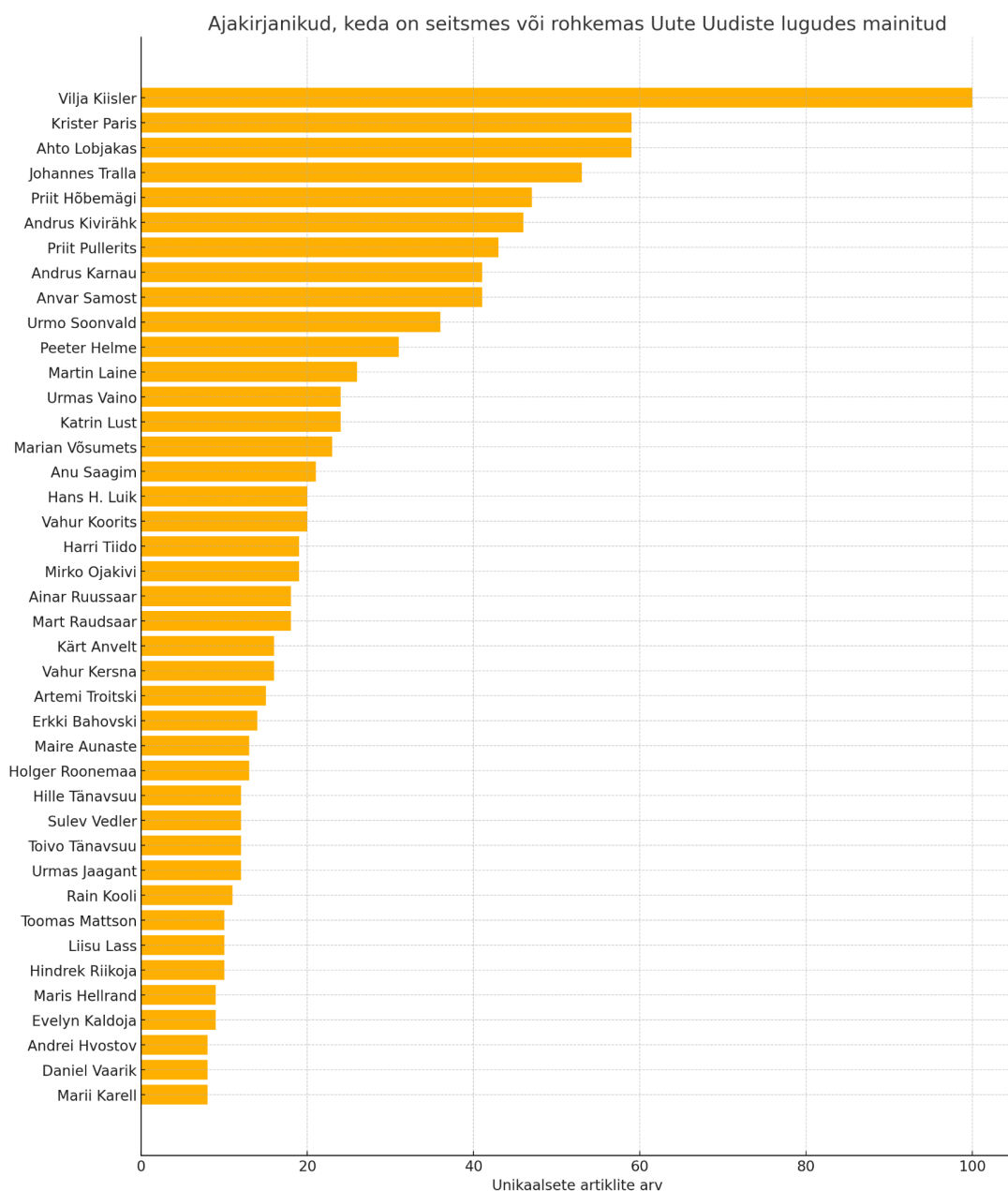
Teiseks kaasati üksnes tekstid, kus kasutatakse polariseerivat või konfliktset keelekasutust. Taoline sõnastus ei piirdunud neutraalse kriitikaga, vaid konstrueeris väärtushinnangu, mille eesmärk oli kõneleja seisukohti tugevdada ning panna lugejat ajakirjanikku negatiivselt suhtuma. Sellised retoorilised võtted on ka Van Daleni (2019) käsitluses üks levinuim delegitimeerimise strateegia, mille abil vaidlusaluse isiku autoriteeti sihipäraselt õõnestatakse.

Kolmandaks piirdus valik ajaliselt viimase seitsme aastaga. Ajavahemik 2018–2025 on piisavalt pikk, et võimaldada järjepidevate retooriliste mustrite esilekerkimist.

Töö juhendaja, Signe Ivaski (2025) analüüs ligi 35 000 Uute Uudiste artiklile näitas, et viis enim mainitud ajakirjanikku olid vastavalt Vilja Kiisler, Krister Paris, Ahto Lobjakas, Johannes Tralla ja Priit Hõbemägi.

Ivask kasutas programmeerimise rakendust Python ja võrdles tekste ajakirjanike nimede andmebaasiga. Seeläbi puhastas ta käsitsi välja pigem poliitikud kui ajakirjanikud. Töös on esitatud valik nimetatutest ehk seitsmes ja rohkemas loos esinenud ajakirjanikud.

Joonis 1. Ajakirjanikud, keda on seitsmes või rohkemas Uute Uudiste lugudes mainitud

Joonist saab vaadata ka lisadest – lisa 1. Oluline on nentida, et tegemist on siinkohal vaid mainimistega, mis ei tähenda ilmtingimata rünnakuid.

Neljandaks valiti valimisse üksnes sellised kirjutised, milles ajakirjanike tegevust käsitletakse kontekstis, mis viitab nende usaldusväärsuse vähendamisele. Rõhuasetus oli tekstidel, kus ajakirjanikke ja ajakirjandust esitletakse mitte kui neutraalseid vaatelejaid, vaid kui poliitiliselt motiveeritud tegutsejaid.

Kuna selle töö eesmärk ei olnud anda ülevaadet, kui sageli või kui paljudes tekstides ajakirjanikke rünnatakse, vaid uurida, kuidas seda tehakse, siis rakendasin kvalitatiivse sisuanalüüsi põhimõtteid. Valim keskendus juhtumitele, kus ajakirjanike halvustamine või usaldusväärsuse õõnestamine oli kõige selgemini väljendatud. Oluline ei ole valimi suurus, vaid see, et materjal võimaldaks nähtust sisuliselt ja tähenduslikult analüüsida (Kalmus jt, 2015).

2.3 Andmeanalüüsimeetod

Andmete analüüsimisel kasutasin kvalitatiivset sisuanalüüsi deduktiivse lähenemisega, keskendudes 75-le Uued Uudised portaali postitusele. Kvalitatiivne sisuanalüüs võimaldab süstemaatiliselt uurida tekstides esinevaid tähendusi, mustreid ja strateegiaid, mis aitavad mõista, kuidas keelekasutuse ja sisuliste valikute kaudu mõjutatakse ühiskondlikke hoiakuid ja arusaamu.

Deduktiivne lähenemine tähendab, et analüüsi raames lähtusin eelnevalt määratletud teemadest ja kategooriatest, nagu keelekasutus ja sõnavalik, delegitimeerimise strateegiad ning narratiivide loomine (Kalmus jt, 2015).

Sisuanalüüsi meetod sobib hästi selle töö eesmärkide täitmiseks, kuna see võimaldab tuvastada ja kirjeldada, milliseid tähendusloomepraktikaid kasutatakse Uute Uudiste tekstides ajakirjanike ja peavoolumeedia kujutamiseks ning kuidas need praktikaid võivad mõjutada ühiskondlikke arusaamu (Kalmus jt, 2015).

Bakalaureusetöö analüüsides pidepunktiks oli temaatiline analüüsimeetod, mis võimaldas tõsta esile põhiteemad ja strateegiad, mida Uued Uudised ajakirjanike rünnakutes kasutas. Analüüsis keskendusin järgmistele aspektidele:

- keelekasutus ja sõnavalik: halvustavad terminid, hinnangud ja metafoorid;

- delegitimeerimise strateegiad: kuidas postitustes käsitletakse ajakirjanike usaldusväärsust, eetikat ja motiveeritust;
- narratiivid: korduvad mustrid, millega kujutatakse ajakirjanikke osana korruptiivsest eliidist või poliitiliselt kallutatutena.

Temaatiline analüüs aitab siinkohal paremini mõista, kuidas ja miks teatud keelekasutus, strateegiad või narratiivid tekivad ja mida need kultuurilises või poliitilises kontekstis tähendavad (Kalmus jt, 2015). Analüüsiprotsessi käigus identifitseerisin kõige olulisemad teemad ja seosed, mis viitavad Uued Uudiste portaali laiematele eesmärkidele, sealhulgas ka polariseerivale mõjule avalikus aruelus.

3. TULEMUSED

Käesolevas peatükis esitatakse Uued Uudised portaali sisuanalüüsi tulemused, mille eesmärk on uurida, milliseid retoorilisi ja sisulisi strateegiaid kasutatakse Eesti ajakirjanike ja ajakirjanduse diskrediteerimiseks.

Selleks, et mõista, kuidas portaali Uued Uudised kujundab ajakirjanikest negatiivset kuvandit ja milliste strateegiate kaudu nende usaldusväärsust õõnestatakse, struktureerisin valitud näited Van Daleni (2019) viie delegitimeerimise strateegia järgi. Selline jaotus võimaldab süstematiseeritud ülevaadet sellest, milliseid retoorilisi võtteid kasutatakse ja milliseid tähendusi nendega luuakse.

Van Dalen (2019) eristab viite peamist delegitimeerimise strateegiat, mille kaudu populistlikud poliitikud ja alternatiivmeedia ründavad ajakirjanikke: (1) isikuomaduste ründamine, (2) seostamine negatiivsete institutsioonide või gruppidega, (3) eetiliste standardite kahtluse alla seadmine, (4) avalikkuse huvide eiramise süüdistamine ning (5) töö tulemuste ja demokraatlike mõjude kahtluse alla seadmine. Strateegiad ei välista üksteist – ühe ja sama näite puhul võib esineda mitme strateegia elemente.

Analüüsi käigus paigutasin iga kirjatüki või postituse, milles ajakirjanikke ja ajakirjandust rünnati, vastavasse strateegiakategooriasse, sõltuvalt sellest, milline retooriline võte oli kõige silmatorkavam või tähenduslikum.

Järelduste ja diskussiooni peatükis toon välja peamised korduvad mustrid, mis aitavad mõista, millisel viisil kujundab Uued Uudised oma lugejaskonna hoiakuid Eesti ajakirjanike ja ajakirjanduse suhtes.

3.1 Täpsed näited ajakirjanike ründamisest Uued Uudised portaalis

Järgnevas peatükis esitan Van Daleni (2019) viie strateegia kaupa mõned värvikamad Uued Uudised kirjatükkidest, mis valimisse said. Tekstide analüüsid, mis kuuluvad samasse kategooriasse, esitan lisades, et tulemused oleksid kompaktsed ning ennast ei kordaks.

3.1.1 Isikuomaduste ründamine

Esimeseks strateegiaks on ajakirjanike isikuomaduste ründamine (Van Dalen, 2019). Uued Uudised kasutab viimast oma tekstides väga tihti.

1. Uued Uudised kirjatükis “Avalik kiri Vilja Kiislerile: kas kõik hea olete saanud koolist, sõprus- ja ühiskonnast ning kõik halb on tulnud pere rüpest?” pöörduakse näiliselt

argumenteeritud toonis Vilja Kiisleri poole, kuid tegelik keskne fookus pole tema väidete sisuline ümberlükkamine, vaid tema isiku ja maailmavaate autoriteedi sihipärane õõnestamine. Tekst algab iroonilise komplimendiga.

„Teatavas mõttes hakkan ma Teid imetlema. Ainult väga tark inimene suudab võtta reaalsed asjaolud, teha neist absoluutselt äraspidised järeldused /.../.“

See loob aluse kogu järgnevaks tooniks, et Kiisleri esitatud seisukohti ei peeta ekslikuks, vaid pahatahtlikult või absurdsest kallutatuks. Tekst viitab mitmel korral sellele, et Kiisleril puudub võimekus käsitleda teemasid objektiivselt, süüdistades teda demagoogias ja silmakirjalikkuses. Oluline tähelepanek on aga järgmine väide:

Uued Uudised: „Kui aga seda asja veab inimene, kes lahendusena olukorrale pakub hävitada traditsiooniline perekond, mis EI OLE ega saagi olla kuidagi üksikpersoonide hälvete põhjuseks, siis on siin midagi väga valesti.“

Viidatakse, et tema eesmärk pole mitte vägivalda vähendamine, vaid institutsionaalse korra õõnestamine. Kõige isiklikumaks muutub rünnak aga siis, kui autor kahtleb Kiisleri enda elukogemuses.

Uued Uudised: “Ma küll ei tea midagi Teie lapsepõlvest /.../ kuid ma ei kujutle Teid siiralt uskumast, et kõik hea olete saanud koolist, sõpruskonnast, ühiskonnast ning kõik halb on tulnud pere rüpest.“

See lause esitab Kiisleri arusaama mitte ainult ekslikuna, vaid ebausutava ja irratsionaalsena.

2. Uued Uudised tekst “Kas Õhtulehe lapsajakirjanik pole veel suureks kasvanud või on valvetoimetajal pohmell?” rünnatakse ajakirjanikku isiklikul tasandil. Tekstis viidatakse Õhtulehe artikli autorile ning kuigi tema nime otseselt välja ei tooda, siis artikli pealkiri on esitatud. Uued Uudised ei püüa esitada sisulist kriitikat Õhtulehe uudisloo suhtes, vaid keskendub pealkirja totruseks kuulutamisele ja kasutab seda ettekäändena ajakirjaniku isiku solvamiseks.

Uued Uudised: “/.../ Asi pole kaugeltki mitte selles uuringu tulemuses, vaid totaalses banaalsuses kellegi ilmselgelt alaarenenud lapsajakirjaniku poolt, kelle vaimne tase on jäänud kinni kuhugi varateismelisse aega. Võiks ju eeldada, et vähemalt valvetoimetaja on kogenud ja haritud inimene ja sai lihtsalt päikesepiste, aga pikemalt kestnud pilves ilmad seda ei teooriat ei toeta. Võib-olla on ta lihtsalt pohmellis. Sest isegi kollase Õhtulehe jaoks on seda palju.”

Selline keelekasutus ründab ajakirjaniku iseloomu intelligentsuse või võimekuse pinnalt (Van Dalen, 2019). Usaldust ei murta siin mitte argumentide või faktide kaudu, vaid sellega, et kujutatakse ajakirjanikku inimesena, kes lihtsalt ei saa oma tööga hakkama.

Selline isikukeskne rünnak ei ole juhuslik, vaid vastab sellele, et ajakirjanikku ei kritiseerita kui spetsialisti või ühiskondliku rolli täitjat, vaid teda kujutatakse ebakompetentse, mõtlematu ja rahvast võõrandunud tegelasena, keda ei saa usaldada. Ühe inimese halvustamise kaudu antakse märku, et usaldusväärne ajakirjandus tervikuna on kõikumisel.

3. Kirjatükis “Lobjaklusest ehk lihtsameelsest eneseimetlusest, egotsentrilisusest ja rumalusest” keskendub ajakirjaniku Ahto Lobjaka isikuomaduste ründamisele. Juba pealkiri seob Lobjaka nime halvustavate omadussõnadega ning esitab teda olemuslikult ebausutava inimesena.

Põhinetakse Varro Vooglaiu ja Lobjaka debatile, kuid rõhk läheb Lobjaka naeruvääristamisele. Viidatakse sellele, et tal puudub igasugune arukas või sisuline panus.

Uued Uudised: “Tegemist on Lobjaka poolt sulaselge vahutamisega. Kas põhjuseks vähene kodutöö või puudulikud teadmised, kuid selgelt oli arusaadav, et tal puuduvad arusaamad mõistetest ja nähtustest.”

Veel kirjeldatakse tema kõnet halvustava keelekasutusega.

Uued Uudised: “Suures osas oli Lobjaka jutuvada nagu pall, mis põrkas, kõmises ja pumpsus, kuid oli selgelt seest õõnes ja tühi, ning allus vaid lihtsatele füüsikareeglitele – see veeres. Ei enam.”

Postituses antakse ka tema vaadetele halvustav nimetus, “lobjaklus”, mis võimaldab kritiseerida tema mõtteviisi kui iseenesest naeruväärset nähtust. Seda tüüpi isikukeskne rünnak sobitub ka populistliku meediavaenulikkuse käsitlusse, mille kohaselt ajakirjanikke naeruvääristatakse ja tõrjutakse arvestatavast ühiskondlikust arutelust (Egelhofer jt, 2021).

4. Järgmine analüüsiv Uued Uudised portaali postitus käsitleb Marian Võsumetsast tehtud kirjatükki “Kanal 2 tibireporter ületas piiri: saastajakirjandus ei vääri enam poliitikute tähelepanu”. Ajakirjanikust räägitakse väga halvustava tooniga, mis jätab temast mulje, et ta pole tõsiseltvõetav ega päriselt professionaalne ajakirjanik. Samuti on rünnatud Kanal-2 toimetust.

Uued Uudised: “/.../ mis toimub noore naisreporteri peas, kui ta sõna otseses mõttes ... inimeste hinge – kas ta tunneb nüüd uhkust “püstolreporteri” töö üle? Kanal 2-le aga tõsine hoiatus – kui te sellist sopauudiste tootmist jätkate, siis ärge lootkegi, et teie vähegi tõsiste asjadega keegi kaasa tuleb. Sest te olete nad juba enne kutsumist täis lasknud...”

Lugejale antakse sellise hoiakuga mõista, et Võsumetsa eesmärk pole mitte avalikkuse informeerimine, vaid oma vaadete peale surumine. Terminite nagu *"tibireporter"* kasutamine viitab mitte ainult soopõhisele pisendamisele, vaid ka soovile eraldada ajakirjanik tõsiseltvõetava ajakirjanduse valdkonnast. Tegemist pole argumenteeritud vaidlusega, vaid sildistamise kaudu loodud kujundiga, mille eesmärk on vähendada usaldust tema töö vastu juba enne, kui selle sisuni jõutakse (Van Dalen, 2019).

5. Järgmise analüüsitava postituse "Marii Karell: EKRE vihkab mind... aga järsku oled sa ise selleks põhjust andnud?" keskmes ei ole ajakirjaniku Marii Karelli töö sisu, vaid tema oletatav isiklik hoiak ja iseloom. Talle ei heideta ette konkreetseid vigu ega tasakaalustamatust ajakirjanduslikus käsitluses, vaid vihjatakse, et tema suhtlus EKRE-ga on probleemne seetõttu, et ta ise on vaenulik ja provotseeriv.

Uued Uudised: “Marii Karell kirjutab, et olevat EKRE üritusel hirmu tundnud. Kas just hirmu, aga ebameeldivustunnet kindlasti – kui ajakirjanik valab üht poliitilist jõudu päevast päeva poriga üle, siis nende üritusel ei tervitata teda kindlasti vaimustusega: “Tule, Marii, teeme suure kalli-kalli!” Karell ei taipa, et tegu on tema enda tegude tagajärgedega /.../ vaenulikkus pole sealkohal mitte ebainimlik, vaid lausa inimlik, sest keegi ei suhtu laimajatesse hästi.”

Kui ajakirjanikku kujutatakse kui kellegi vastast, ei ole enam vajadust hinnata tema töö kvaliteeti, sest piisab vaid muljest, et ta ei ole erapooletu (Van Dalen, 2019). Karelli puhul ei vaielda tema öeldu kohta, vaid eeldatakse, et tema isik iseenesest muudab tema töö kahtlaseks (Egelhofer jt, 2021).

6. Kirjatükk “Ajakirjanik Sander Punamäe juhtum – kuidas koer külale, nii küla koerale” esitab halvustaval toonil ajakirjanik Sander Punamägi inimesena, kes ei vääri ajakirjaniku nimetust, kuna ta on töötajana ründav ja kallutatud. Juba sissejuhatav küsimus seab kogu juhtumi raamistuse paika.

Uued Uudised: “Ajakirjandusvabadus nõuab, et ajakirjanikel peab olemas võimalus oma tööd teha – aga mis siis, kui reporteri nahka on pugunud propagandist? Meedia kajab hädakisast, et Postimehe ajakirjanikul Sander Punamäel polevat lubatud meeleavaldust kajastada – aga mees ise on juba korduvalt tõestanud, et lase tal lugu kirjutada ja tulemuseks on sõimav-mõnitav paskvill.”

Kõige värvikama osa moodustab endise ajakirjaniku ja poliitiku Peeter Ernitsa isiklik hinnang, mida Uued Uudised portaal toob tekstis sisse, kus esineb mitu äärmiselt halvustavat kujundit.

Uued Uudised: “Hale propagandist tulebki uksest välja visata. Ajakirjanikul on õigus oma tööd teha, aga see eeldab, et ajakirjanikuna esinev isik käitub ka ajakirjanikuna. Sander Punamäe pole kahjuks ajakirjanik. /.../ Sellega näitas Punamäe, et pole ajakirjanik, vaid ajakirjaniku maski taha peitunud labane propagandist.”

See ei ole arvamuse erimeelsus, vaid täielik identiteediline rünnak. Punamäelt võetakse tema professionaalne identiteet ja iseloomustatakse teda kui labast ja eksitavat tegelast, kes tegutseb petlikult. Ernits ei kritiseeri lugu, vaid inimest ning teeb seda väga otse.

Lisatud on ka kuvatõmmis sõnumist, mida Peeter Ernits saatis ajakirjanikule. Sellega tahetakse lugejat veenda, et tegemist pole lihtsalt isikliku solvumise või emotsionaalse rünnakuga, vaid läbimõeldud ja põhjendatud kriitikaga. Seda, kas see sõnum ka tegelikult Punamäele saadeti, teada pole, ehk vastava teksti usaldusväärsuses kindel olla ei saa.

Joonis 2.

Sander Punamäe

11:10

Vaatasin Su reportaaži. muidu ok, kahjuks läksid libedale teele ja püüdsid näidata kogunenud rahvast harimatu ja vägivaldse ka kambana. Miks Sa jätsid välja paljud tasakaalukat juttu rääkinud inimesed- too perekond poisiga, too venelanna vist Aljona, odini poisid jt. Samas lasid ühel mehel kes kogu aeg sekkus nii pikalt lobiseda. Ajakirjaniku töö ei loe maastikul käimisega, edasi tuleb raskem osa- mida valida, video puhul käärid. See osa jäi seekord puudulikuks. Ajakirjaniku missioon ei ole oma agenda pealepressimine vaid sündmuse võimalikult avar kajastamine oma mitmekesisuses ja lopsakuses. Aga muidu, edu Sulle. muuseas, lumehelbekese roll Sulle ei sobi.

Sõnumis esitatakse Punamäe reportaaži kohta mitmeid detailseid etteheiteid – näiteks tasakaalustatud allikate väljajätmine, valikuline montaaž ja sekkumise lubamine. Sõnumi

lõpus lisab Ernits näiliselt heasoovliku, ent samas passiiv-agressiivse kommentaari: *“Aga muidu, edu Sulle. Muuseas, lumehelbekese roll Sulle ei sobi.”*

Ülejäänud näited ajakirjanike isikuomaduste ründamisest Uued Uudised portaalis võib leida lisadest (vaata lisa 3.1).

3.1.2 Ajakirjanike seostamine negatiivsete institutsioonide ja ideoloogiliste gruppidega

Teiseks analüüsin Uued Uudised portaali kirjutisi, kus ajakirjanikke seostatakse negatiivsete institutsioonide ja ideoloogiliste gruppidega, mis on üks juba eelpool mainitud Van Daleni (2019) strateegiatest, mida Uued Uudised kasutab.

1. Postituses “Libauudistega vahele jäänud “ajakirjanik” Marian Võsumets hakkas vasakpoolseks kunstikriitikuks“ rünnatakse lisaks ajakirjanik Marian Võsumetsa isiksusele ka tema varasemaid ja praeguseid tegemisi siduvaid institutsioone.

Kirjatüki loogika põhineb minevikukäitumise kasutamisel tuleviku usaldusväärsuse määratlemiseks: kui Võsumets eksis kord ajakirjanikuna, siis ei saa usaldada ka tema hilisemat tegevust.

Uued Uudised: “Nüüd on sellest valevorstist saanud kunstikriitik, kes edendab “Black Lives Matteri” agendat, kaitstes Kumu “tühistamiskultuuri”. Ehk siis tahab ta muuta need mõtted ja sisu, mis olid kunstnikul teost luues. Võsumets süüdistab lausa Suurbritannia võimuringkondi, kes olevat mehitanud muuseumide nõukogusid endale sobivate inimestega, timmides nõnda otsustajate ringi oma poliitikale soodsaks.”

Postitus ei sisalda kontrollitavat tõendusmaterjali Võsumetsa libauudiste levitamise kohta, vaid viitab varasemale juhtumile tõrvikurongkäigu kajastamisel kui iseenesest tõestatud eetikanormi rikkumisele. Selline institutsionaalne seostamine annab lugejale põhjuse mitte hinnata Võsumetsa tegevust selle sisu, vaid selle allika põhjal. Ja kui allikas on rikutud, on ka sõnum väärtusetu (Van Dalen, 2019).

2. Järgmise näitena toon välja Uued Uudised postituse “Johannese lähetamine – tele-ekraanile on oodata valeprohvetit”, kus sarnaselt eelmisele näitele süüdistatakse ajakirjanikku kallutatuses. Johannes Trallat ja tema uut tele-saadet peetakse väidetavalt ebausaldusväärseks

Uued Uudised: “Johannes Trallast räägitakse juba pikemat aega kui ideoloogiliselt ja poliitiliselt selgelt kallutatud ajakirjanikust, mis tähendab seda, et objektiivset ülevaadet Euroopast toimuvast me saatest ei saa. /.../ Kui selline ajakirjanik saata

Euroopas toimuvat kajastama, siis tuleb ülevaade selline, nagu seda näeb Tralla – ja see ei ole kohe kindlasti objektiivne pilt. Ilmselt saab reporteri kaudu teada, kui hea on Brüssel ja liberalism ning kui pahad on kõik rahvuslased ja “paremäärmuslased”, kui hea on avatus ja kui pahad on suletud piirid.”

Siinkohal tasuks märkida, et Tralla saade ei olnud veel tele-erkaanile isegi jõudnud, seega tegemist ei ole faktipõhise või argumenteeritud kriitikaga, vaid Uued Uudised väidetava rünnakuga ajakirjanike ning ajakirjanduse vastu. Põhjenduseks tuuakse välja, et ka varasemalt on Tralla kajastanud kallutatud ajakirjandust, kuid tõendusmaterjale ega fakte välja ei öelda. Viidatakse vaid sellele, et kes usub Trallat, see on petta saanud.

Uued Uudised: “Johannes Tralla aga ei ole kuidagi usaldatav ajakirjanik, et uskuda tema edastatavat infot Euroopast /.../ Seega – kes veerandit Johannese lähetamisest usub, on nangunii poolega petta saanud.”

3. Järgmine postitus kannab pealkirja “Tänases saates ‘Olukorrast riigis’ on teie ees Ajakirjanike Erakonna juhtpoliitikud!” ja nagu iseloomulik ka eelnevatele kirjatükkidele, siis ka siin on peamine süüdistus see, et ajakirjanikud käituvad subjektiivselt ja jagavad enda maailmavaateid.

Loos tuuakse esmalt esile raadiosaated “Olukorrast riigis” ja “Rahva teenrid”, mille kontekstis kritiseeritakse otseselt nende saatejuhte. Seejärel laieneb kriitika ka teistele ajakirjanikele, kes pole nende saadetega üldse seotud. Neid süüdistatakse samuti kallutatuses, nad kõik kuuluvad ühtsesse ideoloogilisse gruppi. Nii luuakse mulje, et mitte ainult üksikud saated, vaid kogu ajakirjandusringkond toimib kallutatult ja ühes suunas.

Uued Uudised: “Kui vaadata saateid “Olukorrast riigis”, “Rahva teenrid” ja paljusid teisi, siis ei näe laua taga küll mitte ajakirjanikke, vaid arvamusiidreid ja poliitikuid. /.../ Ajakirjaniku jutust ei tohiks välja paista see, millised on tema poliitilised eelistused, milline maailmavaade ja kelle poolel ta antud küsimuses on. Kui vaadata aga Toomas Sildamit, Andrus Karnaud, Harry Tuult, Mirko Ojakivi, Johannes Trallat, Vahur Kooritsat ja teisi leheneegreid, siis teab iga tähelepanelik lugeja-vaataja täpselt, millise maailmavaate esindajaga tegu on. Ahto Lobjakas, Vilja Kiisler ja Krister Paris aga on juba ideoloogilised fanaatikud.”

Kui postituses loetletakse nimepidi mitmeid Eesti ajakirjanikke ja seotakse neid halvustavate sildistustega nagu “leheneegreid” ja “ideoloogilised fanaatikud”, ei keskendu kriitika enam

nende töö sisule ega konkreetselt esitatud seisukohtadele. Selle asemel kujundatakse neist kuvand kui poliitiliselt motiveeritud isikutest, kes ei täida enam sõltumatu ajakirjaniku rolli.

4. Postituses “Multikultuursus ja ‘mitmekesisus’ reaalselt ei tööta, kuid läbi propaganda on kõik imeilus” rünnatakse meediat kui institutsiooni, mis olevat oma loomult lisaks kallutatusele ka lausa tsivilisatsiooni hukutav jõud.

Uued Uudised: “/.../ eri rassidest inimesed saavadki sageli hästi läbi, aga üldtaust ei ole sugugi nii ilus. Euroopas märatsevad sisserändajad, kes on pärit teistest kultuuridest, linnades on no-go-tsoonid, kuhu põlisrahval minna ei maksa, mitte-eurooplastest tegelased välgutavad nugasid, kasutavad kõnniteesõiduks kaubikuid ning valmistavad pommivöösid. Selle taga on vihkamine uue kodumaa vastu.”

Postituse sõnum on ehitatud tugevale vastandusele: tegelikkus on ohtlik ja lagunemas, kuid meedia tegeleb selle ilustamisega.

Uued Uudised: “Kolumnist Karl Olaf Rääk: “Multikulti propaganda jätkub, tagudes inimeste teadvust nagu auruhaamer. Mitmekultuursus on hea, mitmekultuursus on lilled ja liblikad, mitmekultuursus rikastab ja aitab eesti rahval... olematusse kaduda.”

Meediat süüdistatakse ka teadlikus valetamises, eiramises ja vaikimises, mille rünnaku alla satub Delfi väljaanne.

Uued Uudised: “Aga eks see olegi jamade põhjuseks, et teo ja tagajärje vahelist seost meelega ei nähta. Meil siin tehakse pingutusi, aga igal rindel nagu näha. /.../ Valitsus räägib Vahemere taguste erialaspetsialistide siiatoomisest ja samal ajal aktiveerub DELFI-s keegi väga õnnelik emane, kes andunult iniseb, kui tore on see väike nigeeria tont, kes tema tütreaga lembepiltidel poseerib.”

See on näide Van Daleni (2019) teise strateegia rakendamisest – meediat seostatakse negatiivsete ideoloogiliste jõududega, antud juhul globalistliku, multikultuurse ja liberaalse maailmakorraga.

5. Kirjatükis “Mõjutustegevuse võrgustik? Vene ajakirjanik lõbutüdrukuga presidendi vastuvõtul” pööratakse tähelepanu venekeelse Delfi peatoimetaja Andrei Šumakovi ja sealhulgas ka kogu Delfi meediainstitutsiooni usaldusväärsusele. Šumakov kaasas endaga

presidendi vastuvõtule väidetava eskorttüdruku, mis portaali sõnul on ohtlik olukord, kuid miks, seda täpselt ei põhjendata.

Uued Uudised: "Kas tõesti oleme jõudnud sinna, et Eesti riigi sünnipäeval võtab ideoloogiliselt laetud ja riigi poolt toetatud meediamaja venekeelse osakonna peatoimetaja presidendi vastuvõtule saatjaks lõbutüdruku? Ja millist ohtu see kätkeb? /.../ tegu siiski ohtlikuma olukorraga, mida on ajaloos varemgi mõjukatel positsioonidel olevate meeste või siis naiste puhul ära kasutatud. /.../ 43-aastane vene kodanik Andrei Šumakov on venekeelse Delfi juht. Ta on sündinud Venemaal Lõuna-Uuralites Tšeljabinskis. Tegu on mehega, kes seisab selle eest, et Vene kodanikelt ei võetaks Eestis ära valimisõigust, tema kirjutised on olnud ka eesti rahvustluse vaenulikud."

Taaskord ei ole portaali poolt argumendid põhjendatud ja puuduvad faktipõhiseid näiteid. Lisaks tuuakse teksti lõpus välja Delfi ajakirjanik Martin Laine, kes ei ole selle olukorraga otseselt seotud, kuid ka tema töö seatakse kahtluse alla.

Uued Uudised: "Irooniline on kogu selle asja juures tõik, et samal ajal jätkab Delfi propagandatöötaja ja Facebooki "faktikontrolör" Martin Laine oma missiooni Venemaa mõjutustegevuse võrgustiku paljastamisel."

Sellise retoorika eesmärk on õõnestada mitte ainult konkreetse ajakirjaniku, vaid kogu meedia usaldusväarsust, vihjates, et ajakirjanduses võivad tegutseda inimesed, kes teenivad võõraid huve (Van Dalen, 2019).

6. "Euroopa Liidu kliimapakett on tõesti kehv – kui juba Sildam ja Samost..." postituse puhul püütakse ajakirjanike Toomas Sildami ja Anvar Samosti kriitikat kasutada Uute Uudiste enda vaadete kinnitamiseks – kuigi mõlemat ajakirjanikku on varasemalt portaalis kujutatud kui vasakliberaalse maailmavaate esindajaid ja süsteemimeelseid ERR-i töötajaid.

Seekord rõhutatakse aga seda, et isegi nemad väljendavad kahtlusi Euroopa Liidu kliimapoliitika osas.

Uued Uudised: "ERR-i ajakirjanikud Toomas Sildam ja Anvar Samost on tuntud vasakliberaalse poliitika hääletorudena ja kui juba nemad võtavad julguse Euroopa Liidu kliimapaketti kritiseerida, siis on see tõesti väga kehv. Või siis on nad mures hoopis ALDE-valitsuse pärast, kes ei tohi Brüsseli absurdile vastu hakata."

Samuti ei lase portaali sisu lugejal mõista Sildami sõnavõttu ERR-is eraldiseisva hinnanguna.

Uued Uudised: “Sildam näeb ilmselt, kuidas võimupoliitikud ja kogu liberaalne-vasakpoolne leer kiidavad ilma vastuhakuta heaks kõik Euroopa Liidu algatused /.../.”

Selles näites kasutatakse delegitimeerimise strateegiat pealtnäha erandlikul moel: ajakirjanike Sildami ja Samosti kriitikat Euroopa Liidu kliimapaketi suhtes esitatakse kui ootamatut, kuid kasulikku toetust Uute Uudiste enda seisukohale. Samas ei käsitleta neid usaldusväärsete allikatena, vaid süsteemi esindajatena, kes kinnitavad probleemi olemasolu. Seeläbi pööratakse portaali kasuks nende kriitika, ent säilitatakse alatoon, et nad on osa vasakliberaalsest süsteemist, mitte sõltumatud hinnanguandjad.

7. Kirjatükis “Feministid, miks te ei märka koopamees Ahto Lobjakase naistevihkajalikkust?” kasutab Uued Uudised portaali näiliselt feministlikku keelekasutust, et rünnata ajakirjanikku Ahto Lobjakat ja selle kaudu kogu liberaalset ajakirjandust. Esmapilgul näib tekst olevat ülesehitatud murekandena naiste õiguste kaitse üle, ent lugedes ilmneb, et kogu väide tugineb sihiliku ideoloogilise vastasseisu loomele.

Postituses pole peamine Lobjaka sõnade sisu, vaid see, et feminismist tehakse vahend tema ründamiseks.

Uued Uudised: “Lugedes seda Lobjakase räiget naiste mõnitamist ja alandamist, tekib tõesti mõte – kuhu on nüüd jäänud feministeeriumi kisakõrid, virginiawoolfid, naissotsidest poliitkomissarid, soovõrdõiguslased ja teised sallivusleeri naistekaitsjad?”

Tekst liigub kiiresti konkreetsetelt isikutelt ideoloogiliste üldistusteni. Feministid, kes portaalis tavaliselt kuuluvad naeruvääristatud vasakpoolse identiteedipoliitika kilda, asetatakse siinkohal positsiooni, kus nende vaikimist tõlgendatakse kaassüüna. Postitus seob neid multikultuursuse, mosleminaiste kaitsmata jätmise ning pagulaste ülekaitsemisega, mis kõik esitatakse näidetena nende silmakirjalikkusest.

Uued Uudised: “Pole meiegi naisõiguslased paremad – ma ei mäleta ka seda, et Eestis oleks keegi tundnud avalikult huvi selle süürlanna vastu, kelle tema abikaasa Tallinnas põlema süütas ja ta sellega sandistas – temast ei räägita, küll aga noorest neegrist, keda bussijuht väidetavalt olevat solvanud.”

8. Tekstis “Vaene Lauristini ajakirjandus, aina suuremasse mülkasse vaob...” on rünnak suunatud eelkõige Delfi ajakirjanikule Martin Lainele. Teksti alguses loobutakse neutraalsest

või argumenteeritud kriitikast. Selle asemel rünnatakse ajakirjanikku isiklikul tasandil, kasutades halvustavaid väljendeid. *Uued Uudised*: “Nagu oleks lapsajakirjanike arvamustel põhinevast “faktikontrollist” veel vähe, nüüd on poliitkomissar Martin Laine eestvedamisel algatatud uus pseudoajakirjanduse žanr, eneserooskamise nõudega vandenõuteooriate ja -võrkude punumine.”

Järgnevalt kujutatakse Martin Lainet kui autoritaarse süsteemi tööriista. *Uued Uudised*: “Martin Laine žanr näeb laias laastus välja nii: inimesele saadetakse kiri, kus rõhutatakse, et ta on tõbras, kaabakas, vördjas ja ei tea kes veel, ning nõutakse siis, et ta kinnitakse seda kõike oma digiallkirjaga. Ja kui ei kinnita, siis on see tõestuseks, et ta on tõbras, kaabakas, vördjas ja ei tea kes veel.”

Tekst kulmineerub šokeeriva võrdlusega: “Meenutab väga Hiinat hungveippingite ajal, mil professorit veeti mööda tolmust teed ja peksti bambuskapiga seni, kuni too enam vastu ei pidanud, nuttes tolmu sisse kukkus ja anus andestust selle eest, et ta selline tõbras on, et esimees Maod reetis. Ja siis poodigi ta üles ning mitte keegi ei tundnud talle kaasa, sest ta ju ise tunnistas, et pole väärt elamist ja hingamist.” Selline võrdlus viitab sellele, et ajakirjanduse eesmärk ei ole autori meelest enam informeerimine, vaid ideoloogiline hukkamõist.

Need ei ole aga ainukesed näited sellest, kuidas seostatakse Uued Uudised portaalis ajakirjanikke negatiivset institutsioonidega. Teised näited on lisades (vaata lisa 3.2).

3.1.3 Eetiliste standardite kahtluse alla seadmine

Kolmanda tulemuste peatüki pidepunktina võtsin ette artiklid, kus on seatud kahtluse alla ajakirjanike ja kogu üldise ajakirjanduse eetilised standardid, mis on üks viiest delegitimeerimise strateegiast (Van Dalen, 2019).

1. Uued Uudised postitus “Vilja Kiisler jätkab meediahüäänina: jätkuvalt pahatahtlik ja ebaprofessionaalne” sisus kirjutatakse, et ajakirjaniku Vilja Kiisleri tööviis on ebaetiline. Postituse autor ei süüdistata teda lihtsalt erapoolikuses, vaid esitab väiteid, mis näitavad, et Kiisler teadlikult moonutab, suunab ja väänab infot ning teeb seda Uued Uudised portaalele iseloomulikul viisil ehk halvustava keelekasutusega. Rõhk on mitte tema seisukohtadel, vaid sellel, kuidas ta töötab.

Uued Uudised: “Vilja Kiisleri intervjuu Helle-Moonika Helmega näitas taas, et et vanale koerale uusi kombeid ei õpeta ehk sopalaotamisele orienteerunud ajakirjanik ei hakka kunagi kvaliteetajakirjandust tegema.”

Sama muster kordub, milles rünnatakse Kiislerit selles, et ta on ajakirjanik, kes ei otsi tõde, vaid sobivaid rünnakupunkte.

Uued Uudised: “ /.../ sopaaajakirjanikud väänavad mistahes lauseid ja sõnu täpselt sellisteks, nagu neile meeldib ja kuidas nad neid rünnakuteks saavad kasutada.”

Veel seatakse tema eetilised standardid otsesõnu kahtluse alla.

Uued Uudised: “Kas kiislerlik ajakirjanduseetika näeb ette ülekuulamisi, kus tema on sturmbannfüürer ja intervjueeritav koonduslaagri vang (natslikud võrdlused on ju Kiisleri lemmikpalad)?”

Kui toetuda Egelhoferi jt (2021) käsitlusele, siis sellised rünnakud ajakirjaniku eetiliste vastu on eriti tõhusad, kuna need ei pane inimesi enam mõtlema selle üle, kas ajakirjanik eksis, vaid loovad ettekujutuse, et ajakirjanik ei tahagi tõtt rääkida, sest tekstis pole ajakirjaniku enda seisukohti.

2. Uued Uudised postituses ”Meediakriitika”: Vilja Kiisleri intervjuu Kaja Kallasega on näide väga halvast ajakirjandusest” osutab portaal sellele, et Vilja Kiisler ei tee sõltumatut ajakirjandust ning on pigem valitsuse suhtekorraldaja. Selgitatakse, et Kiisler jätab küsimata kõik sellised küsimused, mida Kallase suhtes kriitiline ajakirjanik küsiks ning aitab Kallasel tümitada opositsioonipoliitikut. Küll aga pole kirjatükis selgitatud, mida Kiisler ajakirjanduseetika või mõne muu hea tava kohaselt valesti teeb.

Uued Uudised: “/.../ esines Kiisler ka muudes küsimustes Kallase suhtekorraldajana, aidates tümitada tervet rida Kallase oponente ja partnereid ning säästes samal ajal märgatavalt intervjueeritavat ennast.”

Artiklit edasi lugedes on märgata sarnaseid mustreid. Kriitikat ei saa enam niivõrd intervjuu käigus koorunud informatsioon vaid üldistav pahameel nende ideoloogiliste seisukohtade ees.

Uued Uudised: “Kiisler poleks ilmselt Kiisler, kui ta ei lõpetaks intervjuud Kaja Kallasega äärmusfeministlikust ideoloogiast lähtuva üldistusega. Ja Kallas poleks Kallas, kui ta jätaks selle odava söödu püüdmata. /.../ ajakirjaniku arvates üldistuvad Kallase probleemid sellele, et “Eesti ei olevat naispeaministriks valmis”. Peaminister

näib sellega nõustuvat ning esitab omalt poolt veel täiendava mõtte, nagu oleks tema (ja naised üldiselt) olude ohver – kuna “naine “võetavat” juhtima siis, kui asjad on väga halvasti.”

Väljatoodud näide püüab Kiisleri eetilisi standardeid kahtluse alla seada, sest sõnastab selge seisukoha tema isiklike vaadete suhtes, kuigi vastav teave oli kõigest arutelupunkt.

3. Uued Uudised postituses “KIRI MEEDIAVALVURILE peavoolumeedia peakorterist: Delfi on kõige kremlimeelsem kanal Eestis” esitab portaali äärmusliku ja halvustava rünnaku Delfi ajakirjanike ning kogu meediaväljaande usaldusväärsuse vastu, seades kahtluse alla ajakirjanike professionaalsuse ja kogu toimetuse eetikastandardid. Postitus asetab rõhu läbivalt solvavale ja isikupõhisele sõnakasutusele ning üldistavatele süüdistustele.

Uued Uudised: „See on ikka töötanud need, kelle jaoks see on peale kooli esimene töökoht ja kel pole millegagi võrrelda või siis need, keda kuhugi mujale tööle ei võeta (joodikud, psüühika probleemide ja madala enesehinnangu käes vaevlevad tegelased jne)/.../.”

See väide ei viita ühelegi konkreetsele rikkumisele, vaid kujundab Delfi ajakirjanikest kuvandi kui ebakompetentsetest ja sotsiaalselt ebaadekvaatsetest inimestest, kelle isiklikud omadused välistavad igasuguse usalduse nende töö vastu. Delfi sisu asemel rünnatakse ajakirjanike tausta, iseloomu ja eeldatavat kuuluvust.

Uued Uudised: “Praegu on Delfi saanud endale külge ka kõige Kremli-meelsema kanali maine Eestis, seda tänu nende venekeelsele kontorile, kus annavad tooni tegelased, kes on viimastel aastatel mingitest vene ja valgevene provintsidest, põhiliselt Tšeljabinskist Eestisse sisse sõitnud ja vaatavad siinset elu läbi vene propagandaprisma.”

Siin ei tooda välja ühtegi konkreetset sisulist faktiviga ega eetilist rikkumist konkreetse ajakirjaniku poolt. Selle asemel kasutatakse äärmuslikku keelekasutust, et jätta mulje, nagu oleks kogu Delfi toimetuse üks osa mingist sügavamast ideoloogilisest mõjutustegevusest.

Uued Uudised: “/.../ see loob omakorda väga moonutatud Eesti elu kajastuse, millele Kaja Kallas veel maksumaksja rahadega preemiat peale maksab.”

Selline sõnastus ja rünnaku laad ei võimalda lugejal hinnata, kas Delfi ajakirjanikud on tegelikult eksinud ajakirjanduseetika vastu, sest seda lihtsalt ei analüüsita. Selle asemel kasutatakse halvustavat sõnakasutust.

Uued Uudised: “Põhimõtteliselt on see ainus, mis on luige ja kallase nuumatavatele migrantidele Eesti elus mõistetav – eestlased on fašistid, Eesti riik on fašistlik riik.”

Selline keelekasutus ning pidev süüdistamine on tavapärane osa Uued Uudised portaali retoorikast.

4. Uued Uudised postituse „Muutuv kliima pole meelakkumine: Arktikas võib lõhkeda mürgine elavhõbedapomm“ kriitika ei keskendu artiklis esitatud faktide kontrollimisele, vaid halvustab selle autorit ja Postimehe toimetust, kujutades neid ebakompetentsete ja naeruväärsetena.

Uued Uudised: „ /.../ on Postimehes kõik ajakirjanikud puhkusele läinud ja suvepraktikantidest kõige rumalam on valvetoimetajaks mahajäetud /.../.”

Selline sõnastus ei ole suunatud konkreetse väite või uuringu vaidlustamisele, vaid ajakirjaniku isiklikule võimekusele.

Lisaks ironiseeritakse artikli keelekasutuse üle, jättes mulje, et artikkel on lapsik ja ebaprofessionaalne ning autor seda kirjutades täielikult eksinud.

Uued Uudised: “Teemaalgatus ise on juba 15 aastase tasemel, lisaks hüüatused-õudne, kohutav! /.../ Kui see poleks kurb, siis võiks see olla isegi naljakas, aga kui mõelda, mis rumalusi massid peavad tänapäeval meedia uudisvoo nime all tarbima, siis ei saa küll kuidagi isegi naerda.”

Arvestades portaali olemust on kriitika suunatud sellele, millist ideoloogiat võib artikkel teenida, mistõttu paigutub see Van Daleni (2019) käsitlusse.

5. Tekst “Vilja Kiisler – ebaeetiline meediaraisakull, kes määrab Eesti ajakirjanduse mainet” väidab, et tema töömeetodid on otseselt ebaprofessionaalsed, valelikud ja ajakirjanduseetika vastased, muutes ta sobimatuks ajakirjaniku rolli täitjaks.

Tekstis väidetakse korduvalt, et Kiisleri töö ei vasta mitte ühelegi ajakirjanduslikule normile.

Uued Uudised: “Kiisleri töös puudub igasugune eetika, on vaid robustne “ärategemise” stiil, ühendatud ideoloogiata töötaja verejanuga, puudub inimlik professionaalsus, on vaid hüüani asjatundlikkus. /.../ Suvaline ümberkäimine igasuguse informatsiooniga, sh arvudega, oma arusaamade ja tõlgenduste esitamine faktide pähe, teisel arvamusel olivate personaalne verbaalne peksmine ning poliitiliste

vastaste ja ajakirjanduse lakkamatu süüdistamine valetamises on vaid üks osa sellest, mida neile endile meeldib nimetada infooperatsioonideks.”

Need väited lammutavad Kiisleri kui ajakirjaniku legitiimsuse tema töömeetodite kaudu. Samuti näidatakse, nagu ta tegutseks sihilikult tõe vastu. Kujundatakse ka üldistavat narratiivi, mille kohaselt Kiisler teadlikult eksitab, loob eksitavaid pealkirju ning rikub ajakirjanduse usaldusväärsuse alustalasid.

Uued Uudised: “Just Kiisleri juttudel on kriiskavad pealkirjad tapmistest, mis jätavad mulje verejanulisest intervjueeritavast – kuigi loos selgub, et Mart Helme rääkis sellest, et retsidiivsete kurjategijate puhul tuleks rakendada surmanuhtlust. Kiisleri supervaled ongi peidus inimesest vändjat tegevates pealkirjades, mis ei vasta tegelikult üldse loo sisule. /.../ Valetamine ja väänamine on see, millele ta oma “ajakirjandusliku” tegevuse on rajanud.”

Kirjatükis rünnatakse Vilja Kiisleri ajakirjanduslikku usaldusväärsust läbi eetilise ja professionaalse diskrediteerimise. Väidetakse, et Vilja Kiisler ei tee lihtsalt vigu, vaid tema töö on teadlikult ebaaus ja kahjulik.

6. Uued Uudised postitus “Eesti “vasakäärmuslik” peavoolumeedia jätkab kaldus info lainel” seab kahtluse alla Eesti peavoolumeedia eetilised standardid ja professionaalse. Kirjutise sõnum on, et Eesti meediaväljaanded ei täida oma rolli neutraalsete ja objektiivsete uudiste vahendajatena, vaid tegutsevad poliitilise ideoloogia teenistuses.

Uued Uudised: “Eesti ajakirjanikud ilmselt ei üritagi neid AFP rumalusi neutraalsemaks kirjutada. Kuigi võiks..”

Selle väitega süüdistatakse ajakirjanikke professionaalse hoolsuse ja tasakaalukuse puudumises. Ajakirjanikke peetakse laisaks ning antakse mõista, et meedia allub vasakpoolsele maailmavaatele, mida meedia teha ei tohiks.

Meediale heidetakse ette, et poliitiliste mõistete kasutamine ei põhine faktidel ega neutraalsel analüüsil, vaid propaganda loogikal.

Uued Uudised: “Kui toimetuste juhtkonnad ei taha objektiivsust ja sõltumatust, siis vähemalt AFP-lt uudiseid maha kirjutavad ajakirjanikud võiks uudises kirjutada, et

Giorgia Meloni, itaallanna, kristlane, naine ja ema riigi eesotsas, on lihtsalt parempoolne, mitte "paremäärmuslane".

Ajakirjanikke kujutatakse vastavas kui eetikanorme eiravaid infovahendajaid, kes ei püüa olla objektiivsed ning moonutavad seeläbi reaalsust. Portaali teksti arvates edastab meedia ühepoolset ja kallutatud narratiivi. Tegu ei ole konstruktiivse meediakriitikaga, vaid professionaalset usaldusväärset õonestava rünnakuga, mis püüab asetada ajakirjanduse avalikkuse silmis ideoloogilise relva rolli.

7. Uued Uudised kirjutises „Delfi/EPL/EE ebaaus ajakirjanik püüab valimiste nädalal Leo Kunnast süüdi lavastada. Loe Kunnase avalikku kirja ja selgitusi!“ esitatakse rünnak Eesti Ekspressi uuriva ajakirjaniku Martin Laine töömeetodite vastu. Otseselt rünnatakse tema eetilisust ning seeläbi kogu uuriva ajakirjanduse usaldusväärset. Postitus väidab, et Laine ei järgi ajakirjanduseetika standardeid, vaid tegutseb poliitiliselt kallutatult ning manipuleerib avalikkusega valimiste eel, et kahjustada EKRE ja Leo Kunnase mainet.

Uued Uudised: „Martin Laine esitleb end küll ajakirjanikuna, kuid on tegelikult võitlev vasakpoolne, kes on rahvuslaste mustamisest teinud oma leivanumbri. /.../ Lainel on artikkel juba ammu valmis, tema jaoks ei ole vahet, mida väidab Kunnas või millised on faktid. Lugu valimistulemuste mõjutamiseks peab ilmuma!“

Ajakirjanikku süüdistatakse mitte ainult isiklikus kallutatuses, vaid ka süstemaatilises ja ideoloogiliselt motiveeritud ebaeetilises tegevuses. Sõnatakse, et Laine eesmärk pole avalikkuse informeerimine vaid Kunnase ja EKRE sihilik kahjustamine. Samuti väidetakse, et teave avaldamine on valesti ajastatud.

Uued Uudised: “/.../ Martin Laine töömeetodeid ja varasemat tausta arvestades on ette teada, et isegi kui Kunnase selgitused avaldatakse, tehakse seda ääremärkuse korras, et pärast ei saaks keegi öelda, et süüdistatavale sõna ei antud.”

Siinkohal rünnatakse ajakirjaniku usaldusväärset mitte läbi sisulise arutelu, vaid töömeetodite ja professionaalse moraali tasandil. Süüdistused, et Laine levitab teadlikult eksitavat infot ning tegutseb poliitilistel eesmärkidel.

8. Uued Uudised postituses “Aarne Mäe faktikontroll: ajakirjanik Karnau labane vale” ei ründa kirjutise autor Aarne Mäe Andrus Karnaud mitte üksnes tema isiklike vaadete eest,

vaid väidab, et ta rikub ajakirjaniku ametieetikat, esitadaes valeinfot ning jättes teadlikult olulise välja.

Uued Uudised: “Postimehe ajakirjanik lõi selle plämaga enda tsunfstile omavärava. /.../ Muidugi oleks võinud ta valida ka võimaluse kirjutada, kuidas EKRE ukrainlasi toetab, aga ta valis tee levitada labast valet ja lihtsalt vihata.”

Selline sõnastuse järgi ei tegutse ajakirjanik tasakaalustatult ega ausalt, vaid moonutab fakte ning esitab seda teavet, mis tema enda huve soosivad. Karnaud süüdistatakse teadlikus ebatõeses infoesitamises. Autori väited on ühepoolsed ning märgivad, et Karnau tegevus kahjustab kogu ajakirjanike usaldusväarsust.

Uued Uudised: “Tegelikult pole ju siin midagi rasket – kui tahetakse, et ajakirjanikku usutakse ja ajakirjandust usaldatakse, siis tuleb alustada sellest, et ajakirjanik kirjutab tõtt. Siin on ehe näide, et seda pole tehtud. Olgu see suures või sotsiaalmeedias – valel on lühikesed jalad. Ja need haisevad.”

Väidet, et üks ajakirjaniku vale ohustab kogu meedia usaldusväarsust, teksti autor Mäe ei põhjendanud.

Teised näited sellest, kuidas Uued Uudised ajakirjanduse eetilisi standardeid kahtluse alla seavad, saab lugeda lisades (vaata lisa 3.3).

3.1.4 Avalikkuse huvide eiramise süüdistamine

Neljandaks toovad töö tulemused välja, kuidas Uued Uudised kirjutised süüdistavad ajakirjanikke avalikkuse huvide eiramises. Selle alusel osutavad tekstid, et ajakirjandus ei täida oma rolli üldsuse ees oluliste teemade kajastamisel (Van Dalen, 2019).

1. Järgmine analüüs portaali tekstist “Ajakirjanikud kui võimupoliitika suhtekorraldajad” esitab väite, et Eesti ajakirjandus ei täida enam oma rolli avalikkuse teenimisel, vaid tegutseb poliitilise eliidi kasuks. ERR-i ja teisi peavoolukanaleid kujutatakse kui võimulolijate suhtekorraldajaid.

Uued Uudised: “See, mida Eestis ajakirjanduseks nimetatakse, ei ole seda nimetust väärt. See on võimupoliitika suhtekorraldus. Isegi need asjad, mis tõesti furoori tekitavad, on tegelikult ebaprofessionaalse taustaga. Väidetavalt teadis ajakirjandus Kaja Kallase idaärist juba ammu enne artikleid, kuid

esialgu ei tõstetud vihjete peale toru, vaid lugu läks välja, kui kellelegi oli see hetkel soodus.”

Siinkohal tooks esile selle, et Uued Uudised seab ajakirjanduse eetilise käitumise ja avalikkuse eiramise kahtluse alla väitega, mitte tõendusmaterjali või faktidega.

Ajakirjanikud, Andres Kuusk ja Johannes Tralla, näivad postituse sõnul pigem valitsuse või riigiasutuste kõneisikute kui kriitiliste küsijate rollis.

Uued Uudised: “/.../ kuidas saatejuht Andres Kuusk “poputas” kapo peadirektorit, söötes talle ette sobivaid küsimusi ja hoidudes mistahes teravatest teemapüstitustest. See on ERR-is tavapärane, et ajakirjanikud on nagu võimupoliitikute suhtekorraldajad. /.../ Kui näiteks ERR-i ajakirjanik Johannes Tralla söötis peaminister Kaja Kallasele ette hästi ümmargusi küsimusi, millele valitsusjuhil oli lihtne vastata /.../”

Vastav näitab, kuidas ajakirjaniku tööd selgelt halvustatakse, jätmata välja teda kaitsvad seisukohad, on argumendid esitatud ühekülgsest.

2. Uued Uudised postituses “Päeva sõel (med.): Keit Pentus-Rosimannus tunnustas Mart Helmet; EPL nagu sitt Ratta küljes; Venemaa hakkab importima Uganda bemme; Ene Ergma näoga põdraliha kallistas tanki” rakendatakse taaskord Van Daleni (2019) delegitimeerimise strateegiat, mille keskmes on ajakirjanike süüdistamine avalikkuse huvide eiramises ning ebasobilik kajastus.

Uued Uudised: “Noor kena naine, aga oma silmas palki ei näe: leksikon ja labane kõnepruuk on tal nagu mõnel „Sipelga 14“ tegelasel /.../.”

Sedalaadi kommentaarid pole meediakriitika, vaid kujutus ajakirjanikest kui rahvast võõrandunud tegelastest kes tegelevad sümbolite ja marginaalsete lugude ülistamisega, samal ajal kui avalikkuse huvisid ei kajastata.

Uued Uudised: “No tegelikult luiskab, sest see tank oli küll meeldetuletus, aga hoopis sellest, et „võime korrata!“ (Venemaa populaarseim militaristlik hüüdlause).”

Postitus ei arvesta, et ajakirjanike ülesanne võibki olla mitmekesiste vaadete esitamine või keeruliste teemade selgitamine, vaid süüdistab neid järjekindlalt selles, et nad ei teeni rahva huve, mis osutab teksti püüdlusele lugejat veenda, et peavoolumeedia on ebausaldusväärne.

3. Uued Uudised postituses “Elavhõbe Elvast Arktikasse: kas kõik mõtlevad ajakirjanikud on suvepuhkusel?” rünnatakse Postimehe autorite pädevust ja usaldusväärsust.

EKRE poliitik Helle-Moonika Helme ironiseerib: „*Postimehes on kõik ajakirjanikud puhkusele läinud ja suvepraktikantidest kõige rumalam on valvetoimetajaks maha jäetud.*“ Selle väitega antakse mõista, et Postimees ei suuda enam ühiskonda usaldusväärselt informeerida, sest seda teevad ebapädevad inimesed, kes toodavad mõttetut või isegi kahjulikku sisu.

Lisaks nimetab Helme artikli käsitlust „15-aastase tasemel teemaalgatuseks“ ja viitab, et „*massid peavad tänapäeval meedia uudisvoo nime all tarbima rumalusi*“. Siin ei asetata süüd konkreetsele eksimusele või valele, vaid väidetakse, et meedia kui institutsioon eirab oma kohustust informeerida avalikkust sisukalt ja asjatundlikult.

„Kui see poleks kurb, siis võiks see olla isegi naljakas, aga kui mõelda, mis rumalusi massid peavad tänapäeval meedia uudisvoo nime all tarbima, siis ei saa küll kuidagi isegi naerda.“

Siin kujundatakse meedia töö tulemusena pettunud ja solvatud lugeja kuju – inimest, kes ei saa enam meediat usaldada, sest temalt eeldatakse rumaluse allaneelamist. Seeläbi ei väideta lihtsalt, et ajakirjanikud eksivad, vaid et nad on oma ühiskondliku rolli hülganud.

4. Kirjatükk “Lauri Vahtre ja Priit Pullerits: miks meedia vaikib, kui tehti katse sõnavabadust piirata?”, mis sisaldab Lauri Vahtre ja Priit Pulleritsu sotsiaalmeediakommentaare, väidab, et nad ei täida enam oma ühiskondlikku rolli, kuna vaikivad olulistel hetkedel ja valivad teadlikult, millest mitte kirjutada.

Lauri Vahtre osutab, et meedia on jätnud kajastamata tähtsa poliitilise sündmuse – Riigikogu hääletuse vihakõneseaduse edasise menetlemise üle. Selle asemel, et informeerida avalikkust, väidetakse, et ajakirjandus ei reageeri üldse.

Uued Uudised: “Mida teeb Eesti ajakirjandus? Koob pühadeks sokke? Kolme tunni eest toimus ülimalt oluline hääletus, aga uudisteportaalid sellest ei kõssagi. Nimelt kas menetleda nn vaenukõne seaduste eelnõu edasi või saata ta sinna, kus on ta koht, st prügikasti. Või teiste sõnadega kas astuda suur samm totalitaarühiskonna, meelsusvanglate ja tsensuuri suunas, või jätta seekord astumata.”

Priit Pullerits süvendab sama mõtet ning viitab sellele, et Eesti ajakirjandus on silmakirjalik.

Uued Uudised: “/.../ kuidas on võimalik, et Eesti ajakirjanduse need esindajad, kes nägid metsikut sõnavabadust piiravat tonti, kui võimule tuli nüüdne valitsus (tonti, mis on jäänud nende kisatõstjate luuluks), istuvad nüüd haudvaikselt ega tee piiksugi, ei iitsatagi, kui sõnavabadust on asutud lausa must valgel, otse ja karmilt ning karistuse ähvardusel piirama.”

Pulleritsu sõnade kaudu omandab meedia passiivsus sügavama tähenduse. Vaikimine ei ole tema sõnul juhuslik ega pealiskaudne, vaid süstemaatiline vaikiv koostöö võimustruktuuriga.

Uued Uudised: “Eesti ajakirjanduse vaikimine – arvestades, kui kõva häält tehti alles mõni aeg tagasi sõnavabaduse väidetava-oletatava piiramise teemal – ei ole ainult südantlõikav ja hingekriipiv, vaid lausa kõrvulukustav.”

Selle kaudu seatakse kahtluse alla meedia legitiimsus ning esitatakse see rahva huve eirava ja demokraatia suhtes ükskõikse süsteemina.

Uued Uudised on aga veelgi enam kritiseerinud ajakirjandust avalikkuse huvide eiramises. Sellekohaseid näited on paigutatud lisadesse (vaata lisa 3.4).

3.1.5 Töö tulemuste ja demokraatlike mõjude kahtluse alla seadmine

Viimane bakalaureusetöö tulemuste osa lähtub Van Daleni (2019) strateegiast, mille kohaselt alternatiivmeedia seab kahtluse alla ajakirjandusliku töö tulemused ja demokraatlikud mõjud.

1. Postituses “Ajakirjandusest, mis pidi olema demokraatia vahikoer, on saanud võimu lõukoer” kujutatakse ajakirjandust kui riigivõimu käepikendust, mis ei ole sõltumatu valvur, kes peaks seisma inimeste huvide eest, vaid jõudu, mis aitab võimul vastuhääli maha suruda. Juba kirjutise pealkiri võtab kogu süüdistuse kokku: meedia ei kaitse enam rahvast, vaid ründab neid, kes võimule vastu räägivad.

Uued Uudised: “Just praeguses tuulikusõjas peaks ajakirjandus keskenduma inimestele, kes on mures oma tervise, looduse, kinnisvarahindade languse, kodust avaneva vaate tööstuslikuks muutumise ja palju muu pärast, andma edasi nende muremõtteid ja seisukohti, esitlema uuringuid, mis kinnitavad ohtude olemasolu – aga selle asemel tegeleb ajakirjandus “väikese inimese” naeruvääristamise ja kui sellest väheks jääb, siis tema elimineerimisega kogu võitlusest.”

Postitus jätab mulje, et ajakirjandus on oma rolli täielikult unustanud. Selle asemel, et rääkida rahva eest ja kontrollida võimu, on ta ise muutunud võimu tööriistaks. Selline sõnum seab kahtluse alla kogu ajakirjanduse usaldusväärsuse ja vajalikkuse ühiskonnas.

See sobitub Van Daleni delegitimeerimise strateegia alla, kus meedia tööd ei kritiseerita ainult sisuliselt, vaid seatakse kahtluse alla tema ühiskondlik väärtus ja eesmärk (Van Dalen, 2019).

2. Uued Uudised avaldatud “Martin Helme: peavoolumeedia maksab praegu oma ilgete sopalugudega EKRE-le kätte selle eest, et Trump võitis presidendivalimised” tekstis on autoriks Martin Helme, kes süüdistab ajakirjanikke avalikkuse huvide eiramises.

Selles kirjatükis ei käsitleta konkreetseid faktivigu ega argumenteerita ajakirjanduse sisulise kvaliteedi üle. Helme kujutab meediat kui poliitiliselt kallutatud võrgustikku, mis ei püüa inimesi informeerida, vaid tegutseb kättemaksuhimusest.

Uued Uudised: “Nad maksavad praegu oma ilgete sopalugudega EKRE-le kätte selle eest, et Trump võitis. /.../ Liberaalglobalistlik propagandavõrgustik ehk Eesti peavoolumeedia ei lasknud end häirida sellest, mis ma tegelikult ütlesin, vaid kujundas endale sobiva tümitamisloo ja lustis sellega nädal otsa.”

Siin ei esitata meediakajastusi eksitavatena juhuse või ebapädevuse tõttu, vaid sihilikult manipuleerivatena. Postituse kulminatsiooniks saab järgmine lause:

Uued Uudised: „Te olete valetajad, madalast madalamad solgitootjad ja mida rohkem te oma tülgastavat propagandat teete, seda vähem teid loetakse ja seda vähem teid usutakse.”

Siin ei kritiseerita mitte üksnes meedia kvaliteeti, vaid väidetakse, et ajakirjanikud teadlikult ignoreerivad avalikkuse huve ja moonutavad tegelikkust.

3. Järgmise näitena toon välja kirjatüki, mis kannab pealkirja “EKRE: Delfi vahendab valimistulemuse mõjutamiseks libauudiseid! Erakond pole mitte kunagi suhelnud võimalike välismaiste rahastajatega!”, milles EKRE esitab süüdistuse, et ajakirjandus töötab teadlikult valimiste mõjutamise nimel.

Uued Uudised: „Mida lähemale tulevad valimised, seda intensiivsemaks muutuvad valimistulemuse mõjutamiseks korraldatavad infooperatsioonid.”

See väide ei ründa mitte üksnes konkreetset lugu, aga esitab ka üldise süüdistuse, et ajakirjandus on osa koordineeritud mõjutustegevusest, mis ei teeni rahva huviks tõde, vaid töötab teatud poliitiliste eesmärkide nimel.

Uued Uudised: “Peame kahetsusväärseks, et Eesti ajakirjandusväljaanded osalevad kontrollimata teavet vahendades ise infooperatsioonis, mille niidid viivad suure tõenäosusega Kremlisse. Aastaid on Kreml olnud huvitatud just nimelt rahvuslike jõudude diskrediteerimisest. Ka antud libauudise levik on kasulik Kremlile, sest nii saab õõnestada rahvuslike jõudude jõudmist Riigikokku.”

Siin ei peeta meediat mitte lihtsalt eksitajaks, vaid avalikkuse reetjaks, kes aitab teadlikult levitada valeinfot, mille lõplik kasusaaja ei ole Eesti ühiskond, vaid vaenulik välisriik.

4. “EKRE Tallinna volikogu fraktsioon ERR-ile: ETV toimetaja Johannes Tralla levitab eetris oma poliitilist agendat” tekstis on EKRE Tallinna fraktsiooni pöördumine ERR-i vastu, kus keskseks sihtmärgiks on ETV ajakirjanik Johannes Tralla. Tekstis püütakse õõnestada mitte ainult ühe ajakirjaniku, vaid kogu avalik-õigusliku meedia demokraatlikku rolli.

Uued Uudised: “Eesti Rahvusringhääling on juba ammu eemaldunud mõistest “rahvus” ja on asunud propageerima vasakliberaalset rahvusvaenulikku maailmavaadet.”

Tekst sisaldab Uued Uudised pöördumist ERR-i poole. Tuuakse välja võrdlus, et ERR ei teeni mitte demokraatlikke ideaale, vaid taastoodab võõrast ideoloogilist võimu. Eelkõige satub rünnaku alla ajakirjanik Johannes Tralla.

Uued Uudised: “Kahjuks tekitab ERR-is väljakujunenud uudistekajastus déjà vu efekti neis, kes vene okupatsiooni hästi mäletavad. /.../ Maksumaksja poolt rahastatud meediaorganisatsiooni ülesanne on sündmuste ja erinevate seisukohtade neutraalne ja tasakaalustatud vahendamine; hinnangute andmine ja järelduste tegemine jäägu auditooriumi privileegiks. Rahvusringhäälingu ainus kapital on usaldusväärsus, mida Johannes Tralla on pikemat aega kuritarvitanud, kasutades talle antud võimalusi isiklike poliitiliste eelistuste ja vaadete levitamisel.”

Niisugune käsitus ei ründa mitte ainult ajakirjanikke või ajakirjanduseetikat, vaid väidab, et ajakirjandus kui nähtus on kaotanud oma väärtuse ühiskonnas.

5. Kirjatükk “Anti Poolamets: nüüd saime teada, kui vähe liberaalide koostatud ajakirjandusvabaduse ja demokraatia indeksid maksavad” seab ajakirjandusvabaduse ja

demokraatia indeksite usaldusväärse kahtluse alla. Teksti autor on EKRE Riigikogu saadik Anti Poolamets. Kirjutise avalõik seab kahtluse alla ajakirjanduse rahvusvahelise legitiimsuse.

„Täna on naljapäev... Eesti tõusis ajakirjandusvabaduses maailmas teisele kohale. Vähemalt hea teada, kui vähe liberaalide koostatud ajakirjandusvabaduse ja demokraatia indeksid maksavad.”

Poolamets süüdistab meediat otseselt poliitilises mõjutamises ja valimistulemuste kallutamises.

Uued Uudised: “Eesti ajakirjandus on paari oligarhi kontrolli all, kes on alati kasutanud oma kanaleid poliitilise meelsuse jõuliseks kujundamiseks ning seega ka valimistulemuste mõjutamiseks. Alati tuleb valmis olla selleks, et mõni kuu või nädal enne valimispäeva tullakse välja kogu rahvale hüsteeria saatel näkku paisatava suure pettuse või valega, et sobiv võim pukki panna.”

Lõpuks süüdistatakse meediat lausa ka inimeste teadlikkuse mõjutamises.

Uued Uudised: “Manipuleeritava meedia lemmikvõte on olulise mahavaikimine ning ebaolulise võimendamine, tühisuste esiletõstmine ning pahatihti lihtlabane välisrahadega tehtav ajupesu.”

Poolametsa tekstis seatakse süsteemselt kahtluse alla ajakirjanduse võime ja tahe täita demokraatlikku rolli ühiskonnas. Selle asemel kirjeldatakse ajakirjandust kui kahjuliku mõju all olevat institutsiooni, mis ei teeni avalikkust, vaid petab, manipuleerib ja suunab avalikku arvamust valitsuse ja ideoloogiliste keskuste huvides.

6. Postituse “MEEDIAVALVUR: Pärtel-Peeter Perel on hammas verel” autor on Ivan Makarov. Kirjutatu keelekasutus on halvustav ja peamine sõnum on see, et Eesti ajakirjandus ei täida enam demokraatlikku rolli, vaid on muutunud võimule alluvaks. Ajakirjanikke kujutatakse kui kunagisi demokraatia valvureid, kellel pole enam rolli ega tähendust.

Uued Uudised: “Ah et olete siis need kuulsad demokraatia ketikoerad? Demokraatia on surnud, rohelised loomakaitsjad keelasid ketid ära, loomade varjupaigad ujutavad üle, aga halastussüste see-eest jagub ja riigil on olemas ulatuslik sundvaksineerimise kogemus...”

Tekst laieneb ühelt poolt süsteemsele süüdistusele, et ajakirjandus on osaline demokraatia kokkuvarisemises, ning teisalt kujundab ajakirjanikest naeruvääristatud ja väärtusetud tegelased.

Uued Uudised: “See, kuidas Tallinnas suruti lobaeesel kolm korda järjest läbi nõelasilma plärtsti linnapea kohale ja kuidas pärast seda visati tänavale korraga 60 ajakirjanikku, paneb kratsima kukalt või millega seal võimutruud leheneegrid veel mõtlevad...”

Samal ajal ründab Makarov ka ajakirjanduse võimet esitada kriitilist sisu.

Uued Uudised: “Nii et ka õukonnameedias hakatakse tasapisi virisema nii peaministri kui ka terve reformierakonna valed ja nahhaalsuse abil küündimatu valitsemise teemal. Ja üks tore näide on Eesti Päevalehes ilmunud Tanel Saarmanni lugu „Seitsmest põialpoisist sai Tallinnas kaheksa. Johhaidii!”

Tekst tekitab narratiivi, et ajakirjandus on muutunud osaks repressiivsest ja korrumppeerunud võimustsüsteemist, mis mitte üksnes ei toeta demokraatia allakäiku, vaid osaleb selles aktiivselt. Sarnaselt Egelhoferi jt (2021) käsitlele populistlikust meediavaenulikkusest, positsioneeritakse meedia siin rahva vaenlasena, mitte informeerijana.

7. Kirjatükk “EKRE ei vaja massimeediat, too aga ei saa EKRE-ta hakkama” seab ümber tavapärase rollijaotuse: meedia ei halda informatsiooni, vaid sõltub sellest, kas EKRE seda üldse annab.

Uued Uudised: “EKRE saab peavoolumeediata hakkama, aga ajakirjandus EKRE-ta ei saa kohe kuidagi. /.../ kui nad oma toodangule EKRE poliitikute kommentaare ei saa, paistab kõik see reljeefsemalt välja, lugeja aga kaotab sopavoolu vastu huvi.”

Samuti väidetakse otse, et meedia eksisteerib EKRE-le kahju tegemiseks, mitte ühiskonda informeerimiseks.

Uued Uudised: “Lihtsamalt öeldes elatub peavoolumeedia praegu EKRE-le käkikeeramisest, kõmulistest libalugudest ja rahvuskonservatiivide tõrvamisest.”

Väites, et meedia ei saa enam oma lugusid tasakaalustada ning peab intriige välja mõtlema, esitatakse ajakirjanduse töö süsteemina, mis ei suuda enam järgida omaenda standardeid.

Uued Uudised: “/.../ peavoolumeedial on hirm kaotada EKRE infoallikana, sest siis muutuvad nende sopalood veelgi üheülbalisemaks, intriigid tuleb välja mõelda,

ajakirjandusreeglid kukuvad kokku, kui mõlema poole kommentaare ei saa, leheneegritel tuleb kuulata konservatiivseid saateid, et leida mõni iva ja nii edasi.”

Siin väidetakse, et ajakirjandus ei ole enam sisuliselt jätkusuutlik ja eksisteerib tänu sellele, et saab pidevalt konflikti ja vastandumist. See tähendab, et ajakirjandus kaotaks oma funktsionaalse rolli, milleks peaks olema ühiskonna aus ja läbipaistev teavitamine. Kogu tekst on ehitatud üles kujundile, kus ajakirjandus ei ole enam demokraatia tööriist, vaid poliitiline relv, mis eksisteerib konfliktist ja vaenust.

8. Portaali Uued Uudised postituses “Peavoolumeedia diskrimineerib tasuliste artiklitega eestlasi, riigikeelt ja rahvusriiki” süüdistab autor meediakanaleid selles, et nad soodustavad eestlaste infoühiskonnast väljajätmist:

Uued Uudised: ”/.../ eesti keeles on artikkel maksumüüri taga, vene keeles aga täies mahus nähtav ja maksma ei pea. Tegemist on eestlaste ja eesti keele pikaajalise jultunud rahvuspõhise diskrimineerimisega, mida maksab kinni Kaja Kallase valitsus, eraldades igal aastal miljon eurot maksumaksjate raha venekeelsele erameediale. Rahvusraamatukogu remondiks raha ei ole, aga parasitaarse Tšeljabinski koloonia jaoks on. Kaja Kallase valitsus on tõesti Eesti ajaloo suurimad venestajad.”

Siin kujutatakse meediat kui institutsiooni, mis ei tööta rahvusriigi huvides. Postituse hinnangul diskrimineerib ajakirjandus teadlikult oma põhielanikkonda ja edastab eelisinfort muukeelsetele elanikele. Peavoolumeediat süüdistatakse ka selles, et tasuliste artiklite kaudu jäetakse oluline sisu maksumüüri taha, samas kui intrigeeriv ja eksitav pealkiri loob võimendatud ja kallutatud mulje.

Uued Uudised: “Tasulisi artikleid kasutatakse sageli ära ka poliitiliselt. Näiteks EKRE kohta käivad artiklid on sageli intrigeeriva ja laimava pealkirjaga ja tasulised ning kuigi loo sees selgub, et asi nii karm pole, nagu pealkirjas öeldakse, ei saa “paketita” lugeja seda kunagi teada, tema aju saab pestud pealkirjaga. /.../ lõpptulemuseks aga on EKRE-vastane lugeja.”

See on otsene süüdistus, et meedia ei informeerigi vaid manipuleerib, jättes lugejale tahtlikult ainult osalise või eksitava info.

Ajakirjanike töö tulemuste ja demokraatlike mõjude kahtluse alla seadmine on pidev taktika, mida Uued Uudised teeb. Ülejäänud näiteid saab lugeda lisadest (vaata lisa 3.5).

4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Selles peatükis võtan kokku töö peamised tulemused ja arutlen nende tähenduse üle. Vastan uurimisküsimustele ning selgitan, kuidas portaali Uued Uudised kujutab ajakirjanikke ja ajakirjandust ning milliseid võtteid selleks kasutatakse. Tulemusi vaatlen ka teoreetiliste lähtekohtade kontekstis ning pöoran tähelepanu vastuoludele, mis analüüsi käigus esile tulid. Lõpuks mõtisklen selle üle, mida tulemused võivad tähendada laiemalt ajakirjanduse ja ühiskonna jaoks ning toon välja töö piirangud.

4.1 Järeldused

Järgnevas peatükis pakun järeldusi lähtudes tulemustes omistatud infost ning peamisest uurimisküsimusest: **Milliseid delegitimeerimise strateegiaid kasutatakse ajakirjanike ja ajakirjanduse kujundamiseks portaalil Uued Uudised?**

Van Daleni (2019) delegitimeerimise strateegiate kohaselt kasutatakse ajakirjanike ja ajakirjanduse ründamiseks viit peamist võtet. Uurimistöö tulemused näitavad, et portaali kasutab ajakirjanike diskrediteerimisel neid kõike ja korduvalt. Kasutatakse isiklikke rünnakuid, ideoloogilist sildistamist, iroonilist või halvustavat tooni ning professionaalse pädevuse ja usaldusvääruse kahtluse alla seadmist. Samas võib tõdeda, et Van Daleni (2019) strateegiatel on sarnased jooned. Näiteks ilmnes, et üks strateegia ei välistanud, et tekst võiks mõne teise strateegia juurde sobida. Tuleb tõdeda, et nii avalikkuse huvide eiramise- kui töö tulemuste ja demokraatlike tulemuste strateegia puhul tekkis mitmel korral tunne, et on keeruline paigutada, sest võiks sobida justkui mõlemasse.

Töö tulemused näitavad, et Uued Uudised portaali kriitiline meediakäsitus ei põhine objektiivsel hindamisel, vaid on tugevalt mõjutatud ideoloogilisest sobivusest ja strateegilisest kommunikatsioonist (Saavik, 2020). Töö piiranguks on asjaolu, et uuriti vaid ühte portaali ja kindlat ajavahemikku, mistõttu ei saa tulemusi täielikult üldistada kogu alternatiivmeedia või meediaruumi kohta. Alternatiivmeedia kasutab delegitimeerimist mitte ainult vahendina, et peavooluga vastandada, vaid ka selleks, et ideoloogilist identiteeti kinnistada (Egelhofer jt, 2021).

Kuidas ründab Uued Uudised ajakirjanike isikuomadusi, et õõnestada nende usaldusväärust?

Uued Uudised portaali sisust ilmnes, et ajakirjanike isikuomadusi, mida rünnatakse on mitmeid. Näiteks halvustatakse ajakirjanikke nende vanuse või soo tõttu. Samuti peetakse peavooluajakirjanikke tihti peale liialt liberaalseteks, mis loogilise järelduse järgi konservatiivse erakonna meediumile ei sobi. Sageli viidatakse nende väidetavale emotsionaalsusele, või ebakompetentsusele mitte aga konkreetsetele tööalastele vigadele. Kõigest sellest tulenevalt annavad portaalis avaldatud postitused ajakirjanikele negatiivseid hüüdnimesid. Näiteks nimetatakse ajakirjanikke "lapsajakirjanikeks" või "propagandistideks", mille kaudu luuakse negatiivne kuvand nende professionaalsusest. Samuti kasutatakse isikupõhiseid metafoore ja naeruvääristavaid kujundeid – näiteks Ahto Lobjakat kirjeldatakse kui "õõnsat palli", jättes mulje, et tema arvamused on mõttetud ja tühised. Vilja Kiislerit rünnatakse lisaks tema maailmavaatele ka isikliku elu kaudu, vihjates tema võimalikele lapsepõlvetraumadele, et õigustada tema vaadete tühistamist, mis ühtib Van Daleni (2019) käsitlusega.

Milliste väljendusviiside kaudu seostatakse ajakirjanikke negatiivsete institutsioonidega?

Portaali postitustes kasutatakse rikkalikult labast keelekasutust, mis ajakirjanike usaldusväärstust portaali jälgijaskonna ees vähendada võiks. Ajakirjanikke seostatakse portaalis selliste gruppidega, nagu "vasakliberaalid", "globalistid" või "propagandistid". Samuti seostatakse neid kanali arvates negatiivse kuvandiga institutsioonidega, milleks on näiteks Euroopa Liit või peavoolumeedia. Uued Uudised kujutavad ajakirjanikke ja ajakirjandust üldiselt kui osana niinimetatud "korrumpeerunud eliidist" või inimestest, kes teenivad Eesti Vabariigi valitsuse huve ning levitavad seetõttu valesid. Samuti peab portaali negatiivseks ajakirjanike varasemaid või praeguseid tööandjaid, milleks on Eesti populaarseimad uudistekanalid Eesti Rahvusringhääling, Delfi või Postimees. Oma auditooriumi ees soovib Uued Uudised seeläbi näidata neid kui negatiivsete institutsioonide esindajaid. Lisaks rünnatakse ajakirjanikke ka enne nende sisu ilmumist. Seejuures Johannes Trallat nimetatakse valeprohvetiks, kuigi tema saade polnud veel eetrisse jõudnud. Paraku võimaldab selline käsitlus lugejal ilma sisulise hinnanguta ajakirjanikust valesid arvamusi omistada. Tegemist on klassikalise taktikaga delegitimeerivas diskursuses, mille kaudu ajakirjanikke tõrjuda (Egelhofer jt, 2021).

Millised on enim esinevad võtted Uute Uudiste sisus, et seada kahtluse alla ajakirjanduse eetilised normid ja standardid?

Võtteid, mida Uued Uudised portaal oma sisus kasutab, et seada kahtluse alla ajakirjanduse eetilised normid ja standardid, on väga palju. Näiteks süüdistatakse ajakirjanikke faktide moonutamises, tasakaalustatuse puudumises, poliitilises kallutatuses ning olulise informatsiooni teadlikult mitte avaldamises. Juhul kui viimast peetakse mitteteadlikuks, nimetatakse ajakirjanikku ebapädevaks. Portaali märgib, et Eesti ajakirjanikud teenivad riigi propaganda huve ning levitavad valeinformatsiooni. Peamiselt jääb kõlama, et peavooluajakirjanikud pole objektiivsed. Siinkohal tasub märkida, et Uued Uudised süüdistas ajakirjanikku Sander Punamäed selles, et ta peitis end ajakirjaniku maski taha. Säärased väljendid seavad ajakirjaniku professionaalsuse ilma igasuguse argumendita kahtluse alla. Martin Lainele antakse ühes tekstidest “propagandatöötaja”, et tema roll ühiskonnas tähtsusetuks muuta. Strateegiline kommunikatsioon ei otsi sel viisil mitte tõde, vaid pigem konflikti (Saavik, 2020).

Millisel viisil süüdistab portaal ajakirjanikke avalikkuse huvide eiramises?

Portaal süüdistab ajakirjanikke selles, et nad ei teeni rahva huve, vaid edendavad peavoolu- või poliitilisi agendat. Neid kujutatakse kui ühiskonnast võõrandunud tegelasi, kes ei anna edasi ausat infot, vaid püüavad suunata avalikkuse arvamust sobivas ideoloogilises suunas. Sageli rõhutatakse, et ajakirjanikud ei räägi rahva nimel, vaid kaitsevad võimulolijate huve. Kuna tegemist on EKRE väljaandega, süüdistatakse ajakirjanikke sellest, et nad moonutavad või peidavad fakte, mis tugevdaksid rahvuskonservatiivseid vaatenurki. Seejuures süüdistatakse Delfit näiteks selles, et immigratsiooniteemadel ei tooda välja võimalikke tagajärgi. Ajakirjaniku Marii Karelli puhul öeldakse, et põhjus, miks ta EKRE-le ei meeldi, on tema enda avaldatud sisust tingitud. Viimane osutab aga sellele, et Uued Uudised mõistab heaks vaid nende endi vaatepunkte. Tegemist on strateegiaga, kus alternatiivmeedia püüab panna avalikkust arvama, et ajakirjandus eirab avalikkuse huve (Van Dalen, 2019).

Kuidas kujutatakse meediat kui institutsiooni, mis kahjustab demokraatlikku arutelu või laiemalt ühiskonda?

Meediat kujutatakse Uutes Uudistes kui institutsiooni, mis moonutab tõde, vaigistab alternatiivseid hääli ja külvab ühiskonda lõhesid. Portaali väidab, et meedia mitte ainult ei eksi, vaid töötab teadlikult rahvuslike huvide vastu, toetades multikultuursust, liberalismi ja globalismi, mis olevat ohuks rahvusriikidele. Samuti rõhutatakse, et meedia piirab sõnavabadust ja suunab avalikku arutelu ideoloogiliselt kallutatud viisil. Lisaks nenditakse portaali vahendusel, et peavoolumeedia surub alla rahvuslike väärtusi, mistõttu püüab kanal

jätta suurtest meediamajadest sellist muljet nagu nad oleksid ühiskondlikule ja kriitilisele arutelule suureks ohuks. Uued Uudised väidab ilma põhjapandavate argumentideta, et täida Eesti ajakirjandus ei teeni enam valvekoera rolli.

Nagu järeldustest ilmneb, kasutab Uued Uudised portaali kõiki Van Daleni (2019) delegitimeerimise strateegiaid.

4.2 Diskussioon

Ühes populismi tõusuga on poliitikute ja ajakirjanike vaheline kahekõne muutunud ning koos selle tõusnud maailmas ka alternatiivmeediakanalite arv (Van Dalen, 2019). Sealhulgas on tänu Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna populaarsuse kogunud tuntust erakonna enda portaali Uued Uudised.

Töö tulemused toovad esile, et Uued Uudised portaalil avaldatud meediakriitika pole tõepoolest ei neutraalne ega sisuline. Portaali põhimõtteks on edastada ja kinnistada rahvuskonservatiivse maailmapildi tõdesid ning anda edasi teavet, mis paneks inimesi tundma nagu koalitsioonipoliitikud ja peavoolumeedia ei teeniks rahva huve (Saavik, 2020).

Uued Uudised kasutab ajakirjanike delegitimiseerimiseks läbivalt sihipäraseid strateegiaid. Märgatavalt esines korduvaid sõnumikategooriaid, nagu ajakirjaniku kujutamine ideoloogilise vaenlasena, varasemate seisukohtade kasutamine usaldusvääruse õhnestamiseks ning objektiivsuse nõude esitamine ainult siis, kui ajakirjanik esindab teistsugust maailmavaadet. Analüüsi tulemused toetavad Van Daleni (2019) ning Egelhofer jt (2021) käsitlusi, mille kohaselt on populistlikus meediakäsitluses tavaline, et ajakirjanikest kujundatakse poliitilised vastased, mitte sõltumatud eksperdid.

Analüüsides portaali tekste, ilmnes ka mitmeid vastuolusid. Kuigi portaali süüdistab ajakirjanikke kallutatuses, on see ise objektiivsuse nõude osas valiv. Kriitikat ei omistata mitte kõigile ajakirjanikele, vaid neile kes on ühiskonna suhtes üldiselt kriitilised, sealjuures EKRE suhtes. Kusjuures need ajakirjanikud, kelle vaatepunktid on ideoloogiliselt sobivad, saavad heakskiidu isegi subjektiivse käsitluse korral. Selline valikuline kohtlemine võib mõjutada laiemat meediamaastikku ja avalikku arusaama ajakirjanduse usaldusväärusest. Kui kriitika muutub pidevaks ja suunatuks, võib see viia meediainstitutsioonide usaldusvääruse vähenemiseni ning süvendada ühiskondlikku polariseerumist.

Eriti suurt ohtu kujutavad säärased väljaanded just praegu, sest maailma geopoliitiline olukord on äärmiselt keeruline. Ukraina-Venemaa sõjast tingituna tunneme ohtu oma

julgeoleku üle. Ohust tingituna kallinevad hinnad ning suureneb ühiskondlik vastandumine. Majanduslikult raske seis ning Eesti inimeste erinev haridustase võib tekitada olukorra, kus vähem haritud inimesed pole piisavalt kompetentsed fakte kontrollima ning kõrgemalt haritud inividid võivad enda võimeid üle hinnata. Seepärast võivad inimeste arvamused tõe mõistmisel lahknedada ning viia mõningase killustumiseni.

Küll aga ei saa sarnaseid portaale nagu on Uued Uudised keelustada, sest see poleks demokraatlik teguviis ning ohustaks sõnavabadust. Seepärast muutub üha olulisemaks võime kriitiliselt mõelda, et arvamusi kujundada enda huvide, mitte kellegi teise järel.

Tulles tagasi bakalaureusetöö juurde, tuleb metoodilise piiranguna ära märkida, et analüüs keskendus ainult ühele portaalile ja ei hõlmanud võrdlusmaterjali teistest alternatiivsetest või peavoolumeedia kanalitest. Edasine uurimine võiks laiendada vaadet mitmele allikale ja hõlmata ka vastuvõtjate reaktsioone, et paremini mõista sellise meediakäsitluse ühiskondlikku mõju.

KOKKUVÕTE

Käesolev bakalaureusetöö uuris, milliste delegitimeerimise strateegiate kaudu kujutab Uued Uudised portaali Eesti ajakirjanikke ja ajakirjandust, keskendudes sellele, kuidas retoorilised võtted ja argumendistruktuurid aitavad kaasa meedia autoriteedi õõnestamisele ning ühiskondliku polariseerumise süvendamisele. Töö keskmes oli üks peamine uurimisküsimus: **Milliseid delegitimeerimise strateegiaid kasutatakse ajakirjanike ja ajakirjanduse kujundamiseks portaalil Uued Uudised?** Peamist uurimisküsimust toetasid Van Daleni (2019) käsitluses välja toodud viis delegitimeerimise strateegiat läbi mille koostas viis alaküsimust. Uurimisküsimusele vastamiseks analüüsisin kvalitatiivse sisuanalüüsi ja Van Daleni (2019) delegitimeerimise strateegiate toel 75 Uued Uudised postitust, mis käsitlesid ajakirjanikke ja ajakirjandust ründavalt.

Analüüsi tulemused näitasid, et Uued Uudised portaali ei piirdunud lihtsalt ajakirjanike ja meedia kritiseerimisega, vaid kasutas kindlaid võtteid, mille abil kujutati neid ebausaldusväärsete ja poliitiliselt kallutatutena. Kõige sagedamini esines kolme tüüpi rünnakuid: ajakirjaniku isiku halvustamine, süüdistused eetiliste reeglite rikkumises ning nende seostamine negatiivsete organisatsioonide või ideoloogiatega. Samuti tuli välja, et sageli süüdistatakse ajakirjanikke ise selles, et nad on kriitika või vaenulikkuse põhjustanud ning on ise süüdi selles, kuidas neid koheldakse.

Uurimus näitab, et Uued Uudised portaali kasutab ajakirjanike usaldusvääruse õõnestamiseks erinevaid võtteid, näiteks isikuomaduste ründamist, eetiliste standardite kahtluse alla seadmist ning seostamist negatiivsete institutsioonidega (Van Dalen, 2019). Selliste võtete eesmärk on kujundada ajakirjanikest negatiivne kuvand ja vähendada nende mõju ühiskonnas. Töö tulemused haakuvad ka rahvusvaheliste uuringutega, mis näitavad, et populistlikus meediaruumis on sage ajakirjanike ründamine ilma sisuliste argumentideta, kasutades selle asemel emotsionaalset ja halvustavat keelt (Egelhofer jt, 2021).

Töö keskseks järelduseks on, et Uued Uudised ei käsitle ajakirjandust kui neutraalset ühiskondlikku institutsiooni, vaid kui poliitilise konflikti osalist, mille väärtus määratletakse läbi ideoloogilise sobivuse. Kui ajakirjaniku arvamus sobib Uute Uudiste vaadetega, siis teda kiidetakse. Aga kui ta ütleb midagi, mis portaalile ei sobi, siis rünnatakse teda ja tema usaldusväärust. Nii kujundatakse lugejates arusaam, kes on "meie" ja kes on "nemad", ning tõstetakse esile vaid need, kes jagavad portaali vaateid (Ivask & Lon, 2023).

Käesolev polariseeriv käsitlusviis sobitub mustriga, mida on täheldatud ka muudes populistlikes meediakanalites, kus meediat ei nähta informeeriva institutsioonina, vaid poliitilise vastase ja rahvavaenlasena (Muddiman & Stroud, 2017).

Uued Uudised esindab selgelt rahvuskonservatiivset ja ideoloogilist seisukohta, mille kaudu kujundatakse oma jälgijaskonna hoiakuid just sellise must-valge vastanduse kaudu (Saavik, 2020). Käesoleva töö tulemused kinnitavad, et alternatiivmeedia ründav suunitlus pole juhuslik, vaid toetub süsteemsele delegitimeerimisele, mille eesmärk on seada kahtluse alla ajakirjanduse ja ajakirjanike usaldusväärsus, tõstes esile omaenda platvormi eeliseid (Van Dalen, 2019; Saavik, 2020).

SUMMARY

This bachelor's thesis examined the delegitimization strategies used by the Uued Uudised portal in portraying Estonian journalists and journalism, focusing on how rhetorical techniques and argumentative structures contribute to undermining media authority and deepening societal polarization. The core of the study was one main research question: **What delegitimization strategies are used to shape the image of journalists and journalism in the Uued Uudised portal?** This main question was supported by five sub-questions based on Van Dalen's (2019) classification of delegitimization strategies. To answer the research question, I conducted a qualitative content analysis of 75 Uued Uudised posts that addressed journalists and the media in a hostile manner, guided by Van Dalen's (2019) framework.

The analysis revealed that Uued Uudised did not limit itself to mere criticism of journalists and media but employed specific tactics to portray them as untrustworthy and politically biased. The most common forms of attack included: personal defamation of journalists, accusations of ethical misconduct, and associating them with discredited organizations or ideologies. Additionally, journalists were often blamed for inciting the hostility they received, being held responsible for the way they were treated.

The study shows that the Uued Uudised portal uses various techniques to undermine journalists' credibility, such as attacks on personal traits, questioning ethical standards, and linking them to negative institutions (Van Dalen, 2019). The purpose of these tactics is to create a negative image of journalists and diminish their influence in society. The findings align with international research showing that in populist media environments, journalists are frequently attacked not with substantive arguments, but through emotional and disparaging language (Egelhofer et al., 2021).

The central conclusion of the study is that Uued Uudised does not treat journalism as a neutral societal institution but rather as a participant in political conflict, whose value is judged by ideological alignment. If a journalist's opinion aligns with the portal's views, they are praised. But if it contradicts those views, the journalist is attacked and their credibility is questioned. In this way, readers are led to understand who belongs to the "us" group and who is considered "them," with only those who share the portal's ideology being positively portrayed (Ivask & Lon, 2023).

This polarizing approach reflects a pattern seen in other populist media outlets, where the

media is not seen as an informative institution but rather as a political opponent or even enemy of the people (Muddiman & Stroud, 2017).

Uued Uudised clearly represents a nationalist-conservative and ideologically driven position that shapes its audience's attitudes through a stark binary of good versus evil (Saavik, 2020).

The findings of this study confirm that the antagonistic orientation of alternative media is not coincidental but rather relies on a systematic use of delegitimization aimed at discrediting journalists and journalism while promoting its own platform as superior (Van Dalen, 2019; Saavik, 2020).

KASUTATUD ALLIKAD

Aarne Mäe faktikontroll: ajakirjanik Karnau labane vale. (2022). Uued Uudised, 4. detsember. Kasutatud 05.05.2025, [Aarne Mäe faktikontroll: ajakirjanik Karnau labane vale - Uued Uudised](#)

Ajakirjanik Andrus Karnaule saabus tõehetk?. (2020). Uued Uudised, 14. jaanuar. Kasutatud 20.04.2025, <https://uueduudised.ee/ajakirjanik-andrus-karnaule-saabus-toehetk/>

Ajakirjanik Kertu Jukkum sai kinga, sest näitas Potjomkini küla tagahoovi. (2024). *Uued Uudised*, 6. september. Kasutatud 12.04.2025, <https://uueduudised.ee/ajakirjanik-kertu-jukkum-sai-kinga-sest-naitas-potjomkini-kula-tagahoovi/>

“Ajakirjanik” Sander Punamäe juhtum – kuidas koer külale, nii küla koerale. (2022). Uued Uudised, 18. veebruar. Kasutatud 29.12.2024, <https://uueduudised.ee/ajakirjanik-sander-punamae-juhtum-kuidas-koer-kulale-nii-kula-koerale/>

Ajakirjanike vestlusring: valitsuses on lödipüksid ja Läänemets on uus Kingissepp. (2024). *Uued Uudised*, 29. juuli. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/ajakirjanike-vestlusring-valitsuses-on-lodipuksid-ja-laanemets-on-uus-kingissepp/>

Aktari, A. A. (2025). Analyzing Political Bias in Mainstream Media: Impact on Public Perception and Democracy. *International Social Sciences and Education Journal*, 3(1), 79-93.

[10.61424/issej.v3i1.240](https://doi.org/10.61424/issej.v3i1.240)

Andres Raid: “demokraatia kaitsjad” on tihtipeale lihtlabased petised. (2022). Uued Uudised, 8. veebruar. Kasutatud 11.05.2025, [Andres Raid: "demokraatia kaitsjad" on tihtipeale lihtlabased petised - Uued Uudised](#)

Anti Poolamets: nüüd saime teada, kui vähe liberaalide koostatud ajakirjandusvabaduse ja demokraatia indeksid maksavad. (2025). Uued Uudised, 2. mai. Kasutatud 20.05.2025, [Anti Poolamets: nüüd saime teada, kui vähe liberaalide koostatud ajakirjandusvabaduse ja demokraatia indeksid maksavad - Uued Uudised](#)

Astrid Kannel – “õige” meedia kontsentraat. (2020). *Uued Uudised*, 17. märts. Kasutatud 18.04.2025, <https://uueduudised.ee/astrid-kannel-oige-meedia-kontsentraat/>

Astrid Kannel räägib “Aktuaalses Kaameras” Kanada sündmustest üht, trükimeedia teist juttu. (2022). *Uued Uudised*, 30. jaanuar. Kasutatud 20.04.2025, <https://uueduudised.ee/astrid-kannel-raagib-aktuaalses-kaameras-kanada-sundmustest-uh-trukimeedia-teist-juttu/>

Avalik kiri Vilja Kiislerile: kas kõik hea olete saanud koolist, sõprus- ja ühiskonnast ning kõik halb on tulnud pere rüpest?. (2020). *Uued Uudised*, 20. august. Kasutatud 19.04.2025, <https://uueduudised.ee/avalik-kiri-vilja-kiislerile-kas-koik-hea-olete-saanud-koolist-soprus-ja-uhiskonnast-ning-koik-halb-on-tulnud-pere-rupest/>

Bonnieri preemia riskib suure plekiga oma mainel. (2020). *Uued Uudised*, 23. jaanuar. Kasutatud 16.05.2025, [Bonnieri preemia riskib suure plekiga oma mainel - Uued Uudised](#)

Bonnieri preemia väljastajad võtsid võidulugude valikuga enda õlule suure mainekahju riski. (2020). *Uued Uudised*, 6. veebruar. Kasutatud 16.05.2025, [Bonnieri preemia väljastajad võtsid võidulugude valikuga enda õlule suure mainekahju riski - Uued Uudised](#)

Cissel, M. (2012). Media Framing: a comparative content analysis on mainstream and alternative news coverage of Occupy Wall Street. *The Elon Journal of Undergraduate Research in Communications*, 3(0), 67-77.

[08CisselEJSpring12.pdf](#)

Delfi/EPL/EE ebaaus ajakirjanik püüab valimiste nädalal Leo Kunnast süüdi lavastada. Loe Kunnase avalikku kirja ja selgitusi!. (2023). *Uued Uudised*, 27. veebruar. Kasutatud 05.05.2025, [Delfi/EPL/EE ebaaus ajakirjanik püüab valimiste nädalal Leo Kunnast süüdi lavastada. Loe Kunnase avalikku kirja ja selgitusi! - Uued Uudised](#)

Delfi lapsajakirjanike tsensuur Facebookis blokeerib kriitika kohe. (2025). *Uued Uudised*, 8. märts. Kasutatud 12.04.2025, <https://uueduudised.ee/delfi-lapsajakirjanike-tsensuur-facebookis-blokeerib-kriitika-kohe/>

Demokraatia viimnepäev tulekul: end vabaks pidav meedia soovib hakata erakondi kinni panema. (2020). *Uued Uudised*, 16. aprill. Kasutatud 15.05.2025.

[Demokraatia viimnepäev tulekul: end vabaks pidav meedia soovib hakata erakondi kinni panema - Uued Uudised](#)

Eesti meedia on nüüd ametlikult sõltumatuse kaotanud. (2024). *Uued Uudised*, 14. veebruar.

Kasutatud

15.04.2025,

<https://uueduudised.ee/eesti-meedia-on-nuud-ametlikult-soltumatuse-kaotanud/>

Egelhofer, J. L., Aaldering, L. ja Lecheler, S. (2021). Delegitimizing the media? Analyzing politicians' media criticism on social media. *Journal of Language and Politics*, 20 (5), 653-675.

<https://doi.org/10.1075/jlp.20081.ege>

EKRE: Delfi vahendab valimistulemuste mõjutamiseks libauudiseid! Erakond pole mitte kunagi suhelnud võimalike välismaiste rahastajatega!. (2023). *Uued Uudised*, 19. veebruar.

Kasutatud

18.04.2025,

<https://uueduudised.ee/ekre-delfi-vahendab-valimistulemuste-mojutamiseks-libauudiseid-erakond-pole-mitte-kunagi-suhelnud-voimalike-valismaiste-rahastajatega/>

EKRE ei vaja massimeediat, too aga ei saa EKRE-ta hakkama. (2020). *Uued Uudised*, 8. august. Kasutatud 09.05.2025, [EKRE ei vaja massimeediat, too aga ei saa EKRE-ta hakkama - Uued Uudised](#)

EKRE Tallinna volikogu fraktsioon ERR-ile: ETV toimetaja Johannes Tralla levitab eetris oma poliitilist agendat. (2018). *Uued uudised*, 10. detsember. Kasutatud 14.04.2025, <https://uueduudised.ee/ekre-tallinna-volikogu-fraktsioon-err-ile-etv-toimetaja-johannes-tralla-levitab-eetris-oma-poliitilist-agendat/>

Elavhõbe Elvast Arktikasse: kas kõik mõtlevad ajakirjanikud on suvepuhkusel?. (2024). *Uued Uudised*, 17. august. Kasutatud 15.04.2025, <https://uueduudised.ee/elavhobe-elvast-arktikasse-kas-koik-motlevad-ajakirjanikud-on-suvepuhkusel/>

ERR teeb lamedat nalja – ajakirjanduspreemia pälvis läbi ja lõhki europolitruk Johannes Tralla. (2020). *Uued Uudised*, 18. detsember. Kasutatud 19.11.2024, <https://uueduudised.ee/err-teeb-lamedat-nalja-ajakirjanduspreemia-palvis-labi-ja-lohki-europolitruk-johannes-tralla/>

ETV: vale, poolvale, lausvale, valskus, pooltõde, propaganda, multikulti, globalism, marksism, homoseksualism.... (2023). *Uued Uudised*, 17. jaanuar. Kasutatud 18.04.2025, <https://uueduudised.ee/etv-vale-poolvale-lausvale-vals-kus-pooltode-propaganda-multikulti-globalism-marksism-homoseksualism/>

Euroopa Liidu kliimapakett on tõesti kehv – kui juba Sildam ja Samost.... (2021). *Uued Uudised*, 19. juuli. Kasutatud 20.04.2025, <https://uueduudised.ee/euroopa-liidu-kliimapakett-on-toesti-kehv-kui-juba-sildam-ja-samost/>

Feministid, miks te ei märka koopamees Ahto Lobjakase naistevihkajalikkust?. (2018). *Uued Uudised*, 5. oktoober. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/feministid-miks-te-ei-marka-koopamees-ahto-lobjakase-naistevihkajalikkust/>

Forde, S. (2009). What's so alternative about alternative journalism? *Journalism education in the digital age: Sharing strategies and experiences*. Perth: Griffithi Ülikool. <https://research-repository.griffith.edu.au/server/api/core/bitstreams/eea8e8ba-5a84-56b9-ab2e-154c0a93cf80/content>

Giordano, E. (2024). Lawsuits increasingly being used to silence journalists, activists across Europe, new study warns. *Politico*, 9. detsember. Kasutatud 05.01.2025 [Lawsuits increasingly being used to silence journalists, activists across Europe, new study warns – POLITICO](https://www.politico.com/news/2024/12/09/lawsuits-silence-journalists-activists-europe-001234567890)

Gligorijević, J., Džamonja, T., Branko, I., MATIĆ, C. V. ja Jankoviće, M. (2023). *Analysis on Mental Health of Journalists*. Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon, 8. juuni. Kasutatud 05.01.2025, <https://www.osce.org/mission-to-serbia/545761>

Hagar, N., Wachs, J. ja Horvát, E. A. (2021). *Publishing patterns reflect political polarization in news media*. ArXiv. Kasutatud 10.12.2024, [\[2101.05044\] Publishing patterns reflect political polarization in new](https://arxiv.org/abs/2101.05044)

Helme, M., Helme, M. (Saatejuhüid). (2024, 29. detsember). Mis teil viga on, et usute Delfit? [Audio taskuhäaling]. *Räägime asjast*. Kasutatud 30.12.2024 <https://open.spotify.com/episode/1U0Wuq3ASBIReyUV0fHUuw?si=62e6999c240349b0>

Holton, A. E., Bélair-Gagnon, V., Bossio, D. ja Molyneux, L. (2021). “Not Their Fault, but Their Problem”: Organizational Responses to the Online Harassment of Journalists. *Journalism Practice*, 17(4), 859–874. <https://doi.org/10.1080/17512786.2021.1946417>

Howard R. G. (2013). Vernacular authority: Critically engaging 'Tradition'. R. Howard, T. Blank (toim), *Tradition in the 21st Century. Locating the Role of the Past in the Present* (lk 72-99). Utah State University Press.

Höbemägi: opositsiooni käsi on nii põhjas, et mitte midagi peale naeruväärse umbusaldamise enam pähe ei tule. (2020). *Uued Uudised*, 14. november. Kasutatud 21.04.2025, <https://uueduudised.ee/hobemagi-opositsiooni-kasi-on-nii-pohjas-et-mitte-midagi-peale-naeru-vaarse-umbusaldamise-enam-pahe-ei-tule/>

Ideoloogiliselt dresseeritud demokraatia. (2021). *Uued Uudised*, 23. juuni. Kasutatud 10.05.2025, [Ideoloogiliselt dresseeritud demokraatia - Uued Uudised](https://uueduudised.ee/ideoloogiliselt-dresseeritud-demokraatia-uued-uudised)

Igaüks läheb lolliks omamoodi: Krister Paris kardab Trumpi tuumalööki. (2021). *Uued Uudised*, 14. jaanuar. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/igauks-laheb-lolliks-omamoodi-krister-paris-kardab-trumpi-tuumalooki/>

Isegi Vilja Kiisler oli sunnitud tunnistama, et lõppev aasta on EKRE esiletõusu aasta. (2019). *Uued Uudised*, 23. november. Kasutatud 12.04.2024, <https://uueduudised.ee/vilja-kiisler-naib-motlevat-ekre-peale-sagedamini-kui-ekre-liikmed-ise/>

Ivask, S. ja Lion, A. (2023). "You can run but you cannot hide!" Mapping Journalists' Experiences With Hostility in Personal, Organizational, and Professional Domains. *Journalism & Mass Communication Educator* 78(2), 199-213. https://www.academia.edu/99953443/_You_can_Run_but_You_Cannot_Hide_Mapping_Journalists_Experiences_With_Hostility_in_Personal_Organizational_and_Professional_Domains

"Johannese lähetamine" – tele – ekraanile on oodata valeprohvetit. (2020). *Uued Uudised*, 7. september. Kasutatud 20.04.2025, <https://uueduudised.ee/johannese-lahetamine-tele-ekraanile-on-oodata-valeprohvetit/>

Kallutatud sündmusi kajastanud ajakirjanik muutus ise protsessi osapoolaks. (2022). *Uued Uudised*, 21. veebruar. Kasutatud 18.02.2025, <https://uueduudised.ee/kallutatult-sundmusi-kajastanud-ajakirjanik-muutus-ise-protsessi-osapoolaks/>

Kalmus, V., Masso, A. ja Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. [Kvalitatiivne sisuanalüüs – Sotsiaalse Analüüsi Meetodite ja Metodoloogia õpibaas](#)

Kanal 2 tibireporter Marian Võsumets tõestas poliitikutele taas, et selle telekanaliga pole mõtet tegemist teha. (2019). *Uued Uudised*, 28. veebruar. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/kanal-2-tibireporter-marian-vosumets-toestas-poliitikutele-et-selle-telekanaliga-pole-motet-tegemist-teha/>

Katrin Pauts eksib: “hävingut külvav seentõbi” on hoopis tema Keskerakond. (2022). *Uued Uudised*, 25. oktoober. Kasutatud 17.04.2025 <https://uueduudised.ee/katrin-pauts-eksib-havingut-kulvav-seentobi-on-hoopis-tema-keskerakond/>

Kas Õhtulehe lapsajakirjanik pole veel suureks kasvanud või on valvetoimetajal pohmell?. (2019). *Uued Uudised*, 10. juuli. Kasutatud 19.04.2025, <https://uueduudised.ee/kas-oh tulehe-lapsajakirjanik-pole-veel-suureks-kasvanud-voi-on-valvetoimetajal-pohmell/>

KIRI MEEDIAVALVURILE peavoolumeedia peakorterist: Delfi on kõige kremlimeelsem kanal Eestis. (2024). *Uued Uudised*, 5. juuni. Kasutatud 23.05.2025, [KIRI MEEDIAVALVURILE peavoolumeedia peakorterist: Delfi on kõige kremlimeelsem kanal](#)

Krister Paris näitas, kuidas mõtlevad vasakäärmuslased – teised on pahad, mina hea. (2019). *Uued Uudised*, 24. september. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/vasakaarmuslane-krister-paris-on-opositsiooni-peale-kuri-et-see-poliit ehnoloogia-teil-kurku-kinni-jaaks/>

Kulla Delfi ajakirjanikud, olge nüüd inimesed!. (2023). *Uued Uudised*, 23. veebruar. Kasutatud 22.05.2025, [Kulla Delfi ajakirjanikud, olge nüüd inimesed! - Uued Uudised Eestis - Uued Uudised](#)

Kui Raadio Elmarist hakkab “reporterlikku” soppa voolama.... (2022). *Uued Uudised*, 4. veebruar. Kasutatud 18.04.2025, <https://uueduudised.ee/kui-raadio-elmarist-hakkab-reporterlikku-soppa-voolama/>

Lapsajakirjanike “faktikontroll” komistas oma vaimse piiratuse otsa. (2023). *Uued Uudised*, 24. veebruar. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/lapsajakirjanike-faktikontroll-komistas-oma-vaimse-piiratuse-otsa/>

Libauudistega vahele jäänud “ajakirjanik” Marian Võsumets hakkas vasakpoolseks kunstikriitikuks. (2021). *Uued Uudised*, 21. juuli. Kasutatud 19.11.2024,

<https://uueduudised.ee/libauudistega-vahele-jaanud-ajakirjanik-marian-vosumets-hakkas-vasa-kpoolseks-kunstikriitikuks/>

Lobjaklusest ehk lihtsameelsest eneseimetlusest, egotsentrilisusest ja rumalusest. (2020). *Uued Uudised*, 31. mai. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/lobjaklusest-ehk-lihtsameelsest-eneseimetlusest-egotsentrilisusest-ja-rumalusest/>

Marju Himmale: mõistlikke soovitusi ei tohi teha rumalustele ja valedetele tuginedes. (2019). *Uued Uudised*, 27. mai. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/marju-himmale-moistlikke-soovitusi-ei-tohi-teha-rumalustele-ja-valedetele-tuginedes/>

Martin Helme: peavoolumeedia maksab praegu oma ilgete sopalugudega EKRE-le kätte selle eest, et Trump võitis presidendivalimised. (2024). *Uued Uudised*, 8. november. Kasutatud 29.12.2024, <https://uueduudised.ee/martin-helme-peavoolumeedia-maksab-praegu-oma-ilgete-sopalugudega-ekre-le-katte-selle-eest-et-trump-voitis-presidendivalimised/>

“Meediakriitika”: Vilja Kiisleri intervjuu Kaja Kallasega on näide väga halvast ajakirjandusest. (2021). *Uued Uudised*, 17. detsember. Kasutatud 12.04.2025 <https://uueduudised.ee/meediakriitika-vilja-kiisleri-intervjuu-kaja-kallasega-on-naide-vaaga-halvast-ajakirjandusest/>

MEEDIAVALVUR: ETV ärgu õhutagu põlvkondadevahelist vaenu. (2024). *Uued Uudised*, 10. aprill. Kasutatud 19.04.2025, <https://uueduudised.ee/meediavalvur-etv-argu-ohutagu-polvkondadevahelist-vaenu/>

MEEDIAKROONIKLA: Postimees, va lauaalune klatšimoor!. (2023). *Uued Uudised*, 18. juuli. Kasutatud 16.05.2025, [MEEDIAKROONIKLA: Postimees, va lauaalune klatšimoor! - Uued Uudised](https://uueduudised.ee/meediakroonikla-postimees-va-laualune-klatsimoor!/)

MEEDIAVALVUR: Pärtel-Peeter Perel on hammas veril. (2024). *Uued Uudised*, 20. aprill. Kasutatud 10.05.2025, [MEEDIAVALVUR: Pärtel-Peeter Perel on hammas veril - Uued Uudised](https://uueduudised.ee/meediavalvur-partel-peeter-perel-on-hammas-verel/)

MEEDIAVALVUR: süvariiklik peavool ründab - delfistist globalist üritab jõhkralt tühistada Postimehe ajakirjanikku. (2024). *Uued Uudised*, 28. jaanuar. Kasutatud 13.05.2025,

MEEDIAVALVUR: süvariiklik peavool ründab - delfistist globalist üritab jõhkralt tühistada Postimehe ajakirjanikku - Uued Uudised

MTÜ Meie Nursipalu nõuab Delfilt ja Martin Lainelt vabandamist valede levitamise pärast. (2025). *Uued Uudised*, 8. märts. Kasutatud 12.04.2025, <https://uueduudised.ee/mtu-meie-nursipalu-nouab-delfilt-ja-martin-lainelt-vabandamist-valede-levitamise-parast/>

Muddiman, A. ja Stroud, N.J. (2017), News Values, Cognitive Biases, and Partisan Incivility in Comment Sections. *Journal of Communication*, 67(0), 586-609. <https://doi.org/10.1111/jcom.12312>

Multikultuursus ja "mitmekesisus" reaalselt ei tööta, kuid läbi propaganda on kõik imeilus. (2025). *Uued Uudised*, 15. aprill. Kasutatud 15.04.2025, <https://uueduudised.ee/multikultuursus-ja-mitmekesisus-reaalselt-ei-toota-kuid-labi-propaganda-on-koik-imeilus/>

Mõjutustegevuse võrgustik? Vene ajakirjanik lobutüdrukuga presidendi vastuvõtul. (2025). *Uued Uudised*, 28. veebruar. Kasutatud 12.04.2025, <https://uueduudised.ee/mojutustegevuse-vorgustik-vene-ajakirjanik-lobutudrukuga-presidendi-vastuvotul/>

Müürileht, Marii Karell: Ekre vihkab mind... aga järsku oled ise selleks põhjust andnud?. (2023). *Uued Uudised*, 3. märts. Kasutatud 19.11.2024, <https://uueduudised.ee/muurileht-marii-karell-ekre-vihkab-mind-aga-jarsku-oled-ise-selleks-pohjust-andnud/>

Närska, A. M. (2021). *Ajakirjanike ametialased võimusuhte rollid Eesti uudistes*. Magistritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava.

Ajakirjanike ametialased võimusuhte rollid Eesti uudistes

Oh ehmatust! Ideoloogiline ajakirjanik avastas, et ka naised ja lapsed võivad sõjapõgenikud olla. (2022). *Uued Uudised*, 4. märts. Kasutatud 18.04.2025, <https://uueduudised.ee/oh-ehmatust-ideoloogiline-ajakirjanik-avastas-et-ka-naised-ja-lapsed-voivad-sojapogenikud-olla/>

Parafrazeerides: Martin Laine seisukohad on nihilistlikud, globalistlikud, ühiskonda ummikusse juhtivad ja suisa rahvusvaenulikud. (2019). *Uued Uudised*, 20. september.

Kasutatud

17.04.2025,

<https://uueduudised.ee/lapsajakirjanike-faktikontroll-komistas-oma-vaimse-piiratus-otsa/>

Pealtnägijad, vaadake inimestele silma!. (2023). *Uued Uudised*, 24. mai. Kasutatud 18.04.2025, <https://uueduudised.ee/pealtnagijad-vaadake-inimestele-silma/>

Postimees peaks tänaste Brexiti-lugude taustal varem kirjutatut häbenema. (2020). *Uued Uudised*, 5. märts. Kasutatud 18.04.2025, <https://uueduudised.ee/postimees-peak-tanaste-brexiti-lugude-taustal-varem-kirjutatut-habenema/>

Peavoolumeedia diskrimineerib tasuliste artiklitega eestlasi, riigikeelt ja rahvusriiki. (2023). *Uued Uudised*, 14. oktoober. Kasutatud 10.05.2025, [Peavoolumeedia diskrimineerib tasuliste artiklitega eestlasi, riigikeelt ja rahvusriiki - Uued Uudised](https://uueduudised.ee/peavoolumeedia-diskrimineerib-tasuliste-artiklitega-eestlasi-riigikeelt-ja-rahvusriiki-ueued-udised)

Peavoolumeedia on nii etteaimatav. (2024). *Uued Uudised*, 11. august. Kasutatud 14.05.2025, [Peavoolumeedia on nii etteaimatav - Uued Uudised](https://uueduudised.ee/peavoolumeedia-on-nii-etteamatav-ueued-udised)

Post, S., ja Kepplinger, H. M. (2019). Coping with Audience Hostility. How Journalists' Experiences of Audience Hostility Influence Their Editorial Decisions. *Journalism Studies*, 20(16), 2422–2442. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2019.1599725>

Priit Pullerits: ajakirjanduse pilt on kohutav, noored kallutatakse vasakule juba ülikoolis. (2020). *Uued Uudised*, 29. aprill. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/priit-pullerits-ajakirjanduse-pilt-on-kohutav-noored-kallutatakse-vasakule-juba-ulikoolis/>

Päeva sõel (med.): Keit Pentus-Rosimannus tunnustas Mart Helmet; EPL nagu sitt Ratta küljes; Venemaa hakkab importima Uganda bemme; Ene Ergma näoga põdraliha kallistas tanki. (2022). *Uued Uudised*, 19. oktoober. Kasutatud 12.04.2025, <https://uueduudised.ee/paeva-soel-med-keit-pentus-rosimannus-tunnustas-mart-helmet-epl-nagu-sitt-ratta-kuljes-venemaa-hakkab-importima-uganda-bemme-ene-ergma-naoga-podraliha-kallistas-tanki/>

Saage tuttavaks Postimehe ideoloogilise supervaletajaga: “ajakirjanik” Martin Laine. (2019). *Uued Uudised*, 25. märts. Kasutatud 25.11.2024, <https://uueduudised.ee/saage-tuttavaks-postimehe-ideoloogilise-supervaletajaga-ajakirjanik-martin-laine/>

Vaene Lauristini ajakirjandus, aina suuremasse mülkasse vaob.... (2025). *Uued Uudised*, 27. veebruar. Kasutatud 19.04.2025, <https://uueduudised.ee/vaene-lauristini-ajakirjandus-aina-suuremasse-mulkasse-vaob/>

Valgetähe teenetemärgi saab tige ajakirjanik, kes nõuab repressioone. (2022). Uued Uudised, 21. veebruar. Kasutatud 10.05.2025, [Valgetähe teenetemärgi saab tige ajakirjanik, kes nõuab repressioone - Uued Uudised](#)

Van Dalen, A. (2019). Rethinking journalist–politician relations in the age of populism: How outsider politicians delegitimize mainstream journalists. *Journalism*, 22(11), 2711-2728.

Vasakäärmuslane Krister Paris on opositsiooni peale kuri: et see poliititehnoloogia teile kurku kinni jääks. (2020). *Uued Uudised*, 27. oktoober. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/vasakaarmuslane-krister-paris-on-opositsiooni-peale-kuri-et-see-poliittehnoloogia-teile-kurku-kinni-jaaks/>

Vasakäärmuslasest ajakirjanik peab oma solvanguid Itaalia peaministri kohta sõnavabaduseks. (2024). Uued Uudised, 20. juuli. Kasutatud 05.05.2025, [Vasakäärmuslasest ajakirjanik peab oma solvanguid Itaalia peaministri kohta sõnavabaduseks - Uued Uudised](#)

Ventsel, A. ja Madisson, M. L. (2020). Ühiskondlik-poliitiline diskussioon digitaalses avalikus ruumis. [4.1 Ühiskondlik-poliitiline diskussioon digitaalses avalikus ruumis | Eesti inimarengu aruanne 2019/2020](#)

Vihakõneseaduse eelnõu on nii mada, et isegi ajakirjanikud on kriitilised. (2021). *Uued Uudised*, 14. veebruar. Kasutatud 20.04.2025, <https://uueduudised.ee/vihakoneseaduse-eelnou-on-nii-mada-et-isegi-ajakirjanikud-on-kriitilised/>

Vihaõhutaja Vilja Kiisleri suur mure: keegi ei taha talle enam intervjuusid anda. (2019). *Uued Uudised*, 31. oktoober. Kasutatud 17.04.2025, <https://uueduudised.ee/vihaohutaja-vilja-kiisleri-suur-mure-keegi-ei-taha-talle-enam-intervjuusid-anda/>

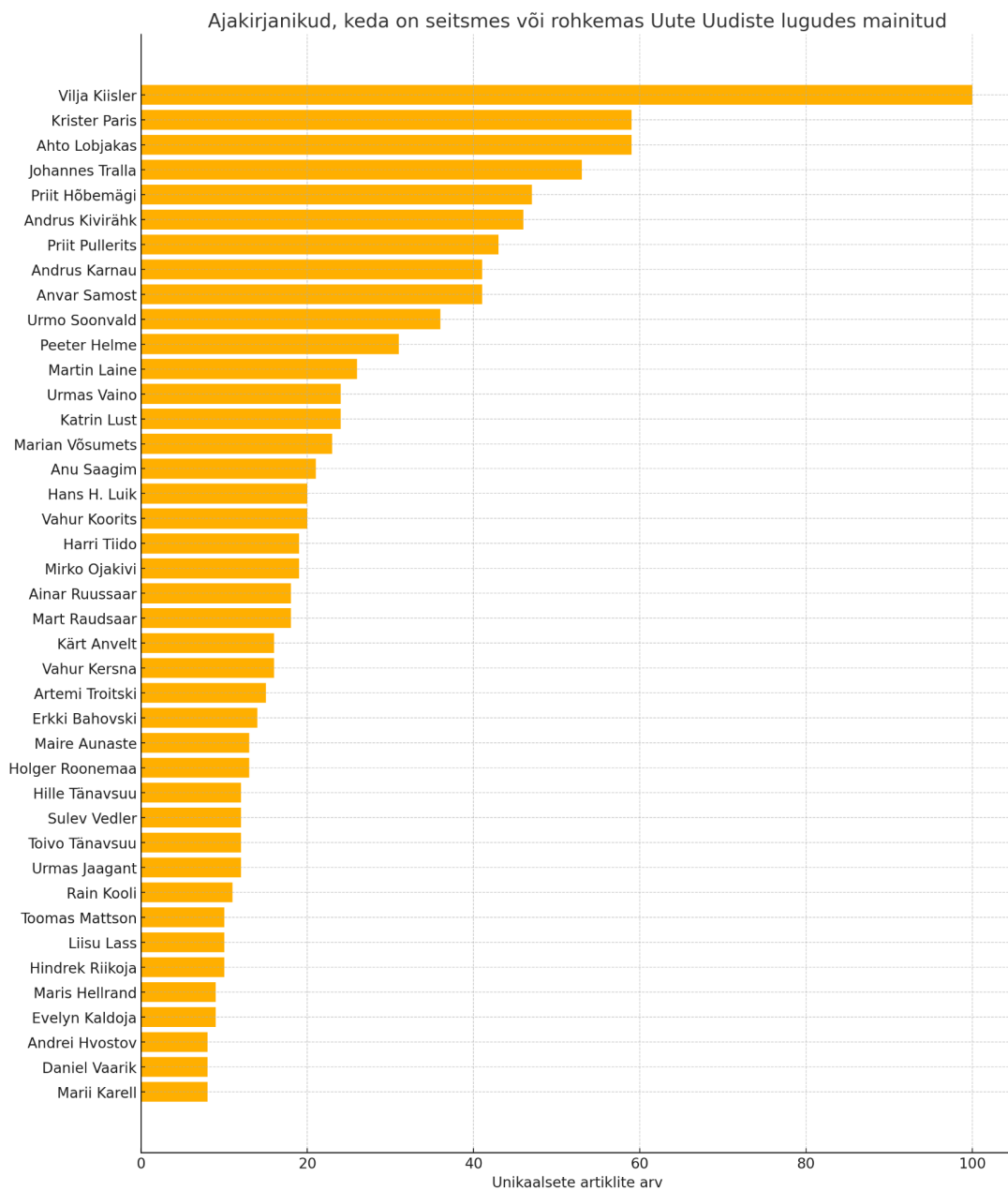
Vilja Kiisleri järjekordne viharünnak: ta sõimas peapiiskoppi kiriku “ekrestumises”. (2020). Uued Uudised, 10. detsember. Kasutatud 05.05.2025, [Vilja Kiisleri järjekordne viharünnak: ta sõimas peapiiskoppi kiriku "ekrestumises" - Uued Uudised](#)

Vilja Kiisler jätkab meediahüäänina: jätkuvalt pahatahtlik ja ebaprofessionaalne. (2020). Uued Uudised, 8. jaanuar. Kasutatud 23.05.2025, [Vilja Kiisler jätkab meediahüäänina: jätkuvalt pahatahtlik ja ebaprofessionaalne - Uued Uudis](#)

Vilja Kiisler näib mõtlevat EKRE peale sagedamini kui EKRE liikmed ise. (2020): *Uued Uudised*, 7. oktoober. Kasutatud 12.04.2025, <https://uueduudised.ee/vilja-kiisler-naib-motlevat-ekre-peale-sagedamini-kui-ekre-liikmed-ise>

LISAD

Lisa 1: Joonis 1.

Lisa 2. Joonis 2.

Sander Punamäe

11:10

Vaatasin Su reportaaži. muidu ok, kahjuks läksid libedale teele ja püüdsid näidata kogunenud rahvast harimatu ja vägivaldse ka kambana. Miks Sa jätsid välja paljud tasakaalukat juttu rääkinud inimesed- too perekond poisiga, too venelanna vist Aljona, odini poisid jt. Samas lasid ühel mehel kes kogu aeg sekkus nii pikalt lobiseda. Ajakirjaniku töö ei loe maastikul käimisega, edasi tuleb raskem osa- mida valida, video puhul käärid. See osa jäi seekord puudulikuks. Ajakirjaniku missioon ei ole oma agenda pealepressimine vaid sündmuse võimalikult avar kajastamine oma mitmekesisuses ja lopsakuses. Aga muidu, edu Sulle. muuseas, lumehelbekese roll Sulle ei sobi.

Lisa 3. Ülejäänud Uued Uudised tekstide analüüsid

Lisa 3.1 Isikuomaduste ründamine

“Isegi Vilja Kiisler oli sunnitud tunnistama, et lõppev aasta on EKRE esiletõusu aasta”

Eesti Päevalehe ajakirjanik Vilja Kiisler oli eile „Vikerhommikule“ antud intervjuus sunnitud tunnistama, et lõppev aasta suuresti olnud EKRE esiletõusu ja nende mõjuvõimu kasvamise aasta.

“EKRE esiletõus on kahtlemata poliitikat ja avalikku elu defineerinud ja kujundanud. Mismoodi keegi seda muudatust hindab, on tema isiklik asi. Kohustus järele mõelda selle üle, milline paradigmamuudatus Eesti poliitikas on toimunud, peaks olema meil kõigil, sest oleme ju valijad,” rääkis ta.

Saatejuht Märt Treier juhtis Kiisleri tähelepanu asjaolule, et mõjukate tabelis on nii neutraalseid kui ka teatud tonaalsust väljendavaid pealkirju ning küsis seepeale, kas toimetuses esindab teatud maailmavaadet.

“Mulle ei tundu et meil oleks konkreetne maailmavaade ja et Eesti Päevaleht võtaks hoiakuid, et üks asi on parem või halvem,” vastas Kiisler. “See millele sa viitad on tõsiasi, et suur hulk ajakirjanikest kaldub liberaalset maailmavaadet toetama, aga samamoodi saavad sõna konservatiivse maailmavaate esindajad ja nad on ka toimetuses olemas.”

Teatavasti on Vilja Kiisler üks neist, kes evib tugevalt vasakliberaalset maailmavaadet ning näitab seda ka igal sammul oma töös välja.

Ekspress Meedia poolt koostatud mõjukate tabelis haarasid EKRE liidrid Mart ja Martin Helme 2. ja 4. koha. Edetabelis paigutus esikohale ärimogul Margus Linnamäe.

UU

Selles kirjatükis kasutab Uued Uudised Vilja Kiisleri sõnavõttu relvana tema enda vastu, pöörates esmapilgul neutraalse ja analüütilise hinnangu EKRE esiletõusule sunnitud ülestunnistuseks. Fraas „oli sunnitud tunnistama“ loob mulje, nagu oleks Kiisler varem EKRE mõju eitavalt varjanud ja nüüd, vastu tahtmist, olnud fakti ees alistuma.

Teksti lõpuosas kahtluse alla seatakse Kiisleri professionaalne sõltumatus, lisades hinnanguline lause: *“Vilja Kiisler on üks neist, kes evib tugevalt vasakliberaalset maailmavaadet ning näitab seda ka igal sammul oma töös välja.”* Siin ei viidata enam

Kiisleri intervjuu sisule, vaid laiendatakse väidet kogu tema tööle, kujundades temast kallutatud ja ideoloogilise ajakirjaniku kuvandit.

“Vilja Kiisler näib mõtlevat EKRE peale sagedamini kui EKRE liikmed ise“

Portaal nimetusega „Müürileht“ on teinud pika intervjuu ajakirjanikuna tutvustatava Vilja Kiisleriga, kes lõviosa vastustest pühendab Eesti Konservatiivsele Rahvaerakonnale, Helmetele ja Uutele Uudistele. Parafraseerides geikogukondi, siis näib, et Kiisler mõtleb EKRE-st rohkem kui keskmine EKRE liige ise.

Rääkides ajakirjandusvabadusest ja sõltumatuses, on tähelepanuväärne, et intervjuu sissejuhatus algab tõdemusega, et „praegusest Eesti Päevalehe sõnakast ajakirjanikust on kujunenud aja jooksul EKRE poliitikute ja nende maailmavaate pooldajate üks suurim vaenlane“. Kuidas saab üks vaba ajakirjanik olla mõne maailmavaate vaenlane ja seda väljaandes ka varjamatult levitada?

Kiisler on mõelnud, et tuleks boikoteerida Tre raadiot või Uusi Uudiseid, kuid tunnistab, et see pole võimalik.

„Kas see meeldib meile või mitte – see, mida minister ütleb, on uudis,“ lausus ta, pidades näiteks Uusi Uudiseid head maitset ületavaks. Kui nüüd mõelda, millise vihaga Kiisler, kellelt ajakirjanikuna võiks neutraalsust eeldada, ise oma külalisi ründab, siis pole siin midagi kommenteerida.

Pole ka ime, et Vilja Kiisler on paljude inimeste viha alla sattunud. Nagu ta ise kirjutab, siis juba Äripäevas töötamise ajal luges ta oma sõnul arvamustlugude kommentaariumist, missugune vördjas ta on, talle olevat saadetud ka vägistamis- ja tapmisähvardusi.

Huvitav, kui mitu korda on Vilja Kiisler peeglisse vaadanud ja eneselt küsinud, miks see nii on? Miks see ikka veel nii on? Või miks seda teiste ajakirjanikega ei juhtu, kes teevad oma tööd erapooletult?

Maailmavaatelt peab Vilja Kiisler end liberaalseks parempoolseks, mis on kas sihilik vale või lihtsalt ei saa ta asjadest aru.

Tekst ei keskendu Vilja Kiisleri töö sisulisele kriitikale, vaid kujundab temast halvustava ja vaenuliku kuvandi, viies tähelepanu tema isiku, hoiakute ja väidetava iseloomuomaduste kallale. Seda tehakse nii ironiseerimise, psühholoogiseerimise kui ka moraalse

iseloostumise kaudu. Kõige silmatorkavam lause on: *“Parafraseerides geikogukondi, siis näib, et Kiisler mõtleb EKRE-st rohkem kui keskmine EKRE liige ise.”*

Veelgi isiklikumaks muutub tekst seal, kus püütakse Kiisleri isiklikku kogemust, temale saadetud ähvardusi, ümber pöörata süüdistuseks tema enda vastu: *“Huvitav, kui mitu korda on Vilja Kiisler peeglisse vaadanud ja eneselt küsinud, miks see nii on? /.../ Või miks seda teiste ajakirjanikega ei juhtu, kes teevad oma tööd erapooletult?”*

“Vilja Kiisleri järjekordne viharünnak: ta sõimas peapiiskoppi kiriku “ekrestumises””

Delfi vihaõhutaja Vilja Kiisler asus peapiiskop Urmas Viilmat intervjuuerides ründavale positsioonile ning süüdistas nii kirikupead kui kirikut vähemuste kiusamises ning selle kahtluse alla seadmises, kas naised on inimesed. Kiisleri sõnul on kirik Viilma isikus “ekrestunud”.

“Teie väljaütlemised meenutavad mulle järjest rohkem ühte valitsuserakonda. Ma ütleksin, kirik on teie isikus täiesti ekrestunud. Te kiusate vähemusi, te arutlete selle üle, kas naised on inimesed või ei ole, kas aborti teha tohib või ei tohi. Kui võtta see naiste küsimus, siis selles asjas te olete juba järele mõelnud ja jõudnud järeldusele, et naised on inimesed. Mingil hetkel nad seda teie jaoks ei olnud. Abordi küsimuses olete ka EKREga ühel alusel – ei peaks olema lubatud. Ja siis jäävad veel geid, eksole, EKRE meelest ei ole inimesed, ja teie selles asjas mõtlete veel järele, kui lugeda teie ülesastumisi ERRis. Millest säärane kiriku ekrestumine peaks tulenema?” tulistas Kiisler.

Siin ei oska muud kosta, kui seda, et Kiisler võiks juba ammu ametit vahetada, kui kogu see viha tema sisse ära ei mahu ja nii palju valu teeb...

Vilja Kiisleri intervjuud Urmas Viilmaga esitatakse ründava ja irratsionaalse *“vihaõhutamisena”*, mille kaudu seatakse kahtluse alla tema sobivus ajakirjanikuks üldse.

Kohe alguses määratletakse Kiisler kui *„Delfi vihaõhutaja“*, mis loob temast isiklikult äärmusliku, kallutatud ja vaenuliku tegelase kuvandi. Artikli lõpus esitatakse lause: *“Siin ei oska muud kosta, kui seda, et Kiisler võiks juba ammu ametit vahetada, kui kogu see viha tema sisse ära ei mahu ja nii palju valu teeb...”* See on isiklik rünnak, millega tema ajakirjanikustaatus seatakse kahtluse alla põhjusel, et ta on isiksuseks liialt vihane või tasakaalust väljas.

“Vihaõhutaja Vilja Kiisleri suur mure: keegi ei taha talle enam intervjuusid anda”

Tuntud ekrevihkaja Vilja Kiisler tunnistas ERR-i uudiste-ja sporditoimetuse juhataja Anvar Samostiga usutlust tehes, et keegi ei taha talle enam intervjuusid anda. Arvestades selle ajakirjaniku ründavat ja pahatahtlikku stiili oma saatekülaliste vastu, pole selles midagi imestada.

„Viimasel on mu kolleegid ja ka mina kogenud hulgaliselt äraütlemisi intervjuudest. Ei midagi erilist, seda on ka varem olnud, aga viimasel ajal on see massiivne,“ hädaldas Kiisler.

„Ajakirjanikele öeldakse ikka aeg-ajalt ära, ei soovita küsimustele vastata. Oluline on see, et ajakirjanikud ikka ja jälle küsiks,“ tuli rahulik vastus.

Nii ongi Kiisler jõudnud tasemeni, mille üle ajakirjanduses ammu ilgutud – kui enam kellegagi lugu teha ei ole, siis võta ette lähim ajakirjanik.

Ning kuigi Postimehest ukse paukudes ära tulnud ning Delfis maandunud Kiisler rääkis oma kolleegiga ja oli end – nagu ta ise nimetas – ERRi uudistemajja külla kutsunud – ei suutnud ta sealgi viisakust ega solidsust tabada. Ning viljapeks käis inertsist edasi.

Vilja Kiisler alustas oma intervjuud kohe rünnakuga selle kohta, kuidas aastate eest Reformierakonna poolt aasta liberaaliks valitud ajakirjanik end ühtäkki konservatiivset poolt esindava IRL-i ridades kandideerimas leidis.

„Ajakirjanikud pole poliitikas eriti edukad olnud, tavaliselt on nad sisenenud ja, selg ees, välja tulnud. Nii läks ka sinuga,“ teravmeelitses Kiisler oma kolleegiga.

Loomulikult oli see järjekordne valeväide, mille kohta Samost ka märkuse tegi: „Pean parandama: neid kes on sisenenud ja, selg ees, välja tulnud, väga palju ei ole. Paljud ikkagi tegutsevad seal.“

Lisaks ei mahu proua Kiisleri pähe, miks ERRi uudisteportaal erinevaid arvamusi avaldab, sealhulgas selliseid, mis tema maailmavaatega kokku ei lähe.

Samuti ei pääsenud Kiisler üle ega ümber EKREst. „Kuidas mõjutab ERRi sisu loomist see, et nõukokku kuuluvad poliitikud, teiste hulgas üks käredamahäälsed neist, Urmas Reitelmann?“ on üks stiilinäide.

Ka imestas ta, miks ERR avaldas Henn Põlluaasa kõne, sellest küsimusest on selgelt näha, et Kiisler ihaleb tsensuuri järele, mis blokeeriks meediaruumist talle vastuvõetamatute inimeste arvamused, sealhulgas ka Riigikogu esimehe oma.

Miks siis imestada, et keegi temaga rääkida ei taha? Ilmselt pärast seda intervjuud on nende seas ka Anvar Samost.

Lõpuks jõudis ta oma verevenna Ahto Lobjakani, kes lahkus suve hakul Raadio 2 saatest „Olukorrast riigis“. Siin tuli lugupidamatu ajakirjanik Vilja Kiisler taas esile räige valega, kui väitis, et Lobjakas „pidi saatest lahkuma“.

Samost parandas, et „Ahto Lobjakas läks ju ise ära“ ning keeldus seda kommenteerimast.

„Minu meelest sa võiksid ja isegi peaksid. Sa oled ERRi tippjuht. Lobjakas pidi lahkuma, kuna tal oli valida, nagu ta ütles, lahkumise ja enesetsensuuri vahel,“ klähvis Kiisler edasi.

Samost: „Ma ei usu, et see valik selline oli.“

Seepeale hakkasid Kiisleri padrunid otsa saama, kuigi ta üritas veel

Kiisler: „On kahetsusväärne, et see kommentaar jääb tulemata, aga ma saan aru, et parata pole midagi.“

Siiski paljastab ta oma pahatahtliku olemuse veel tõigaga, kui heidab ette, miks Samosti ja Sildami saade algab alati sellega, mis on Eestis hästi.

Kohe esimesest lausest alates kasutatakse isiklikku hinnangut Kiisleri kohta: *“Tuntud ekreevihakaja Vilja Kiisler...“*. See silt annab mõista, et Kiisler ei suuda olla erapooletu ning kõik, mida ta ütleb või küsib, on eelnevalt poliitiliselt motiveeritud. Edasi iseloomustatakse teda kui kedagi, kes *“ei suuda viisakust ega soliidust tabada“*, kelle ajakirjanduslik stiil olevat *“viljapeks inertsisit“* ning kes *“klähvib edasi“*. Neid väljendeid ei kasutata intervjuu sisulise kriitika toetamiseks, vaid selleks, et naeruvääristada ja alavääristada Kiislerit kui inimest.

Lisaks esitatakse tema kogemus, see, et allikad keeldusid intervjuud andmast, tema isikliku iseloomu tagajärjena. *Uued Uudised: “Ka imestas ta, miks ERR avaldas Henn Põlluaasa kõne, sellest küsimusest on selgelt näha, et Kiisler ihaleb tsensuuri järele, mis blokeeriks meediaruumist talle vastuvõetamatute inimeste arvamused, sealhulgas ka Riigikogu esimehe oma. Miks siis imestada, et keegi temaga rääkida ei taha?”*

Lõpuks kasutatakse Kiisleri küsimusi Ahto Lobjaka lahkumise teemal, et kujutada teda kui kellegi teise jutu suuvoodrit, mitte iseseisvat ajakirjanikku. Fraas *“verevenna Ahto Lobjakani“* on isiklikult salvav ja emotsionaalselt laetud, mis aitab rõhutada väidetavat kallutatust ja emotsionaalsust

“Krister Paris näitas, kuidas mõtlevad vasakäärmuslased – teised on pahad, mina hea”

EPL-i ajakirjanik Krister Paris heietab oma väljaandes pikalt solvumise ja solvamise üle, esinedes ise “heade” eestkõnelejana, kuid kaldub ikkagi igati vastassuunda.

Siin võib aluseks võtta ühe lihtsa, eraldi välja toodud lause Parise pikast loost: “Mõelge, mis sisu omandaks sama seadus, kui viha- ja solvumiskriteeriume paneks kuskilt varjust paika näiteks Varro Vooglaid!”

Üks lause vasakpoolse ajakirjaniku suust muudab mõttetuks kogu tema üllitise – mis õigus on mehel rääkida solvamisest, kui ta ise sildistab räigelt – “Varro Vooglaid kuskilt varjust”.

Parisel ei tule ilmselt pähegi, et ka tema solvas just kedagi ja see inimene ei hakka kunagi tundma sümpaatiat ei tema ega EPL-i vastu – ehk siis istutab ka ajakirjanik väikese vihaseemne maha.

Sellega seoses meenub “Ajurünnak”, kus Marianne Mikko jäi Varro Vooglaiuga väideldes hätta ja nõudis saatejuhilt, et too keelaks “katoliikliku propaganda sekulaarses riigis”. Kui saatejuht selgitas, et mõlemal saatekülalisel on õigus oma arvamusele, vastas Mikko täiesti siiralt: “Aga MINUL on ju õigus!”

Nii see paraku ongi, et kogu sallivusleer ei näe sõna võttes ennast vihaõhutajana, kuigi iga nende kuri väljaütlemine ajab oponentidel harja püsti – ka Paris ei hooma, kuidas ta ennast “heana” ja teisi “kurjana” serveerides solvab ja viha õhutab.

Vasakliberaalide vihaõhutus polevatki vihaõhutus. President näib pidavat õigeaks, et tema võib kedagi vihata ning Reformierakonna noorbroiler Tartust väitis, et kui väärtused oponendiga kokku ei lähe, võib talle soovitada ennast põlema pista küll.

Krister Paris aga tõestas taas, et temasugused vasakäärmuslased võtavad endale õiguse otsustada, kes on paha ja kes on hea ning et sotsialistlik vihaõhutus on tegelikult “heade privileeg”.

Ja lõpetuseks – alguslugu õnnetust Krister Parisest, keda suur kasvu “kapp” provotseerivalt solvas, on liiga klišeelik, et olla tõsi – see on mõeldud ohvrimentaliteedi tekitamiseks ja kaastunde väljapressimiseks. “Suur mees” peaks Parise käsitluses olema ekreiiit, tema aga õiguse eest võitleja – teine kord võiks midagi paremat välja mõelda.

Tekst keskendub ajakirjanik väidetavale iseloomule ja motiividele, milles nähakse mitte arutlevat ajakirjanikku, vaid “vasakäärmuslast“, kes esineb heana, kuid käitub halvasti. Eriti

ilmekas on väide: „ /.../ üks lause vasakpoolse ajakirjaniku suust muudab mõtteuks kogu tema üllitise.“ Selle kaudu ei vaidlustata Parise mõtet sisuliselt, vaid väidetakse, et tema ideoloogiline kuuluvus välistab juba eos igasuguse usaldusväärsuse.

Eriliselt ründav on lõpuosa, kus Parise isiklik kogemus solvangust naeruvääristatakse: *“Ja lõpetuseks – alguslugu õnnetust Krister Parisest, keda suur kasvu “kapp” provotseerivalt solvas, on liiga klišeelik, et olla tõsi – see on mõeldud ohvrimentaliteedi tekitamiseks ja kaastunde väljapressimiseks. “Suur mees” peaks Parise käsitles olema ekreii, tema aga õiguse eest võitleja – teine kord võiks midagi paremat välja mõelda.”*

“ERR teeb lamedat nalja – ajakirjanduspreemia pälvis läbi ja lõhki europolitruk Johannes Tralla”

Uudis selle kohta, et Eesti Rahvusringhäälingu Valdo Pandi nimelise ajakirjanduspreemia pälvis tänavu saatejuht Johannes Tralla, on paljud inimesed küsima pannud – kas selline ühte väravasse mängiv tegelane ikka on sellist preemiat väärt?

“Žürii tõstis laureaadi töös esile kõrget ajakirjanduslikku taset ja isikupärast esitust. /.../ Johanneses on hoogu, annet, karismat, edasipüüdlikkust ja töötahet. /.../ Ta on meisterlik reportaažide tegija, intervjuuerija, saatejuht, uudiste toimetaja nii teles kui ka raadios,” kõlavad põhjendused.

“Erapooklikud ja kallutatud, äratuntava ideoloogiaga kajastused, saadetes silmnähtavad antipaatiad ja sümpaatiad erinevate intervjuueritavate suhtes, sõltumatule ajakirjanikule ilmselgelt kohatu, ebasõbralik ja tõrjuv käitumine nende suhtes, kes esindavad Brüsseli-kriitilist maailmavaadet, ning negatiivsed vastukajad tema saadetele küll kõrget ajakirjanduslikku taset ei näita,” võiks žürii seisukohale vastata.

Üks arvamus Facebooki-grupist Meediakriitika: “Iseendile auhindade jagamine on üleüldse küsitav praktika. Valdo Pandi-nimelisele ajakirjanduspreemiale saavad kandidaate üles seada rahvusringhäälingu töötajad. Žüriisse kuulus sel korral näiteks ka kahe aasta eest ise preemia “võitnud” rahvusringhäälingu töötaja Marko Reikop. Kas ülejärgmisel aastal kuuluvad žüriisse Tralla ja Reikop koos, kes annavad preemia Indrek Kiislerile?”

Kui vaadata žürii koosseisu, torkab selles silma isiklikke isiklikke maailmavaatelisi hoiakuid oma töös pidevalt eksponeerivate ajakirjanike rohkus. Seetõttu pole ka pidevalt sama asjaga silma paistva Tralla valimine üllatav.

Tervikuna jätab selline iseendale avaliku tunnustuse jagamine piinliku mulje.”

Mõned kommentaarid lisaks: “Arenguruumi kuulamisoskuse ja empaatia osas on väga palju...”, “Ma küll mõtlen, et kui on võimalik iseendale preemiat anda, et miks siis mitte anda. Palju õnne!”, “Brüsseli troojahobu kannab “au ja kuulsust”...

Kui ERR-ile on vaja ideoloogiataotajaid, siis on see nende probleem, aga ajakirjanikutööd Johannes Tralla tegema küll ei sobi, ammugi ei tohiks ta oma erapooliklike kajastuste eest Valdo Pandi preemiat saada.

Siin tekstis rünnatakse Johannes Trallat, kritiseerides tema käitumist, empaatiavõimet ja ideoloogilist kallutatust. Silma jääb fraas *üks väravasse mängiv tegelane*“, mis taandab Trallat kellekski kallutatud, ebausaldusväärse ja poliitilise osapoole teenistuses olevaks isikuks.

Kirjatüki autor pöörab kogu preemiaprotsessi Tralla vastu, jagades sotsiaalmeedia grupis öeldud lausega: *“Iseendile auhindade jagamine on üleüldse küsitav praktika. Valdo Pandi-nimelisele ajakirjanduspreemia saavad kandidaate üles seada rahvusringhäälingu töötajad. Žüriisse kuulus sel korral näiteks ka kahe aasta eest ise preemia “võitnud” rahvusringhäälingu töötaja Marko Reikop. Kas ülejärgmisel aastal kuuluvad žüriisse Tralla ja Reikop koos, kes annavad preemia Indrek Kiislerile?”*

“Lapsajakirjanike “faktikontroll” komistas oma vaimse piiratuse otsa”

Delfi mängunurk “faktikontroll” laskis läbi oma nüride hammaste loo, mis vähemalt mõistusega inimeste jaoks oligi paroodia ja mida seostati ilmselt teise libauudisega EKRE seotusest Prigožini ja Wagneriga.

Jutt käib väidetavast EPL-i artiklist Kersti Kaljulaidi Putini-visiidi kohta, kus märgitakse, et kohtumisel viibis ka Prigožin ja polevat teada, kas raha ka jõudis Reformierakonna ja sotsideni.

Sotsiaalmeedias liigub ohtralt selliseid meeme, mis ongi rajatud huumorile ja sarkasmile. Muuhulgas on ilmunud ka näiteks meem sellest, kuidas nii Putin kui Kaja Kallas väidavad, et mõlemal olevat oma riigid “kindlates kätes”, milles on ka tõemoment sees.

Kes selle EPL-i meemi ka valmis meisterdas, oli selle eesmärgiks ilmselt mitte libauudise levitamine, vaid näitamine, kui absurdne on Politico väide EKRE seotusest Wagneriga, ja see paroodia riietati kõige EKRE-vaenulikuma väljaande klounikostüümi.

Vähemalt Uute Uudiste toimetuses naerdi selle kui hea nalja üle, keegi ei pidanud seda tegelikult artiklikuks. EPL-i toimetuse juhtkond mõistis ilmselt samuti, et see on pelgalt sarkasm ja hoidus kommenteerimast, aga nende lastetuba “võttis asja üles”.

Karikaturist Erki Evestus on teinud palju pilapilte Kaja Kallase kohta – näiteks küsib too isalt, et kas inimesed on tõesti nii vaesed, kui nad räägivad – seega võivad lapsajakirjanikud ka need oma “fakikontrollist” läbi lasta, et kas ta ikka on nii küsinud.

Delfi “faktikontroll” ei tee enam millelgi vahet, ei faktil ja arvamusel, ei tegelikul libauudisel ja tõgaval meemil – see lasteaed võiks küll oma ranitsad kokku pakkida, tõsine ajakirjandus pole nende jaoks.

Uued Uudised

See Uute Uudiste kirjatükk on ilmekas näide, mille eesmärk naeruvääristada, alandada ja isiklikult halvustada Delfi toimetust. Kogu kirjatüki peamine ründestrategia põhineb kujundil, et Delfi faktikontrolli toimetajad pole täiskasvanud ega pädevad ajakirjanikud, vaid “lapsajakirjanikud”, kes tegutsevad “mängunurgas” ja kelle tööks sobiks paremini “lasteaed”.

Samuti kujutatakse toimetajaid kui inimesi, kes “ei tee enam millelgi vahet, ei faktil ja arvamusel, ei tegelikul libauudisel ja tõgaval meemil” – viide mõistmisvõime puudumisele.

Kirjatüki viimane mõte on otsene delegitimiseeriv järeldus, mis väidab, et asjaosalised ei sobi üldse ajakirjanikena tegutsema. *Uued Uudised: “Delfi “faktikontroll” ei tee enam millelgi vahet, ei faktil ja arvamusel, ei tegelikul libauudisel ja tõgaval meemil – see lasteaed võiks küll oma ranitsad kokku pakkida, tõsine ajakirjandus pole nende jaoks.”*

Tekstis välditakse sisulist kriitikat ning minnakse ajakirjanike intelligentsuse, küpsuse ja väärtuse kallale

“Kas valitsuse peavoolumeedia on SA?”

Oma valimistejärgses joovastuses hakkavad libaliberaalid ja peavoolumeedia juba kujutama ohtu neid ümbritsevatele inimestele ja taristule.

Delfi-EPL avaldas juubeldava pealkirjaga loo „Tarmo Jüristo: liberaalne valitsus on kindel! Järgmisel neljal aastal EKRE-l riigikokku asja ei ole“.

Kas on kavas arreteerida ja neljaks aastaks vanglasse pista 17 rahva poolt äsja valitud EKRE saadikud? Sest seni ei ole EV seadused näinud ette opositsioonisaadikutel Riigikogu külastamise keelamist.

Loo autor Tarmo Jüristo on esitletud kui „SA Liberaalne Kodanik juht“.

Mis asi see SA tähendab? Kas Seniilsete Asukoht?

Ja kas EPL-i arvamustoimetuse on samuti SA?

Ivan Makarov

Teksti peamine kriitika on suunatud Tarmo Jüristele ja EPL-i arvamustoimetusele, milles viidatakse nende oletatavale vaimsele seisundile ja usaldusväärsusele inimesena. *Uued Uudised*: “Mis asi see SA tähendab? Kas Seniilsete Asukoht? Ja kas EPL-i arvamustoimetuse on samuti SA?” See ei ole mitte ainult verbaalne pilge Jüristo juhitud organisatsiooni aadressil, vaid isiklik solvamine, mis viitab eakusele, vaimsele võimekusele ja tõsiseltvõetavuse puudumisele.

Lisa 3.2 Ajakirjanike seostamine negatiivsete institutsioonidega

“MEEDIAVALVUR: ETV ärgu õhutagu põlvkondadevahelist vaenu”

ETV kui riiklik televisioon kajastab ustavalt oma tegevuses peremehe maailmavaatelisti tõekspidamisi: ausalt öeldes hale on vaadata, kuidas armas kõhetu tütarlaps loeb hommikuti püüdliselt ideoloogiliselt kallutatud uudiseid, kus konservatiivsemate poliitiliste jõudude kohta nii meil kui mujal kõlavad ilmtingimata sellised epiteedid nagu „parempopulistlik“ või „paremäärmuslik“. Nii ka eile hommikul.

Kui püüdliselt mahalugeva tüdrukulapse selja taga paistab läbi klaasseina endise politikaani sammaldunud figuur, kes kord midagi joob, kord midagi kõhvitseb, siis mina isiklikult alati imestan, et milleks sellele asutusele veel üht uut telemaja on vaja: te olete ju okupeeritud vana Raadiomaja nii ära lõhkunud ja ära lagastanud, et karjuge oma pläma ikka sealt, nagu venelased hõivatud Ukraina regioonides tanki pealt valjuhääldist. Kui Anvar Samost kolib uutesse ruumidesse ja saab veel kaasaegsematki aparatuuri, siis tema toodetav globalistlik sisu sellest küll ei muutu.

Üks uuematest ETV saadetest Impulss on üks teemade sõnavahu sisse uputamise ja vaigistamise miksereid, mis on pärandatud meile sügava stagnaajaga, kui EKP ideoloogiasekretäri tütar Reet Oja tegi integratsioonilisi saateid koos Aleksandr

Tšaplõginiga, keda Aarne Rannamäe nimetas juba siis vene natsiks. Nii nad tootsidki aastaid seda komsomolistlikku jama.

Ja nüüd Impulss – mõni kord aktuaalsed, mõni kord näpust imetud teemad, ühe saatejuhi eesti keel üsna vigane, mõlemad saatejuhid mitte-eestlased – ja toodetakse sellist lobapraaki, et taas igatsusega meenutad professionaali Urmas Vaino saateid.

Loomulikult kutsutakse saadetes külaliste pähe ka oma ETV töötajaid, nagu nendel oleks oma saadetest veel vähe. Ja ka Reet Linna kurtis viimases saates isiklikku.

„Armastatud saatejuht Reet Linna tegi endale juhiloa juba 70ndate keskel. Just auto juhtimise teemal võttis Linna sõna selle nädala „Impulsi“ saates, kus lahati eakate autojuhtide teemal. Linna tõdes, et ühtegi õnnetust ta 50 aasta jooksul ise põhjustanud ei ole, kuid politseinik on ta kinni peatanud ja väidetavalt ütles talle: „Te sõitsite ebakindlalt!“, vahendab Postimees, leides riigitelevisiooni „aktuaalsele“ saatele koha kõmurubriigis „elu24“.

Ütleme nii, et Linna auto küljele ei ole ju kirjutatud, et ta pole pool sajandit ise põhjustanud avariisid. Ja läbi sõitva auto klaasi ei ole alati näha ka seda, kui kõva ja puutumatu staar seda juhib.

„Teema algatati seoses möödunud aasta mais Tartus aset leidnud juhtumiga, kus 83-aastane autojuht sõitis ülekäigurajal otsa lapsevankriga liikunud emale. Imik lapsevankris suri hiljem saadud vigastustesse,“ vahendab Postimees.

Ilmselt on inimesi Eestis alla ajanud kõigi vanusekategoriate juhid, näiteks ei ole vaja lubade saamiseks enam tõendit psühhoneuroloogia haiglast, mis oli kohustuslik nõukogude ajal, nii et meil sõidavad vabalt ringi ka psühhopaadid, skisofreenikud ja teised poolearulised.

Mõni aasta tagasi hooples raugastunud sots Vaarik, et sõitis lubadeta 30 aastat, aga see ei avaldanud ühiskonnale muljet. ETV ise on potentsiaalne roolimõrvarite suhtes soosiv – palkas ja promos uuesti ja uuesti tuntud roolijoodikuid Peeter Oja ja Maire Aunastet, nii et mis see teema peaks sellise kontori asi olema, vaadaku peeglisse.

„Korra on politsei ka Linna kinni pidanud. Seda aasta lõpus, kui maa oli veel kuiv ja talvest ei olnud mingeid märke. „Tuli naispolitseinik, noor, ma lasin akna alla,“ kirjeldas Linna ja tsiteeris politseinikku: „Te sõitsite ebakindlalt!“ Ma ei saanud aru, mis ta tahab. „Mis te tegite? Kas te sõite midagi? Kas te kuulasite raadiot? Kas te rääkisite telefoniga?“ Ja hakkas

nagu ründama.“ „Ma olin ähmi täis, ma ei teinud tõesti midagi, võib-olla ma keerasin korra pead,“ nentis Linna, tunnistades, et ehk siis tõesti auto väikese nõksu tegi. Politseinik palus Linna lube, lasi saatejuhil ka puhuda: „Ja kui see kõik oli lõppenud, siis ta isegi ei vabandanud, et kõik on korras... Siis ma tundsin, et selle vanema inimese alla vajutamine oli.“

Tegelikult meenutab mulle Reet Linna jutt paljude teoste demagoogide jutukesi. Et peatati sellepärast, et aknal olid vene tähed. Et peatati sellepärast, et roolis oli neeger. Et peatati sellepärast, et salongis oli vikerkaarelipp. Et peatati, kuna autos oli Maarjamaario kantsler. Jne.

Mõelda vaid, juleti peatada ETV staažikaima saatejuhi autot! Aga ühistranspordis on ju ikka jätkuvalt tublid need noored, kes loovutavad vanamammidele oma kohad. Siis ei ole see diskrimineerimine – vastupidi, kui ei loovuta, siis diskrimineerid raukasid. Aga vanainimesele koha loovutaja ju eeldab, et vanem inimene ongi probleemne just eapõhiselt, et ta seista ei saa.

Sama ka tolle noore tüdrukpolitseinikuga: äkki tänu just tema professionaalsusele ja tähelepanelikkusele saab nüüd Linna ise saates ühes tükis oma väiklast muret kurta ja mõni teine liikleja ei saanud kannatada.

Aga see rünnak noore oma kohust täitnud tütarlapse vastu on ikka päris põhjalik. Kroonika pealkiri: „Noor politseinik diskrimineeris autoroolis Reet Linnat: kui see kõik läbi oli, ei palutud vabandustki“. Postimehe pealkiri: „Autoroolis olnud Reet Linna kokkupuutest politseiga: tuli noor naispolitseinik ja hakkas nagu ründama“.

Et politseinik „diskrimineeris“, mis on väide. Et ta „hakkas ründama“, mis on süüdistus.

Paistab väga emotsionaalsest solvumisest tingitud laimu moodi.

Sõidan aastakümneid „Žigulliga“, hallpea paistab kilomeetri kaugusele, olen neid politseiautosid näinud seiramas ja mööda sõitmas tuhandeid, keegi ei peatanud.

Äkki sellepärast, et ma ei jõnksutanud rooliga?

Ivan Makarov

Kirjatükis võrreldakse Eesti Rahvusringhäälingut (ERR) otseselt ideoloogilise kontrolli all olevate institutsioonidega. Näiteks kirjutatakse: „ /.../ te olete ju okupeeritud vana

Raadiomaja nii ära lõhkunud ja ära lagastanud, et karjuge oma pläma ikka sealt, nagu venelased hõivatud Ukraina regioonides tanki pealt valjuhääldist.”

Veelgi enam, ERR-i saates “Impulss” osalevaid töötajaid kujutatakse võõrandunutena ja Eesti kultuuriruumist väljas seisjatena. *Uued Uudised*: “Ja nüüd Impulss – mõni kord aktuaalsed, mõni kord näpust imetud teemad, ühe saatejuhi eesti keel üsna vigane, mõlemad saatejuhid mitte-eestlased – ja toodetakse sellist lobapraaki, et taas igatsusega meenutad professionaali Urmas Vaino saateid.”

Sedasorti väited loovad kuvandi, et ERR-i toimetused ei ole läbipaistev ega sõltumatu, vaid suletud ja siseringi toetav võimustruktuur.

“TV: vale, poolvale, lausvale, valskus, pooltõde, propaganda, multikulti, globalism, marksism, homoseksualism...”

Eesti on endine nõukogude vabariik, kus seniajani valitsevad kommunistid ja nende (vaimsed) pärijad. Peaminister Kaja Kallas on särav naispoliitik, kellel on samuti väga raske ideoloogiline pärilikkus. Ja ta ei suuda sellest mitte kuidagi välja rabeleda, sest igale iseseisvana tunduvale sammule järgneb tema endisest pankurist isa Juuda suudlus, nüüd kogunisti terve kolumni näol.

Olen alati arvanud, et NLKP-EKP otseseks järeltulijaks on keskerakond, aga tuleb välja, et pärijaid on vähemalt kaks. Ka reformierakond, mis teostab venestamispoliitikat isegi hoogsamalt, kui seda tegi kompartei okupatsiooni aastail, pretendeerib sellele pärandusele: kontrollimatu ja piiritu parteiline korruptsioon, ülim ülbus, eestluse vaenamine ja reetmine. Keskerakond reedab eestlasi Moskva kasuks, reformierakond aga Brüsseli kasuks. Koos nad teevad puhta töö, ja pole ka ime, et oldi edukalt koalitsioonis. Nad on koos täiuslikud eesti (nende puhul ei saa enam öelda, et oma) rahva mahasurumises.

Kuid ühes on keskerakond kindlasti vähem letaalne: see on meedia. Kui Edgar Savisaar lõi oma meediaimpeeriumi ja keskerakondlus õilmitses teatud väljaannete laias, kuid siiski piiratud ringis, selle metastaasid jõudsid muusse meediasse küll regulaarselt, aga ei juurdunud seal, siis reformierakond nakatas maailmavaatelise valskuse vähiga kogu peavoolumeedia, mis on nüüd ühtlaselt kantserogeenne ja kokkupõimunud metastaasidest lilla. Eesti peavool on Pravda, Izvesjita ja Edasi otsene õigusjärgne jätk, kusjuures Goebbelsi, Lauristini ja Kisseljovi meediafašism viljastas kaasaegse lääneliku kollase meedia ahtrat keha. Nii riigi- kui ka erameedias, seda enam et viimane saab samuti riigiraha ja

mõlemad saavad kopsakat kaadritäiendust Nõukogude Liidu õigusjärglaselt ehk Putini Venemaalt.

Loomulikult on ka erandeid, aga mitte toimetuste, kanalite või väljaannete, vaid üksikute ajakirjanike näol, nagu Indrek Kiisler, Liisu Lass ja mõned teised, kes paraku ei tee ilma ja võidakse iga kell tühistada.

Ei taha nüüd anda Juuda suudlust, kuid näiteks ETV Terevisiooni saatejuhid, eriti naispere, ei tekita sellist õõvastust, nagu Pealtnägija, AK ja Esimese stuudio mini-Solovjovid ja -Skabejevad. Põhimõttelist vahet ei ole, lihtsalt „meie“ omad on võrreldes Putini kirglike juutidega uimasemad ja teenivad teist isandat, kelleks ei ole mõlema puhul rahvas. Ja ka kallutatus on võrreldav.

Tänase Terevisiooni võikamaid episoode oli reportaaž Stockholmist. Seni oli tunne, et USAst raporteerival tühja pilguga Mari-Ann Rohemäel ei ole kallutatuse osas konkurentsi, kuid võta näpust: riigitelevisiooni hommikusaates esines keegi Sirle Sööt, „eestlane Rootsis“, kelle silmad ja sõnad olid veel tühjemad. See, mida ta rääkis, oli oma Stockholmis toimuvate jõukude sõja probleemi põhjuste jultunud võltsimises eemaletõukav. See oli tüüpilise võltssallivuslase ja amatöörpropagandisti hülgemöla, nagu ütles Kivisildnik.

Kogu sellest limasest sõnavahust võis järeldada, et omavahel sõdivad kohalikest rootslastest räpparid, ja süüdi on kõiges selles rootslaste riik – halb integratsioon, kehv lastehoid, noorte rahaahnus ja hüpermehisus. Ka saatejuhi delikaatsele küsimusele, et kas need vägivallatsejad on pigem teistest kultuuridest sisserändajate järeltulijad, vastas S.Sööt nii: „No näiteks räppar Einar, keda tapeti – tema ju ei olnud mingi sisserändaja järeltulija, vaid täiesti tavaline rootslane, kelle kumbki vanematest ei olnud sisserändaja. Ja seal on palju teisi selliseid kuulsaid räppareid veel, kellel ei ole sellist tausta, aga nende ümber tekkib selline kultuur...“

Ehk süüdi on etnilistest rootslastest räpparid... See Sööt luiskab eriti küüniliselt ja kuritegelikult: ta ise mainib rootslasest räpparit Einarit, aga unustab millegipärast lisada: 19-aastane Nils Kurt Erik Einar Grönberg, kes on saanud mitu Rootsi prestiižikat muusikapreemiat, oli röövitud oma konkurendi, Somaaliast pärit räppari Yasini bande poolt. Noort rootsi poissi alandati kirjeldamatul moel, vägistati ja filmiti seda „uusnormaalset“ protseduuri, mille eest sai somaallane kõigest 10 kuud vanglat. Siis Einar mõrvati, lasti maha.

Kui valelik peab olema „korrespondent“, et näidata seda tragöödiat rootslaste omavahelise vägivaldana! Kas ta tõesti usub, et Eestis pole interneti, et kontrollida ETV poolt jagatavat kahtlast informatsiooni?

Mitte üheski reportaaži elemendis ei maininud Sööt kordagi sellist faktorit, nagu migrandid, nagu ei mainitud pikki kuid Ukrainat rünnanud Venemaal sõna „sõda“, sest selle eest sai aastaid.

Kohutav valskus ja reeturlikkus. Rootsis on palju eestlasi, kes võiksid ju tõtt rääkida, aga leiti just see.

Naljakas, et kohe pärast seda näitas üks Eesti kommertskanalitest Rootsi enda vägagi soliidset politseiseriali „Beck“, ja osa algas kohe verevalamisest, tapeti üks rahapesijast moslemi immigrant, kellelt pressis raha välja moslemist tšetšeen, osaline oli ka mütsikeses mustanahaline imaam, igasugused sissesõitnute jõugud ja terroristid. Seda siis näitavad rootslased ise.

Göteborgi integratsiooniosakonna inspektor Ulf Böstrum, kes on töötanud politseis 42 aastat, ütles intervjuus väljaandele Daily Mail, et kohaliku politsei patrullide kärpimine 1980ndatel „tekitas vaakumi, mida täitsid migrantide jõugud.“

Ta nentis: „Kui kass lahkub, rotid tantsivad laual. Rootsis pole kassi olnud juba üle 30 aasta. Ilma politseita meil pole mitte mingit võimalust tutvustada oma seadusi sisserändajatele... Klannidel on vaikimiskoodeks. Nad ei usalda Rootsi võime ja ei räägi meiega. Üksnes Göteborgis elavad 184 rahvuse esindajad. Klannid vaatavad valgeid rootslasi kui veel üht klanni, mis kontrollib riigi võimuinstitutsioone. Meil oli integreerimise plaan, mis on ilmselgelt läbi kukkunud. Seda on väga raske parandada. Noorte inimeste põlvkond kasvas rootslaste maal kuritegelikes perekondades ja nad peavad end puutumatuteks.“

Guugeldage Rootsi sisserändajate jõukude sõdade ja terrorismi ajalugu ja värskemaid sündmusi – ning ärge uskuge ETV-d. See valetab vahetpidamata.

Ivan Makarov

Kirjatükis seostatakse ajakirjanikke negatiivsete, ühiskonnas usaldust kaotanud institutsioonidega. Uued Uudised: “Eesti peavool on Pravda, Izvestija ja Edasi otsene õigusjärgne jätk, kusjuures Goebbelsi, Lauristini ja Kisseljovi meediafašism viljastas kaasaegse lääneliku kollase meedia ahtrat keha”

See võrdlus ei käsitle ERR-i tegevuse konkreetseid probleeme, vaid positsioneerib kogu institutsiooni autoritaarse propaganda otsese mantlipärijana. Samuti vihjatakse, et ERR on rahvuslikult kahjulik üksus: *“Nii riigi- kui ka erameedias, seda enam et viimane saab samuti riigiraha ja mõlemad saavad kopsakat kaadritäiendust Nõukogude Liidu õigusjärglaselt ehk Putini Venemaalt.”* Lisaks isikustatakse kriitika ERR-i korrespondendi Sirle Söödi kaudu. Teda nimetatakse *“amatöörpropagandistiks”*, kelle sõnad ja silmad on *“veel tühjemad”* kui teistel ERR-i korrespondentidel.

“Katrín Pauts eksib: “hävingut külvav seentõbi” on hoopis tema Keskerakond”

Keskerakond põeb ilmselt sügavalt oma langust kolmandale positsioonile Eesti poliitikas, olles seetõttu algatanud liberaalidele omase vihkamiskampaania nende vastu, keda ta peab süüdlaseks oma allakäigus (märkamata iseenda mandumist).

Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni nõunik Katrin Pauts on oma ERR-is avaldatud paskvillis nimetanud EKRE-t “hävingut külvavaks seentõveks”, lisades, et “paremäärmuslus praegu toitub ja kosub nagu must hallitusseen?” “Paremäärmuslus” kõlab väga ALDE-likult....

“Seentõbi” on aastaid olnud hoopis Keskerakond, kes on hoidnud au sees koostöölepingut Ühtse Venemaaga ja turgutanud seega ka Putini mõju kasvu. Just Keskerakond valis hiljuti aseesimeheks putinlikult räuskava Yana Toomi, kes külvab kõigis Eesti väljaannetes, kus talle vaid sõna antakse, Eesti-vaenulikkust, ja kes kahetses, et Narvas uut “pronksiööd” ei tulnud. Keskerakonnast on pärit ka Mihhail Stalnuhhin, kes säriseb vihast Ukraina vastu. Kogu Keskerakond on endiselt täis putiniste.

Just Keskerakonna kaudu on Tallinnas võimu haaranud venemeelsed ehk Keski Lasnamäe osakond ja ossinivskilikud sotsid, kes on linna valitsemisse toonud ka Venemaale omase korruptiivse käitumise. Keskerakond aitas Reformierakonnal Kaja Kallase esimeses valitsuses alustada Eesti täitmist slaavlastega.

Keskerakonna korruptiivsus ei ole enam isegi mitte legend, vaid karm reaalsus. Keskile kuulub eriline “rekord” Eesti poliitikas: saada üheaegselt krimisüüdistus korruptsioonis ja minna siis kohe järgmisesse valitsusse teise sahkerdajapartei kõrvale. Ilmselt oli see karma, kui Kaja Kallas Keskerakonnale mõnuga noa selga löi – Ratase partei tegi eelnevalt seda EKRE-le.

Keskerakonna juhid on lubanud partei puhastumist, aga korruptiivsed skeemid nende poliitikast ei kao kuskile. Pauts arvab, et Keskerakond on aru saanud, et EKRE-ga

valitsemine oli viga. Aga kellega nad loodavad ise valitsust luua? Reformierakonnaga, kes teatas neile meedia kaudu, et keskerakondlastest ministrid on pikalt saadetud? Hääbuvate Isamaa ja sotsidega?

Keskid vanadesse kõrgustesse enam ei tõuse, sest eestlased ei usalda sellist maotut seltskonda ja ka venelastele ei saa praeguses rahvusvahelises olukorras enam putinistlikke sõnumeid saata. Kunagi oli võimas Koonderakond. Oli...

Uued Uudised

Kuigi esmapilgul näib sihtmärgiks olevat Keskerakond, on oluline rõhutada, et postituseses rünnatakse Katrin Pautsi arvamuskirjeldust, mis ilmus ERR portaalis. Just see kontekstualiseerib kogu ülejäänud rünnaku.

Katrin Pautsi isikut ja tema ERR-is avaldatud teksti raamitatakse laiemaks poliitiliselt ja institutsionaalselt kallutatuks. *Uued Uudised*: “*Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni nõunik Katrin Pauts on oma ERR-is avaldatud paskvillis nimetanud EKRE-t “hävingut külavaks seentõveks”, lisades, et “paremäärmuslus praegu toitub ja kosub nagu must hallitusseen?” “Paremäärmuslus” kõlab väga ALDE-likult....*”

Teda nimetatakse kui osa putinistlikust või Eesti-vaenulikust süsteemist. *Uued Uudised*: “*Keskerakonnast on pärit ka Mihhail Stalnuhhin, kes säriseb vihast Ukraina vastu. Kogu Keskerakond on endiselt täis putiniste.*” Nii levib see negatiivne kujund üle ERR-i kui avalik-õigusliku meedia, kes Pautsi arvamuse avaldas.

“Pole mõtet rääkida pressivabadusest Eestis, kui siinses ajakirjanduses pole reaalselt arvamuste ja vaadete paljusust”

Riigikogu saadik Varro Vooglaid kommenteerib uudist selle kohta, et Eesti olevat ajakirjandusvabaduses “kõva käsi”.

“Eesti olevat mingi raporti kohaselt üks kõige suurema meediavabadusega riike maailmas. Ometi on meediapilt oluliste küsimustega seondvalt täiesti ühetaoline, ilma elementaarse mitmekesisuseta, ehk ajakirjandus ei teosta oma kriitilise järelevalve rolli.

Üks näide: välisluureameti endine juht Rainer Saks kommenteerib “sõltumatu eksperdina” Ukraina sõjaga seonduvat ja laiemat välispoliitiliste teemade paletti pea igapäevaselt nii ERR-is, Postimehes kui ka Delfis. Ehk selline väljaanneteülene ühisekspert.

Aga mis teeb temast üldse neis küsimustes eksperdi – ja mis veel sõltumatu eksperdi? Neid küsimusi ei küsita. Kordagi. Arusaadavalt ei küsita, sest ilmselgelt ju ei olegi tegu sõltumatu eksperdiga, vaid riikliku propagandasüsteemi instrumendiga, millele on avatud sama süsteemi osana (ruuporina) kogu peavoolumeedia. Välispoliitika käsitus peavoolumeedias on masendavalt ühekülgne ja hoidub elementaarsetegi kriitiliste küsimuste esitamisest.

Teine näide: kui valitsus surus hiljuti Riigikogust läbi kirikute ja koguduste seaduse muutmise seaduse, mille põhimõttelist põhiseadusevastasust on nüüdseks tunnistanud ka Vabariigi President, siis ei olnud ühelgi peavoolumeedia väljaandel kogu selles protsessis mitte midagi kriitilist öelda. Ehk mitte üks väljaanne ei astunud põhiseaduse kaitseks välja, vaid põhiseadusest ülesõitmist toetati nagu üks mees.

Miks? Sest selline oli riiklikul tasemel otsustatud agenda. Kus oli ajakirjandus ühiskonna valvekoerana, neljanda võimuna? Seda polnudki.

Kolmas näide: kui valitsus rammis Riigikogust läbi abieluväärastamise seaduse, ei olnud Eestis ainsatki peavoolu väljaannet, mis näidanuks üles ideoloogilist erimeelsust. Kõik seisis elluviidava agenda taga. Sama võib öelda koroonapiirangute, sh süstimisunni elluviimise kohta. Seal, kus ajakirjandus pidanuks teostama kultuuri alusväärtuste ning kodanikuvabaduste kaitsja ülesannet, anti end hoopis avaliku võimu teenistusse ja hurjutati neid, kes võimupositsioonilt läbi surutud programmile vastu seisisid. Samal ajal võeti ja võetakse endiselt valitsuselt vastu palju raha.

Sarnaseid näiteid võiks tuua palju (nt universaalne toetus üdini ebausaldusväärsele e-hääletamise süsteemile, nn rohepöördele, laste sünnieelse tapmise riiklikule rahastamisele jne).

Kokkuvõttes näitab see, et indeks, millest lähtuvalt peaks Eestis valitsema suur pressivabadus, on koostatud tõsiselt vildakalt, mistõttu on ka selle kaudu loodud kuvand vildakas. Kui reaalselt mitmekesisust, arvamuste ja vaadete paljusust ei ole, siis ei ole mõtet ka pressivabadusest rääkida. Või kui on, siis mingis väga piiratud tähenduses. Ehk mingit pidi vabadus võib ju olla, aga seda ei kasutata ja seetõttu see ka ei realiseeru.”

Kirjatüki sõnum ei seisne konkreetse väljaande või artikli kriitikas, vaid viitab, et kogu Eesti peavoolumeedia on kaotanud legitiimsuse avalikkuses. Esimeses lõigus esitab Varro Vooglaid väite, et Eesti meediavabaduse kõrge reiting on eksitav: “ /.../ meediapilt oluliste

küsimustega seondult täiesti ühetaoline, ilma elementaarse mitmekesisuseta, ehk ajakirjandus ei teosta oma kriitilise järelevalve rolli.”

Sellele järgneb mitu näidet, mis peaksid väidet toetama. Näiteks nimetab ta välisluureameti endist juhti Rainer Saksa sõltumatuks eksperdiks: *“Arusaadavalt ei küsita, sest ilmselgelt ju ei olegi tegu sõltumatu eksperdiga, vaid riikliku propagandasüsteemi instrumendiga, millele on avatud sama süsteemi osana (ruuporina) kogu peavoolumeedia.”*

Siin ei esitata faktilist kriitikat Saksa sisulise ekspertiisi kohta, vaid keskendutakse sellele, kuidas meedia kui institutsioon näib olevat osaline riiklikus ideoloogilises süsteemis.

“Postimees peaks tänaste Brexiti-lugude taustal varem kirjutatud häbenema”

Postimees vahendab Neeme Raua ülevaadet Brexiti-järgsest Suurbritanniast, olles ise varem mõnuga paanikanuppu vajutanud.

Eesti suursaadik Londonis Tiina Intelmann rääkis KUKU raadio saates “Neeme Raud. Siin.”, et sealses ühiskonnas on tema sõnul tunda teatud kergendust, et Brexit on toimunud ja on toimunud valimised, mis andsid konservatiividele kindla ja tugeva mandaadi. Inimesed on otsustanud eluga edasi minna, kurtmist ja hädaldamist saadiku sõnul pole.

29. jaanuaril 2019 kirjutas Postimees loos “Brexiti ootamatu mõju: tuhanded britid võivad selle tõttu surra südamehaigustesse!”: “Brexit võib järgmisel kümnendil viia tuhandete brittide suremiseni südame- ja veresoonekonna haigustesse, öeldakse täna avaldatud uurimuses, mille kohaselt mõjutab nende haiguste sagenemist kaasa puu- ja juurviljade tarbimise vähenemine seoses nende kallinemisega Euroopa Liidust lahkumise tõttu.”

Teine lugu augustis kõlas “Britte ootab leppeta Brexiti järel kaos ja tühi külmkapp,” kus kirjutati: “Puudu tuleb kütusest, toidust ja ravimitest; töö kaubasadamates ei toimi korralikult kolm kuud; Iirimaa lõhestab n-ö kõva piir; kulutused sotsiaalhoolekandele kerkivad – just sellise kaost täis pildi maalib Ühendkuningriigi valitsuse lekkinud dokument, mis hoiatab, et hoolimata juba tehtud ettevalmistustest pole riik leppeta Brexitiks sugugi valmis.”

Lisaks räägiti justkui tõena rahutustest, mis algavat siis, kui näljased rahvamassid alustavat mässe, lennukitest, mis kukuvad alla, kuna keegi ei luba neil lepingute puudusel maanduda ning joogivee puudusest, kuna üht puhastuskomponenti enam EL-ist ei saa.

Postimees ise neid lugusid ei kirjutanud, kuid vahendas neid ilmse naudinguga, nagu ka Donald Trumpi tagandamisprotsesside kirjeldamisega, kus toon on selline, et see juhtub kohe-kohe, asi on kindel ja Trump kukub, mida aga pole järgnenud.

Need hirmutusjutud Brexiti kohta tegi eriti naeruväärseks see, kui möödunud suvel avati sisuliselt uus paadiränne, sedapuhku üle La Manche'i väina – miks pidanuks migrandid nii aktiivselt pürgima laostuvalle maale? Kas Postimehes puudub funktsionaalne mõtlemine, mis paneks ajakirjanikud olukordi hindama, mitte aga libauudiseid levitama?

Ilmselt ei peaks Postimehe osas kriitiline olema, kallutatus ju seab piirid ja pealegi on seal juhtkond sellest ajast vahetunud, aga Postimees jätkab tänagi samal kursil. Olukorras, kus üha enam väljaandeid kirjutab Euroopa Liidu veendumusest, et miljoneid migrante ei tohi enam ühendusse lubada, jätkab Postimees pisaraid nõrutavate reportaažidega “Kus on teie inimlikkus?”, jättes oma kajastustest välja nii piiritara lõhkuvad migrandid kui ka fakti, et absoluutne enamus tulijatest on sõjaväemõõtu mehed.

Kummaline on ka intervjuus suursaadikuga käsitletud Eesti-Briti kaitsealaste suhete tulevik. Need toimuvad ju NATO raames, mille liikmed on endiselt nii Eesti kui ka Suurbritannia, ning viimase lahkumine poliitilis-majanduslikust EL-ist ei mõjuta siin midagi.

Kirjatüki autor viitab Postimehe varasematele artiklitele, mis puudutasid Brexitit ning milles ennustati katastroofilisi tagajärgi ning seatakse kahtluse alla väljaande ajakirjanduslik eetika. Uued Uudised: “Jätkab Postimees pisaraid nõrutavate reportaažidega ‘Kus on teie inimlikkus?’, jättes oma kajastustest välja nii piiritara lõhkuvad migrandid kui ka fakti, et absoluutne enamus tulijatest on sõjaväemõõtu mehed.”

Sellised süüdistused loovad pildi valitud infoesitusest, mille puhul ei kritiseerita niivõrd konkreetset viga, vaid väidetakse, et ajakirjanikud teadlikult manipuleerivad infoga, eelistades kindlat ideoloogilist raamistikku.

“Saage tuttavaks Postimehe ideoloogilise supervaletajaga: “ajakirjanik” Martin Laine”

Postimehe sopalaotaja Martin Laine näitab väga hästi, kui oskuslikult keeratakse Postimehes sõnad pea peale, andes neile hoopis teise tähenduse.

Nimelt kirjutab Martin Laine Twitteris, nagu oleks Martin Helme saates “Räägime asjast” öelnud: “Kui süvariigil (toimetuse rõhutused siin ja edaspidi) õnnestub koalitsioonikõnelused tuksi keerata, siis need hungveipingide demonstratsioonid (tuhandete kodanike ja poliitikute massimõrvid) on morsipidu, võrreldes sellega, mis meie toetajad korraldama hakkavad.”

Laine on loonud pildi, nagu oleks Martin Helme lubanud teha sama, mida tegid hungveippingid Hiinas. Mida aga ütles Martin Helme tegelikult?

„Kui aga RE-l õnnestub EKRE võimult tõrjuda, siis need hungveippingide miitingud, mis praegu toimuvad, on kui torm morsiklaasis – siis on see, mida meie teeme, midagi sellist, et rändepakti vastane miiting tundub selle kõrval jalutuskäiguna,“ hoiatas ta.

Keda aga pidas Martin Helme silmas hungveippingide all?

Martin Helme sõnul on eriti ERR ja Postimees näidanud, et nad pole enam ajakirjandus, vaid propagandakanalid, kes laimavad hommikust õhtuni, levitades valesõnumeid ja mängides kontekstist väljakistud fraasidega. Saatejuhid meenutasid Hiinas Mao Zedongi ajal tegutsenud hungveipinge, kes käisid ringi, punased raamatukesed Mao tsitaatidega kaasas ja peksid „suure esimehe“ vastaseid surnuks.

Nüüd on sellised noored ka Eestis – näiteks need, kes lugesid ERR-is ette EKRE-t hukkamõistvaid kirju või käivad poliitilistel kliimaprotestidel. „Haridusasutused on saanud ideoloogilisteks poliügoonideks – ajupesu saanud noored korrutavad loosungeid, võitlevad millegi vastu ja meedia teeb sellest suure mulli,“ kirjeldas Martin Helme, lisades, et noored lähevad selleks muidugi rõõmsalt koolist ära.

Seega võib selle juhtumi taustal väga hästi näha, kuidas Postimees keerab sõnad pea peale ja valetab otse näkku. Martin Laine on ennast ehtsa hungveippingina näidanud.

Saadet “Räägime asjast” saab järelkuulata Kesk-Eesti Tre kodulehel ja esmapäeval Kuressaare Pereraadios. Martin Helme öeldust saab lugeda ka [SIIT](#) ja [SIIT](#).

Toimetuselt. Nüüd on vasakliberaalne sopaaajakirjandus üles leidnud saate “Räägime asjast” ja pannud meediasse ringlema kontekstist välja rebitud üksikud sõnad, lausekatked või laused. Tasub teada, et tegu on peavoolumeedia uue propagandakampaaniaga, millesse on juba lisandunud ka raisakulli mõõtu Vilja Kiisler.

Ajakirjanik Martin Laine esitatakse tekstis kui propagandist, kes moonutab poliitiliste vastaste sõnu ja levitab teadlikult valesid. Uued Uudised: “Laine on loonud pildi, nagu oleks Martin Helme lubanud teha sama, mida tegid hungveippingid Hiinas. Mida aga ütles Martin Helme tegelikult?”

Tekst ei piira end üksnes kriitikaga artikli sisu suhtes, vaid keskendub ajakirjaniku isikule ja töömeetoditele, luues kuvandi Laine kui “sopaaajakirjanikust”, kes tegutseb eetika vastaselt

ning kel puudub ajakirjanikule omane professionaalne neutraalsus. Nimetades Lainet “ehtsaks hungveipingiks” ja tema töömeetodit “valetamiseks otse näkku”, seatakse kahtluse alla mitte ainult tema töö usaldusväärsus, vaid kogu väljaande legitiimsus, mida ta esindab.

“Marju Himmale: mõistlikke soovitusi ei tohi teha rumalustele ja valedale tuginedes”

Eestis muutub kuidagi tavaliseks õigete asjade riietamine ideoloogilisse plämasse.

Just seda näitab eredalt ERR-i lugu: “Marju Himma: ajakirjandus võiks rohkem kuulata tavalist inimest väljaspool linna”. Pealkirja järgi tõsine ja asjalik lugu, kuid lugedes läheb ruttu üle ideoloogiliseks poliitkasvatuseks.

Kõigepealt kasutab Marju Himma kogu loo vältel Marina Kaljuranna juttu, millega võimendab ta kiitvalt ühe poliitiku sõnu – see sarnaneb juba Lenini või Mao tsiteerimisega. “Tuleme tagasi Marina Kaljuranna mainitud kuulamise ja selgitamise juurde,” kordub üle paari lõigu.

Ja muidugi ei saa Marju Himma oma toreda eesmärgiga loo puhul üle ega ümber EKRE pihta kivide loopimisest, kirjutades: “Möödunud nädalal oli saates “Suud puhtaks” arutelul all ajakirjanduse kvaliteet. Muu hulgas mainiti, et rahvuskonservatiivsed poliitikud on hiljaaegu läbinud koolituse, kuidas saada “peavoolumeedia” tähelepanu. Muu hulgas tuuakse koolituse slaididel välja, et tuleb kasutada väiteid ja “kõlle”, millele peavool lihtsalt peab reageerima. “See toodab teatud hulgas suures meedias olemist, enamasti küll negatiivselt, aga siiski pildis olemist,” seisab slaididel. Näidetena tõstetakse esile väljendid “anname tuld” ja “kohtunike pead veerevad”. ”

See jutt on puhas libauudis, mille ajakirjandus on ise tootnud. Mingit sellist koolitust pole rahvuskonservatiivsed poliitikud läbinud. Täiesti vale on jutt, nagu oleks mingitel slaididel soovitatud kasutada väljendeid a la “kohtunike pead veerevad”. See allegooriline ütlus sai kasutuse hoopis teises kontekstis ehk tähendas ebakompetentsete kohtunike ametist kõrvaldamist, kuid EKRE oponendid kujundasid sellest oma ründerelva. Või on ajakirjandus ja poliitikud juba sedavõrd ähmastunud, et neil puudub funktsionaalne lugemisoskus ehk kui keegi ütleb, et “bussijuht lasi rahva maha”, on nad võimelised rääkima massimõrvast.

Marju Himma kirjeldatud lõik on kokku pandud ühest tutvustavast loengust Äripäeva konverentsil, mille autor edastas oma pildi alternatiivse meedia tööst, kuid seda on arendatud väärtõlgenduste abiga maksimumini, et tõestada, nagu oleks rahvuskonservatiivid loonud mingi ideoloogilise relva. Kahtlemata on vaenajatel õigus nii arvata – ainult, et nad ise

joonistavad endale ette kõverpeeglipildi. Uute Uudiste asi pole neid ümber veenda, kui nad propagandistlikke eesmärkidel deemonid loovad ja ise nende kallal rassima asuvad – meie jääme teie donkihotelikust jamast kõrvale.

“Aga ajakirjanikud võiksid just taoliste sisutühjadele ja sildistavatele väidetele jätta reageerimata. Selle aja, mis kulub järjekordselt kellegi rumala käemärgi või labase ütlemise kajastamisele saaks pühendada analüüsile, selgitamisele ja mõtestamisele,” kirjutab Himma.

Aga nad ju ei jäta – Himma õilis soovitus jookseb juba ette tühja, sest ajakirjandus teab seda niigi, aga nad ei hooli, neile ongi sisutühjust vaja. Loo autor võiks aru saada, et “rumalast käemärgist” meedia toitubki, see on nende leib. Seda enam, et need “sisutühjad ja sildistavad” väitedki on nad ise välja mõeldud.

Analüüs, selgitamine ja mõtestamine on ajakirjandusest ammu kadunud – seda ei tehtud ei kooseluseaduse, rändekriisi, rändepakti ega ka paljude muude rahvast ärritanud asjade puhul, kus meedia raius ainult peavoolujoont. Pole näha, et miski muutuks või kellelgi oleks soovi muutuda.

Nii jääbki üle tõdeda, et Marju Himma on näinud suurt vaeva, et rääkida ja vahendada tühja juttu. Aga Marina Kaljuranna kiidulaulu andis ta küll edasi.

Autor vihjab, et ERRi ajakirjanik Marju Himma ei ole sõltumatu, vaid toetab teadlikult kindlaid poliitikuid – antud juhul Marina Kaljuranda. Kui Himma toob oma loos Kaljuranna sõnu korduvalt esile, siis võrreldakse seda sellega, kuidas varem tsitaate kasutasid kommunistlikud liidrid nagu Lenin või Mao. *Uued Uudised*: “Kõigepealt kasutab Marju Himma kogu loo vältel Marina Kaljuranna juttu, millega võimendab ta kiitvalt ühe poliitiku sõnu – see sarnaneb juba Lenini või Mao tsiteerimisega. “Tuleme tagasi Marina Kaljuranna mainitud kuulamise ja selgitamise juurde,” kordub üle paari lõigu.”

Kasutatud on sarkasmi ja ideoloogiliselt laetud väljendeid (“donkihotelik jama“, “massimõrv“, “sisutühjad väited“), mis loovad vaenuliku tonaalsuse.

“Eesti meedia on nüüd ametlikult sõltumatuse kaotanud”

Reeglitepõhine maailm enam ei kehti! See käib ka ajakirjanduse kohta pärast seda, kui Isamaa suursponsori toetatava moguli omandis olev Postimees andis Isamaa juhile Urmas Reinsalule valimisaastal oma saate.

Sellega on ametlikult kinnitatud ammuteada tõsiasi, et erapooletut ajakirjandust meil ei ole. Unustage igasugused jutud sõltumatust meediast kui ühiskonna valvekoerast, kõik taandub ikkagi raha taha – kes maksab, see tellib ka muusika.

Nimelt teatab vasakpoolset agendat edendav Delfi kahjurõõmuga, et Isamaa esimees Urmas Reinsalu saab Isamaa suurannetajale kuuluvas Postimehes oma saate: Postimees, mille omanik on Isamaa liige ja suurannetaja Margus Linnamäe, kutsus Urmas Reinsalu igapäevast autorisaadet tegema. Tema saate esimene külaline on Isamaa ridades kandideerinud Arvi Hamburg. Pakkumise oli talle teinud Postimehe arvamustoimetuse juhataja Mart Raudsaar.

Delfi küsis Postimehe peatoimetajalt Priit Hõbemäelt kommentaari, uurides muu hulgas, mida arvab ta sellest, et Postimeest hakatakse kindlasti süüdistama

Hõbemägi ütles välja avaliku saladuse: Eestis on konsensus, et suurtel väljaannetel on oma kindel hoiak. Delfi hoiak on minu jaoks vasakliberaalne, Postimees kui 167-aastase ajalooga väljaanne on loomulikult rahvusliku meelsusega.

Asi selge – vähemalt on see nüüd välja öeldud. On siiski üks “aga”. Küsimus Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjonile (ERJK): Kui EKRE puhul oli suur probleem, et EKRE juhid veavad TRE raadios oma saadet ja nõuti, et EKRE peab selle saate eest maksma vastavalt hinnakirjale ja tegema alati saate alguses ja lõpus remargi, et tegemist on erakonna rahastatud saatega, sest muidu oleks tegemist huvide konflikti ja keelatud annetusega, siis miks ei nõuta sama Isamaa erakonnalt?

Fakt on ka see, et näiteks Juku-Kalle Raid (Eesti 200) on saanud aastaid probleemideta möllata KUKU-raadios oma autorisaates. Neil puhkudel ERJK millegipärast keelatud annetust ei näe.

Tekst väidab, et kõik ajalehed ja meediaväljaanded on seotud poliitikute, parteide ja rahaga. Uued Uudised: “Sellega on ametlikult kinnitatud ammuteada tõsiasi, et erapooletut ajakirjandust meil ei ole. Unustage igasugused jutud sõltumatust meediast kui ühiskonna valvekoerast, kõik taandub ikkagi raha taha – kes maksab, see tellib ka muusika.”

Samuti heidetakse ette, et reeglid pole kõigile võrdsed: “Küsimus Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjonile (ERJK): Kui EKRE puhul oli suur probleem, et EKRE juhid veavad TRE raadios oma saadet ja nõuti, et EKRE peab selle saate eest maksma vastavalt

hinnakirjale ja tegema alati saate alguses ja lõpus remargi /.../ miks ei nõuta sama Isamaa erakonnalt?” See tekitab mulje, nagu ajakirjandus ei järgiks eetilisi reegleid ühtemoodi.

“Vihakõneseaduse eelnõu on nii mäda, et isegi ajakirjanikud on kriitilised”

Pärast seda, kui vihakõneleja Andrus Karnau raadiosaatest „Olukorrast riigis“ minema löödi, on saade küll tasakaalukamaks muutunud, kui sellevõrra ka ebahuvitavamaks, sest Karnau vahutamine EKRE suunal tekitas vähemalt mingeid emotsioone. Samas julgevad nüüdsed saatejuhid ka Reformierakonda kritiseerida, leides, et Reformierakonna vihakõneseaduse eelnõu ei ole midagi muud kui ilmselgelt sõnavabaduse piiramine.

Nad lausa nõustuvad EKRE poliitikutega, kes ütlevad, et see eelnõu on jabur, sest ei ole võimalik aru saada, mida kriminaliseeritakse.

Tegelikult näitabki selline reaktsioon, et on aru saadud, et see vihakõneseaduse eelnõu, hakkab ajakirjanike endile vastu silmi.

Oravate justiitsminister Maris Lauri rääkis lõppeval nädalal Postimehe usutluses, et vaenukõne karistusemäärad tuleb ümber hinnata ning kui see toob kaasa kriminaalseid tagajärgi, et siis oleks võimalik määrata ühest kuni kolme aastani kestev vanglakaristus.

Hindrek Riikoja pidas pentsikuks, et just Reformierakond, mis peaks pealtnäha olema Eesti kõige liberaalsem erakond, võitleb kõige verisemalle eest, et inimestelt võetakse järjekordselt ära tuike vabadust. Kaassaatejuht Indrek Lepik tõi välja, et seadus ei täidaks oma tegelikku eesmärki, mis peaks olema vihaõhutamise väljajuurmine ühiskonnast.

Eelnõu arutelul Riigikogus leidsid mitmed rahvasaadikud, et eelnõu seab liigsed piirangud sõnavabadusele.

Ajakirjanik Andrus Karnaut nimetatakse kohe alguses “vihakõnelejaks”, mis on selge sildistamine. Uued Uudised: “Pärast seda, kui vihakõneleja Andrus Karnau raadiosaatest „Olukorrast riigis“ minema löödi, on saade küll tasakaalukamaks muutunud, kui sellevõrra ka ebahuvitavamaks, sest Karnau vahutamine EKRE suunal tekitas vähemalt mingeid emotsioone. “

Õeldakse justkui üllatusena, et isegi peavoolu ajakirjanikud julgevad valitsust kritiseerida, nagu poleks seda enne lubatud. Uued Uudised: “Samas julgevad nüüdsed saatejuhid ka Reformierakonda kritiseerida, leides, et Reformierakonna vihakõneseaduse eelnõu ei ole midagi muud kui ilmselgelt sõnavabaduse piiramine.”

Tekst püüab näidata, et vihakõneseadus on ohtlik mitte ainult ühiskonnale, vaid ka ajakirjanikele endile. Väidetakse, et valitsus tahab kontrollida, mida inimesed ütlevad, ja et kriitikud vaikivad ainult seni, kuni see neid ennast ei puuduta.

“Andrus Karnau süüdistused Urmas Espenbergi vastu on segu laimust, valedest ja õelusest”

Tundub, et ajakirjanike “sõnavabadus” näeb välja juba selline, et suust võib välja ajada mistahes verbaalset okset – nii nagu vasakpoolne ajakirjanik Andrus Karnau tegi saates “Olukorrast riigis”.

“Riigikogu esimees pani oma agaratele ja eetilistelt mõtleivatele kantseleitöötajatele kiirelt mõistuse pähe ja tuletas neile meelde, et EKRE-sse kuuluva riigikogu liikme raha on tema isiklik asi,” rääkis Karnau, teatades, et alguses oli riigikogu kantseil plaanis teha Espenbergile ettepanek hüvitis suures osas tagasi maksta, kuid seda ei tehtud.

Siinkohal tuleks Karnaul nüüd kindlasti esitada tõendid sellisest korruptiivsest käitumisest Riigikogus või siis anda vastust laimu eest.

Karnaul lahmib sõna otseses mõttes, rääkides, et kui arvestada Espenbergi palka ja kulu hüvitisi riigikogu liikmena, oleks ta pidanud kümne päeva eest vastu võtma hüvitise suurusjärgus 500 eurot. “Kui ei arvesta seda, et Espenberg raha erinevatele organisatsioonidele annetada plaanib, siis võttis ta ikkagi kümne päeva eest vastu üle 20 000 euro suuruse hüvitise,” vahendab ERR Karnau sõnu.

Karnau teadlikku valetamist või siis mõtlemispuuet näitab fakti eiramine, et hüvitist eraldades ei teadnud keegi, et poliitiliste ümberkorralduste tõttu tuleb Riigikogust juba lahkunud Urmas Espenbergil sinna naasta.

“Karnaule jäid ette kõik asjaolud. Et raha sai, et selle ära andis ... Lõpuks oli kõiges süüdi Urmas Espenberg. Ja loomulikult ametnikud ja seadus ja... Välja tuli, et ükskõik, mida Espenberg oleks oma seadusliku rahaga teinud, kõik oleks Karnau arvates niikuinii vale olnud,” kirjeldab EKRE Riigikogu saadik Paul Puustusmaa Karnau juttu.

“Lühidalt oli lugu selles, et Urmas Espenberg sai riigikogu töö katkemise eest SEADUSLIKU hüvitise, mille siis otsustas annetada heategevuse eesmärgil haigetele lastele ja vähiravi fondi,” selgitab Paul Puustusmaa. “Kahtlustan, et ajakirjanik Karnaul on pime ekreviha ära viinud viimsegi mõistuse- ja loogikaraasu, sest kogu tema arutelu Urmas Espenbergi raha ümber oli juriidiliselt vale, inimlikult ebaõiglane ja sisuliselt napakas.”

Sama süüdistust Urmas Espenbergi vastu kordab Õhtulehes ka Põhja-Sakala vallaametnik Siim Avi, kes nimetab saadiku annetusi Eestimaa Sünnitusmajade Toetusfondile, Eesti Vähiliidule ja Tallinna Lastehaigla Toetusfondile robinhoodilikult üllaks sammuks ja arvab, et see andvat poliitikule mingid eelised järgmistel valimistel. On raske ette kujutada, et eelnimetatud kolme organisatsiooni kaudu tuleks Espenbergile ohtralt hääli.

Siim Avi ise on seejuures tegelane, kelle kohta kirjutas Tartu Postimees kahe aasta eest: “Endine Piirissaare vallavanem maandus juba kolmanda pisivalla etteotsa” ja Õhtuleht: “PIDAS VASTU VAID NELI KUUD: Ruhnu uus vallavanem Siim Avi loobus ametist.” Mees, kes rändab Nipernaadina mööda valdasid, vaadates, kus on kasulikum jalga maha panna, nimetab teisi populistideks?

Selliste tegelaste norimiste eesmärk on ainult üks – teha igati maha ühe saadiku annetused, muutes nende tegeliku põhjuse mingiks omakasupüüdlikuks mänguks ja jättes kõrvale selle, et Espenberg otsustaski südamel sunnil raha suunata sinna, kus seda kõige rohkem vajatakse, leides, et seda endale jätta pole eetiline.

Uued Uudised nõustuvad täielikult Paul Puustusmaa hinnanguga – ajakirjanike jutusaated ERR-is on tõepoolest muutunud oma vihakarika väljavalamiseks, saastades nii ka kuulajate hinge.

Teksti alguses on väga jõuline ja solvav avalausung, mis ründab mitte ainult ajakirjanikku Andrus Karnaud, vaid ka kogu ajakirjanduse ideed kui sellist: “Tundub, et ajakirjanike “sõnavabadus” näeb välja juba selline, et suust võib välja ajada mistahes verbaalset okset – nii nagu vasakpoolne ajakirjanik Andrus Karnau tegi saates “Olukorrast riigis”.”

Karnaule esitatakse varjatud ähvarduslik nõudmine: “tõesta või saa karistada”. See seab tema sõnavõtu aususe ja professionaalsuse kahtluse alla. Uued Uudised: “Siinkohal tuleks Karnaul nüüd kindlasti esitada tõendid sellisest korruptiivsest käitumisest Riigikogus või siis anda vastust laimu eest.”

Rünnatakse otse ajakirjaniku vaimseid võimeid. Sõna “mõtlemispuue” on isiklik ja halvustav väljend, mis ei kuulu viisakasse ega konstruktiivsesse kriitikasse. Uued Uudised: “Karnau teadlikku valetamist või siis mõtlemispuuet näitab fakti eiramine, et hüvitist eraldades ei teadnud keegi, et poliitiliste ümberkorralduste tõttu tuleb Riigikogust juba lahkunud Urmas Espenbergil sinna naasta.”

Irooniline toon viitab sellele, et ajakirjaniku kriitika on alati kallutatud ja ebaõiglane. Ogu lugu kujundatakse nii, et Espenberg on siiras ja eetiline, ajakirjanik aga pahatahtlik norija. *Uued Uudised*: “Lõpuks oli kõiges süüdi Urmas Espenberg. Ja loomulikult ametnikud ja seadus ja... Välja tuli, et ükskõik, mida Espenberg oleks oma seadusliku rahaga teinud, kõik oleks Karnau arvates niikuinii vale olnud.”

Tekstis rünnatakse mitte ainult Karnaud, vaid ka teisi kriitikuid nagu Siim Avi, ja kogu ERR-i saadete usaldusväärsust.

“Kert Kingo: meie allakäinud ajakirjandusest on saanud kartellipoliitikute käepikendus ja suuvooder”

Jurist ja EKRE korruptsioonivastase toimkonna juhataja Kert Kingo kirjutab sellest, kuidas ajakirjandus ja justiitsüsteem lähtuvad oma tegevuses sellest, mida riigivõim neilt nõuab, ning õõnestavad sellega õigusriiki.

“Postimehe ajakirjanik Martin Laine kuulutab, et EKRE korruptsioonivastane toimikond esitab politseile perspektiivituid populistlikke kuriteoavaldusi. Tartu Ülikooli ajakirjanduse eriala lõpetanuna asub ta andma õiguslikku hinnangut dokumentide kohta, mille sisuga pole ta ilmselt tutvunud või pole ta nende sisust lihtsalt aru saanud. Ometi leiab ta, et on pädev selles valdkonnas hinnanguid andma ja neid avalikkusesse „kuldse tõena“ paiskama. Julgen siinkohal tõsiselt kahelda, et tema ajakirjanduse õpingud on hõlmanud kriminaalmenetluse alaseid põhiteadmisi, mis on hädavajalikud süüteo/kuriteo koosseisu tuvastamise, menetluse alustamise ja läbiviimise seisukohalt.

Olen juba varasemalt vastulause raames selgitanud Pärnu Postimehes (02.05.2018) Andres Metsoja tegevuse olemust Pärnu volikogu esimehena iseenda ametipalga tõstmisel 800 eurolt 2000 eurole (+ 400 euro suurune lisatasu). Kordan siis üle: iseenda ametipalga tõstmise arutamisel ja otsustamisel osalemine on korruptiivne tegu korruptsioonivastase seaduse § 11 lg 1 järgi. Seaduse järgi on toimingupiirangu rikkumise esmaseks eelduseks, et teo toimepanija on ametiisik. Andres Metsoja on Pärnu volikogu esimehena ametiisik.

Kas iseendale palga määramine pole siis kuritegu?

Korruptsioonivastase seaduse § 11 lõige 1 nimetab selgelt tegevused, mis on ametiisikule keelatud ja mida loetakse toimingupiirangu rikkumiseks. Nendeks on otsus või toiming, mis tehakse ametiisiku enda suhtes kui ametiisik on teadlik tema enda majanduslikust huvist, mis võib mõjutada toimingut või otsust. Vaieldamatult on Andres Metsoja iseenda ametipalga

tõstmine tema isiklikust majanduslikust huvist lähtuv. Seda asjaolu ei muuda ega saagi muuta dokumendi vormistuslik külg.

Kuigi kõnealune otsus vormistati arvatavasti Andres Metsoja enda initsiatiivil määrusena ehk üldaktina selleks, et püüda teoreetilise (peen)tõlgendusega leida võimalus kõrvale laveerida korruptiivse teo eest ettenähtud vastutusest, on dokument oma sisult selgelt üksikakt. Seega, vaatamata JOKK stiilis vormistatud dokumendile on Andres Metsoja tegevus korruptiivne ja see vastab toimingupiirangu rikkumise kuriteo koosseisule. Andres Metsoja ja ka Postimehe ajakirjaniku väidetud meie poolne valeteate esitamine on musta valgeks rääkimine ja Andres Metsoja, kui Riigikogu liikme korruptiivse teo maha vaikimise püüe avalikustaja poole valesüüdistuste loopimise kaudu.

Tekib põhjendatud küsimus, miks õiguskaitseorganid näitavad üles ilmselget tahtmatust korruptsiooniga tegelemisel, avastamisel ja tõkestamisel? Ometi presenteeritakse samal ajal suuri loosungeid korruptsiooni vastase võitluse vajalikkusest ja selle teema olulisusest.

Tarandi provokatsioon on kõik kuriteo tunnused olemas

Mis puutub Indrek Tarandi tegevusse 26.11.2018 toimunud meeleavaldusel, siis selles on selged KarS § 158 lg sätestatud kuriteo tunnused. Nimetatud seadusesäte näeb ette karistust seaduslikult korraldatud avaliku koosoleku takistamise või selle vägivaldse laialiajamise eest. Lisaks sätestab avaliku koosoleku seaduse § 13 avalikust koosolekust osavõtjate kohustused, mille kohaselt on osavõtjad kohustatud käituma koosolekul rahumeelselt ja täitma koosoleku korraldaja korraldusi. Indrek Tarand seda ei teinud, ta käitus pahatahtlikult ja agressiivselt püüuga meeleavaldust takistada ning eiras EKRE liikmete, kui koosoleku korraldajate mitmeid korraldusi.

Täpsustuseks toaksin veel niipalju, et kuna avalik koosolek näeb ette riigiga ehk politseiga kooskõlastamist, siis vastutus koosoleku turvalisuse eest lasub riigil. Jääb selgusetuks, miks kohal olnud politsei ei täitnud oma tööülesandeid ja ei reageerinud Indrek Tarandi tegevusele korrakaitseseadusest lähtudes ning miks kohal viibinud siseminister vaatas rahulikult pealt tema vastutusalas toimunut, midagi selle lõpetamiseks ette võtmata?

Lausa eraldi teema on peavoolumeedias kuulutatud Indrek Tarandi alkoholi joobe puudumine. Tänapäevaks puuduvad politseil dokumendid, et Indrek Tarandil üldse oleks joovet keegi tuvastanud. Mis ajast toimub meie riigis õiguse tuvastamine paljasõnaliste väidete paiskamisena peavoolumeediasse ilma faktiliste tõendite olemasoluta?

Ajakirjanik käib infoga omatahtsi ringi

Pean vajalikuks eraldi täpsustada, et ajakirjanik Martin Laine helistas mulle paar päeva enne oma arvamust avaldamist (12.12.2018) küsides minult, mitu kuriteoteadet EKRE korruptsioonivastane toimikond on sel aastal esitanud. Vastasin tema küsimusele ja selgitasin juurde, et olles ise olnud aastaid kriminaalpolitsei töötaja, kes on tuvastanud kuriteo koosseise ja otsustanud menetluste alustamisi, oskan eristada kuriteo tunnustega rikkumisi ning meie toimikonna kuriteoteated on esitatud ainult juhtumite kohta, mille puhul on tegemist kuriteoga seaduse mõistes. Oleme lähtunud oma tegevuses seadusest, s.o teavitanud politseid meile teada olevatest seaduserikkumistest.

Lisasin veel, et endise kriminaalpolitseinikuna olen kogenud, kuidas politseid koormatakse alusetutute avaldustega, mistõttu me pelgalt kaebamise pärast politseid oma avaldustega ei tülitata. Siiski otsustas Martin Laine väita oma artiklis, et EKRE korruptsioonivastane toimikond tegeleb populismiga eesmärgiga näidata end kangelasena, õõnestada riigi uurimisasutuste usaldusväärsust või luua fooni oma poliitloosungitele.

Õigusorganid ja meedia õõnestavad oma jalgealust

Seda ei tee meie (EKRE korruptsioonivastane toimikond). Oma usaldusväärsust õõnestavad uurimisasutused ise, jättes pealiskaudsete ja lausa naeruväärsete põhjendustega kriminaalmenetlusi valitud isikute puhul alustamata. Juhin tähelepanu, et need ajad on läbi, kui politsei või prokuratuur said väänata tõde oma suva järgi. Oleme jõudnud digi- ja interneti ajastusse. Praktiliselt igal kodanikul on mobiiltelefon, millega saab mugavalt pilte klõpsida ja sündmusi vahetult filmida. Need on tõendid, mis kajastavad päriselt toimunut ja mille põhjal saab toimunut tuvastada/taaslavastada. Olnud olematuks ei tee, vaatamata suurele soovile asju vastupidi näidata.

Küsimus on eelkõige selles, kuidas me oleme jõudnud olukorda, kus politsei ja prokuratuur kuriteole ei reageeri ja seda uurima ei hakka? Miks see nii on?

Ajakirjandus peaks teenima avalikkuse õigust saada tõest, ausat ja igakülgset teavet ühiskonnas toimuva kohta. Jälgides viimastel aastatel peavoolumeedias avaldatut, mis väljendub pidevas lausvales, tõe olulises moonutamises ning eelkõige Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna halvas valguses näitamises ja sildistamises, on see väga kaugel tegelikust ajakirjandusest. Meie ajakirjandus on alla käinud ning asunud kartellipoliitikute käepikenduseks ja suuvoodriks. Äkki on see koht, kus peaks vaatama kriitilise pilguga üle

oma tegevuse ajakirjanduse põhitõdede ja -eetika valguses ning tegema järeldused selleks, et edasi liikuda nii nagu õigele ajakirjandusele on kohane?”

Kert Kingo esitab tugeva väite: meedia ja õiguskaitse ei tegutse iseseisvalt, vaid järgivad poliitilist tellimust. See väide seab kahtluse alla kogu Eesti õigussüsteemi ja ajakirjanduse sõltumatuse. *Uued Uudised*: “Jurist ja EKRE korruptsioonivastase toimkonna juhataja Kert Kingo kirjutab sellest, kuidas ajakirjandus ja justiitsüsteem lähtuvad oma tegevuses sellest, mida riigivõim neilt nõuab, ning õõnestavad sellega õigusriiki.”

Rünnaku all on taaskord ajakirjanik Martin Laine, keda süüdistatakse tahtlikus vassimises ja valetegude õigustamises. Väidetakse, et ta annab õiguslikke hinnanguid ilma vastava pädevuseta, kuigi tal on ajakirjanduse haridus, mitte juriidiline: “Tartu Ülikooli ajakirjanduse eriala lõpetanuna asub ta andma õiguslikku hinnangut dokumentide kohta, mille sisuga pole ta ilmselt tutvunud või pole ta nende sisust lihtsalt aru saanud. Ometi leiab ta, et on pädev selles valdkonnas hinnanguid andma ja neid avalikkusesse „kuldse tõena“ paiskama.”

Kahtluse alla seatakse tema professionaalsus ja ausus, väites, et ta moonutab infot ja levitab valeväiteid EKRE kohta: “Siiski otsustas Martin Laine väita oma artiklis, et EKRE korruptsioonivastane toimikond tegeleb populismiga eesmärgiga näidata end kangelasena, õõnestada riigi uurimisasutuste usaldusväarsust või luua fooni oma poliitloosungitele.”

Niisiis on Martin Laine selles tekstis esitatud peamise negatiivse tegelasena, kelle töö eetikat, pädevust ja motiive tugevalt rünnatakse.

“Kulla Delfi ajakirjanikud, olge nüüd inimesed!”

Eesti meedias on EKRE ümber tekitatud paradoksaalne olukord: peavoolus ilmub iga jumala päev mitu lugu, kus juba pealkirjas seotakse EKREt millegi negatiivsega, nüüd kogunisti Venemaa kõrilõikajate armeega, mille üks tõenäolisi osakondi avaldas just Delfis oma värbamiskuulutuse – et jälgige eesti piirivalvureid ja sõjaväelasi ning kandke meile ette, kus elavad nende pered, mis teid mööda nad käivad, kus asuvad militaarobjektid jne.

Äkki on midagi juba edastatudki. Kas siis kaubeldakse meie sõjameeste perede eludega? Kuid see fikseeritud fakt ei avaldanud muljet ei kapole ega peaministrile.

Kuid kui selle ekrefoobia maaniaga nii ka edasi läheb, siis varsti hakkavad ka ilmateated ilmuma pealkirjade all „EKRE sõbrad tegutsevad: Eesti poole on Venemaalt liikumas kõrgrõhkukond, mis külvab surma meie liberaalsete ja homoseksuaalsete hüpertoonikute seas“.

Aga veel kummalisem on see, kui intensiivselt tümitatakse rahvuskonservatiive Kaja Kallase valitsuse poolt järjekordse miljoni saanud kohalikus venekeelses meedias. Kusjuures EKRE venekeelses meedias valimisreklaami ei tee ja konservatiivid üritavad vältida vene keeles esinemist. Sellele vaatamata toimub seal palli nüri tagumine ühte väravasse Venemaa rahvaskoondisele omase verejanulise hasardiga. Iga vene meediaruumi sisenev reformierakonna, keskerakonna, sotside poliitik peab oma kohuseks sõimata EKREt, kuid näiteks rus.postimehe ajakirjanikud ka ise toodavad ülipikki ekrevastaseid oopuseid.

Aga olgu, kui selline oli diil – valitsus annab teile raha, teie aga tümitate EKRE-t – siis „vene“ ajakirjanikud on reformierakonna valitsuse jaoks tõesti kindlad ja sõnapidavad partnerid.

Eestikeelses meedias muudkui tembeldatakse EKREt „suurimaks vene erakonnaks“ ja „venelaste häáli püüdvaks parteiks“, vene meedia tarbijad pole aga sellest midagi kuulnud.

Nii et venekeelsetes Postimehes-Delfis hirmutatakse venelasi ekrelastega kui russofoobidega, eestikeelsetes Postimehes-Delfis aga hirmutatakse eestlasi ekrelastega kui russofiilidega!

Ega sellist tsirkust mujal naljalt ei näe, nii et nautigem

Viimane Delfi leid – pärast seda, kui selgus, et Balti kaitsekolledži Wagneri-Veebel on putinistlike organisatsioonide ja konverentside püsikunde – on see, et tuntud EKRE poliitik olevat rahva raha eest ostnud kokku puudade viisi hõbedat ja kulda.

Varro Vooglaid pole EKRE poliitik, ta on SAPTK-i juht, kes on iseseisvalt mõtlej, tegutsev ja end rahastatav sõltumatu arvamusiider, kes ei ole EKRE liige ja vaid kandideerib Riigikokku EKRE nimekirjas. Mingu tal hästi.

Aga venelastele jäeti mulje, et üks EKRE kurikuulus poliitik ostab rahva raha eest väärismetalle. Pealkiri on ju „EKRE skandaalse poliitiku fond investeerib kodanike annetusi kulda ja hõbedasse.“ Kusjuures vene keeles on sõnade järjestus selline, et pealkirja teist poolt võib lugeda kui „EKRE investeerib rahva annetusi kulda ja hõbedasse“.

No piinlik, head, ausad, seksikad, professionaalsed, informeeritud ja erapooletud Delfi ajakirjanikud.

Piinlik.

Ivan Makarov

Autor esitab väite, et meedia seob EKRE pidevalt negatiivsete nähtustega ja loob mulje, et ajakirjandus ei tee enam ausat tööd, vaid sihilikult kahjustab ühe erakonna mainet. *Uued Uudised*: “Eesti meedias on EKRE ümber tekitatud paradoksaalne olukord: peavoolus ilmub iga jumala päev mitu lugu, kus juba pealkirjas seotakse EKREt millegi negatiivsega, nüüd kogunisti Venemaa kõrilõikajate armeega, mille üks tõenäolisi osakondi avaldas just Delfis oma värbamiskuulutuse /.../”

EKRE ja Venemaa vahelise seose meedias kajastamist kujutatakse absurdse liialdusena, mille eesmärk on parteid laimata. Autor iroonitseb, et kui see suund jätkub, hakkavad varsti ka „ilmateated EKRE-t süüdistama“.

“Valgetähe teenetemärgi saab tige ajakirjanik, kes nõuab repressioone”

Eesti tunnustab vabariigi aastapäeva eel teenetemärkidega 148 inimest, kuid mõned nimed tekitavad võõrastust.

Uudis ütleb: “Eesti tunnustab ajakirjanikke, kelle töö ja loominguline kirg on rikastanud meediapilti. Valgetähe teenetemärgi saab kahe uuriva ajakirjanduse auhinnaga Bonniereri preemiaga pärjatud Eesti Päevalehe ajakirjanik Kärt Anvelt.”

Seega saab kõrge riikliku autasu vihaõhutajast ajakirjanik, kes esindab soppa kokku kirjutavat kallutatud ajakirjandust, mis hiljem imestab sanderpunamäelikult, miks neid ajakirjanikena ei võeta.

Kärt Anvelt oli mullu oktoobris see, kes ajakirjanikuna nõudis, et siseminister keelaks SAPTK meeleavalduse. Ühel päeval repressioonide nõudja ja järgmisel päeval objektiivne ajakirjanik – kas see võimatuna ei tundu?

Praegu näib, et liberaalide valitsetav riik autasustab Kärt Anveltit ustavuse eest uusmarksistlikele repressioonitavadele.

UU

Ajakirjanik Kärt Anveltile antud Valgetähe teenetemärk (mis on mõeldud tunnustuseks silmapaistva töö eest) kujutatakse siin väärtusetuna või lausa vastuvõetamatuna. *Uued Uudised*: “Seega saab kõrge riikliku autasu vihaõhutajast ajakirjanik, kes esindab soppa kokku kirjutavat kallutatud ajakirjandust, mis hiljem imestab sanderpunamäelikult, miks neid ajakirjanikena ei võeta.”

Autor osutab, et Anvelt sekkus poliitiliselt tundlikku küsimusse ja olevat toetanud sõnavabaduse piiramist. *Uued Uudised*: “Kärt Anvelt oli mullu oktoobris see, kes ajakirjanikuna nõudis, et siseminister keelaks SAPTK meeleavalduse. Ühel päeval repressioonide nõudja ja järgmisel päeval objektiivne ajakirjanik – kas see võimatuna ei tundu?”

Teda süüdistatakse isegi selles, et ta toetas vaba meeleavalduse keelamist, mis esitletakse kui “uusmarksistlikku repressiooni”. Lisaks pannakse ka Eesti riigile süüks, et ta tunnustab inimesi poliitilise ustavuse, mitte teenete eest.

“Peavoolumeedia on nii etteaimatav”

Poliitikahuvilised on juba ammu tähele pannud reegleid peavoolumeedia uudistes, millest edasi saab juba ise väga täpselt ennustada, mis juhtus tegelikult.

Kui kusagil on toimunud vägivaldsed sündmused, aga vägivaldsete taustast ei räägita või viidatakse mingitele anonüümsetele jõukudele, siis võib juba ette kindel olla, et sellega said hakkama migrandid või vasakpoolsed. Nii oli äsjase antisemitismiga Amsterdams, samuti siis, kui ruandalane pussitas Inglismaal surnuks kolm väikest tüdrukut.

Kui kusagil on võitmas liberaalidele meelepärased poliitilised jõud, siis hõisatakse nende võidu üle juba varakult; kui aga on kahtlusi, kas nad ikka võidavad, on toon ettevaatlikum, kuigi teatud küsitlustele toetudes üritatakse positiivset tooni hoida. Nii oli valimistega USA-s ja Gruusias. Moldova puhul oli naljakas see, kuidas algselt olid euromeelsed kaotamas ja siis levisid kiiresti jutud ulatuslikust Venemaa sekkumisest; kui aga euromeelsed ületasid 50% künnise, jäi jutt välissekkumisest kohe vaiksemaks.

Pärast “omade” kaotust üritatakse veel pikalt midagi jahuda, nagu Gruusia puhul jagatakse uudiseid, kuidas keegi kuskil ikka protesteerib ja keegi uurib valimistel juhtunut, kuigi on teada, et sealsete valimiste tulemust ei väära enam keegi. USA puhul aga on lahti läinud põhjuste otsimine, miks Kamala Harris kaotas, idee aga on selles, et näidata, nagu ei oleks Trumpi võit aus.

Selline see liberaalne-vasakpoolne peavoolumeedia on.

Uued Uudised

Väidetakse, et peavoolumeedia ei ole usaldusväärne ega sõltumatu, vaid tegutseb kindlate varjatud reeglite alusel, mille eesmärk on tegelikku olukorda varjata või moonutada. *Uued*

Uudised: “Poliitikahuvilised on juba ammu tähele pannud reegleid peavoolumeedia uudistes, millest edasi saab juba ise väga täpselt ennustada, mis juhtus tegelikult.”

Autor süüdistab meediat selles, et raskete kuritegude puhul varjatakse teadlikult ründajate tausta, kui nad kuuluvad liberaalsete või vasakpoolsete gruppide hulka. *Uued Uudised: “Kui kusagil on toimunud vägivaldsed sündmused, aga vägivallatsejate taustast ei räägita või viidatakse mingitele anonüümsetele jõukudele, siis võib juba ette kindel olla, et sellega said hakkama migrandid või vasakpoolsed. Nii oli äsjase antisemitismiga Amsterdamis, samuti siis, kui ruandalane pussitas Inglismaal surnuks kolm väikest tüdrukut.”*

Autor väidab, et ajakirjanikud moonutavad uudiseid, varjavad ebamugavaid tõdesid ning kajastavad poliitilisi sündmusi viisil, mis sobib vaid teatud ideoloogiatele. Peavoolumeedia kohta öeldakse, et see ei ole usaldusväärne ega objektiivne ning et see mõjutab avalikkust poliitilise narratiivi kaudu.

Lisa 3.3 Eetiliste standardite kahtluse alla seadmine

“MTÜ Meie Nursipalu nõuab Delfilt ja Martin Lainelt vabandamist valede levitamise pärast”

MTÜ Meie Nursipalu saatis Delfi toimetusele (Urmo Soonvaldile ja Aare Reivartile) järgmise kirja.

“04.03.2025 ilmus ajalehes artikkel “VENE MÕJU | Kuidas Venemaa propaganda ja mõjuagendid Eesti uhhuu-maailma imbusid” mille autor on Martin Laine, toimetaja Aare Reivart (kirjas lisatud artikli link).

Nimetatud artiklis on MTÜ Meie Nursipalu kohta avaldatud valeinfot. MTÜ Meie Nursipalu ei ole sõna võtnud vaktsiinide teemal, ei ole kahtluse alla seadnud liitlassuhteid NATOga, ei ole levitanud Kremli narratiive ega Vene propagandat.

Oleme artikli autorile Lainele vastanud: “MTÜ ei aruta ja ei ole arutanud NATO baaside olemuse üle Eestimaal”. Samuti oleme vastanud: “MTÜ eesmärk on koondada inimesi, kes soovivad tagada Võrumaa inimeste kodude ja elukeskkonna kaitset”.

Seepärast palume avaldada järgmine tekst eeltoodud kirjutise all ja lisada vastav otseviide kõikides teie poolt info levitamise kanalites, kus nimetatud artikkel on ilmunud: “Vabandame. MTÜ Meie Nursipalu ei kuulu Eesti uhhuu-maailma ja ei levita Vene propagandat.”

Kriitika on suunatud konkreetse artikli autorile (Martin Laine) ja toimetajale (Aare Reivart), kelle tööd esitletakse kallutatuna, ebatäpse ja eksitavana. MTÜ Meie Nursipalu süüdistab Delfi ajakirjanikke selles, et nad on organisatsiooni valesti kujutanud, väites: *“MTÜ Meie Nursipalu ei ole sõna võtnud vaktsiinide teemal, ei ole kahtluse alla seadnud liitlassuhteid NATOga, ei ole levitanud Kremli narratiive ega Vene propagandat.”*

Sellise seisukoha kaudu esitatakse ajakirjanik Martin Laine mitte kui faktipõhise analüüsi tegija, vaid kui isik, kes omistab faktiväliseid, ideoloogiliselt laetud süüdistusi. Teksti kontekstis tähendab see, et autor on oma käsitluses kas hoolimatu, kallutatud või sobimatult üldistav.

“MEEDIAKROONIKLA: Hea Toivo Tänavsuu – kas te tunnete Rita Aivazjanit?”

Vähiravifondi „Kingitud elu“ juhatuse liige Toivo Tänavsuu avaldas EPL-is iroonilise loo „Unustage perearst, kõik EMOsse!“

Kui minu perearst oleks Karmen Joller, täpselt nii ma teeksin – kannataksin viimse hetkeni ja siis pöörduksin EMOsse. Õnneks ei ole Joller minu perearst, enamgi veel – ta on nüüd riigikoguja, kuid huvi meditsiini ja inimeste karistamise vastu ei ole temas sugugi vaibunud. Nägin juhuslikult Jolleri värsket kommentaari Twitteris ja mõtlesin: see inimene on endale küll vale elukutse valinud, sest sellise verejanu ja kättemaksuhimuga peaks ta töötama Venemaa või veel parem Iraani karistussüsteemis, aga mitte vastutama erinevate maailmavaadetega inimeste tervise eest. No kuidas saab üks naisarst kogu aeg kedagi ähvardada?

Aga pöördugem tagasi Toivo Tänavsuu loo juurde:

„Mul on tungiv palve, kulla inimesed – jätke ometi rahule need perearstid, ärge tüüdate neid oma tervisemuredega! Vaadake ometi, kui raske neil on, kui palju neil on patsiente, muret ja vaeva. Kui vähe päikest ja rõõmu. Neilgi on hobid, lemmikloomad, eraelu. Neil ei ole teie jaoks aega! Pealegi, kes meist tahaks alustada mingisuguselt ESMAatasandilt – olgem ikka ambitsioonikamad! Tunnistage ausalt, millal te viimati oma perearsti üldse telefonitoru otsa saite. Ärge petke iseennast. Kui teil on ikkagi nahaalne nohu, kõikehõlmav kõha, arusaamatu alaseljavalu või pole te lihtsalt täna eriti “teie ise“, jookskite EMOsse. EMO on ka suurepärane koht retseptide pikendamiseks või toredate vestluste pidamiseks. Kui olete kukkunud või end vigastanud, siis tähelepanu: mida rohkem on traumast aega möödunud, seda kindlamalt seadke oma sammud just EMOsse. Uskuge, ükski EMO valgearst ega õde ei

soovi tööajal magada. Ennekuulmatu, et keegi võiks üldse saada palka magamise eest?!“ kirjutab Toivo Tänavsuu.

Mäletan Hille Tänavsuuga Õhtulehes töötatud aastaid soojusega. Oli hea ja sõbralik inimene, aitas mind keeleliselt ja nõuga, ka muusika alal. Suhtumine headesse inimestesse kandub tahestahtmata ka nende lastele – seega on mulle sümpaatsed nii Hille poeg kui ka kunagise hea kolleegi Margit Kilumetsa poeg, vaatamata sellele, et ma pole kunagi nende noorte meestega kohtunud.

Härra Tänavsuu loo sarkasm on arusaadav, aga siin oleks õigem siiski isikustatud lähenemine, sest perearste on erinevaid, kuna nad kõik on erinevad inimesed erineva kogemustepagasi ja isegi kvalifikatsiooniga.

Minugi ema lahkus kirjeldamatult piinarikast teed pidi. Tema perearst oli doktor Rita Aivazjan, kes mu ema esimesel pöördumisel võttis teda kohe, samal päeval lisaajaga vastu, uuris asja ja andis kiire suunakirja. Kahjuks oli edaspidises ravis Hiiul tehtud mingi viga või korda saadetud hooletus, mida tahtis uurida spetsiaalne komisjon. Meie sellest keeldusime – kõigepealt põhjustaks ema transportimine ja ootamine talle lisakannatusi. Ja ma tahtsin ju, et ema ellu jääks, mitte aga et tema õnnetuse eest karistataks arsti, kes tema surma ilmselgelt ei tahtnud. Ja teades oma ema, arvan ma, et ta loobus keemiaravist ise sellepärast, et tahtis olla lõpuni ikka ilus naine, kes ta terve elu oli olnud. Aitäh kõigile, kes üritasid teda päästa.

Tuli nii välja, et doktor Aivazjjan hoolitseb ka minu tervise üle juba oma veerand sajandit vähemalt. Olin pikaajalise raske raadiotöö ja seal valitsenud õhkkonna tõttu nii läbi, et juba arvasin: pikka pidu pole. Meeletud peavalud, ülikõrge vererõhk, kohutav depressioon, paanikahood, krambihood, astma, diabeet, allergia... Vahepeal oli mul piinlik, et käin arsti juures, nagu töö.

Perearst on kirjutanud mulle välja nii palju suunakirju erialaarstide juurde ja uuringutele, kusjuures väga heade eriarstide juurde, et ma kõikjal ei käinudki. Ta üritas alati leida mulle kiire võimaluse eriarsti juurde pääsemiseks. Sain õigeaegset ja tõhusat abi.

Perearst ise leidis pikapeale rohtude õiged kombinatsioonid, nii et lõpuks normaliseerus võitmatuna näiv kõrge vererõhk ja lõppesid ka paanikahood ning pigimust masendus. Ma hakkasin väga harva pöörduma perearsti poole, kuid kus sa sellega: tema parem käsi, medõde, helistab mulle ise regulaarselt ja küsib, kas kaebusi on, ja lepib kokku ajad, et ma

vähemalt kaks korda aastas teeksin analüüise, kardiogrammi jne. Arst ise helistab ja selgitab tulemusi.

Ma ei mäleta, et mulle kunagi oleks kiires vastuvõtus ära öeldud. Aga eks ma tühiste asjade pärast ikka ei pöördunud küll.

Kõik vajalikud retseptid, suunakirjad ja vastuvõtud on ainult helistamise kaugusel. Üritan ikka saata meile, nii on kõigile mugavam.

Doktor Rita Aivazjan on vist ainuke arst, keda ma ei karda. Ta on ka see inimene, kes ütles mõned aastad tagasi, et kui ma tahan terveks saada, pean ma võimalikult kiiresti lahkuma ERR-ist. Nii ma tegingi ja olen nüüd tervem, kui veerand sajandit tagasi. Doktor Aivazjan on aidanud ka minu naist, eesti pereema, keda eesti riik jättis tänu Siiri Oviiri ponnistustele ammu tervisekindlustusest ilma. Rita Aivazjan käis meil Lasnamäel koduvisiidil, kui me poeg oli alles tulekul. Ülekoormatud, nagu ta alati on olnud.

Mäletan, kui aastaid tagasi sisenegin kabinetti ja doktorit aitas tema noor tütreke. Nad rääkisid omavahel armeenia keeles. Eestlastega suheldakse seal heas eesti keeles. Kõige huvitavam on see, et doktor pole nende aastakümnetega suurt muutunud – sama ilus ja noor. Kui ükskord ütlesin, et doktor, ma tahaksin surra tervena, hakkas ta naerma ja ütles: mis te nüüd, Ivan, te elate vähemalt 120-aastaseks! Äkki ta teabki.

Nii et, hea Hille Tänavsuu poeg, ei saa ma Teie üldistusega perearstide kohta sajaprotsendiliselt nõus olla.

Lugupidamisega,

Ivan Makarov

Tekstis heidab Ivan Makarov Toivo Tänavsuu loole ette, et see loob üleüldistava ja ebaõiglase kuvandi perearstidest, kasutades tugevat sarkasmi. *Uued Uudised*: “Kui teil on ikkagi nahaalne nohu, kõikehõlmav köha, arusaamatu alaseljavalu või pole te lihtsalt täna eriti “teie ise“, jookskite EMOsse. EMO on ka suurepärane koht retseptide pikendamiseks või toredate vestluste pidamiseks. “

Uued Uudised: “Doktor Rita Aivazjan on vist ainuke arst, keda ma ei karda. /.../ ise leidis õiged rohtude kombinatsioonid.” Sellega näitab ta, et Tänavsuu kriitika pole tasakaalus ega kajasta tegelikkust, vaid moonutab seda isiklike eelarvamuste kaudu

“Marian Võsumets, libaajakirjanikust sotsiks”

Mõne inimese maandumine vasakpoolsete sotside ridadesse tundub lausa loomulikuna.

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond on institutsioon, kes saab ilma mingi “vihakõneta” öelda, et Marian Võsumets ei ole õige inimene – aastate eest, kui ta saadeti ajakirjanikuna kajastama tõrvikurongkäiku, püüdis ta kinni seltskonna nokastanud inimesi ja seostas nad ajakirjanikueetika vastaselt üritusega, millest nood tegelikult osa ei võtnud. Lisaks heideti Võsumetsale tollal ette mõnede lihtsameelsete inimeste lollikstegemist suunavate küsimustega, mis on samuti ebaeetiline.

Tollal teatas EKRE Võsumetsa saatnud meediakanalile, et ei lase ühtki nende meediameeskonda valimisüritustele, kui selles on kõnealune reporter ning seepeale saadeti kohale inimesed, keda erakond teadis ausamatena.

BNS teatab nüüd: “Dokumentalist ja produtsent Marian Võsumets kandideerib oktoobris toimuvatel kohalikel valimistel Sotsiaaldemokraatliku Erakonna nimekirjas Tallinnas. /.../ Marian Võsumets on Eestis tuntud peamiselt ajakirjaniku ja dokumentalistina. Võsumets on töötanud ajakirjanikuna ERR-is, Postimehes ja Kanal 2-s, kus ta kajastas Eesti sisepoliitikat ja rahvusvahelisi suhteid Euroopa Liidus. Produtsenditöö kõrval kirjutab ta nii Eesti kui Euroopa väljaannetes poliitikast ja kommunikatsioonist, keskendudes viimasel ajal infojulgeolekule ja demokraatia kaitsele.”

Nagu näha, on Võsumetsa üleskiidetud, kuigi tegu on ebaeetilise ja alatu meediainimesega ning pole vähimatki mõtet loota, et temast on saanud eetiline ajakirjanik, eriti veel sotsides.

BNS jätkab: “Tallinna linnapea Jevgeni Ossinovski tervitas Marian Võsumetsa kandideerimisotsust. „Mul on väga hea meel, et targad ja südamega naised liituvad sotsiaaldemokraatide Tallinna tiimiga. Just neil valimistel on pealinnas erakordselt palju kaalul: kas minna tagasi keskerakondlikku keskpärasusse, mida iseloomustab ambitsioonitus ja hämarad tehingud, või minna edasi avatud ja hooliva maailmalinnana sotsiaaldemokraatide juhtimisel. Sotsiaaldemokraadid lähevad neile valimistele usaldusväärse meeskonna, nelja-aastase tulemusliku juhtimiskogemuse ning läbimõeldud visiooniga, mis lubab meil kindlalt taotleda valijalt mandaati Tallinna juhtimiseks järgneval neljal aastal,“ ütles Ossinovski.”

Ossinovski kiidusõnad tunduvad loomulikena – eks ta ise sai ka Tallinna linnapeaks ebaeetiliselt, kolmandal katsel, pärast mõnede saadikute töötlemist ja valimissedelite väidetavat märgistamist. Selle taustal paistab eriti küüniline see, kuidas Ossinovski siunab

kunagist Keskerakonna valitsemist, samas kui sotsid ise alustasid amoraalselt juba esimesest päevast ning on nüüd volikogus “vaikiva ajastu” kehtestanud.

Aga eks Tallinna valija saab nüüd otsustada, kas ta valib libaajakirjanikke ja valetavaid vasakpoolseid. Sotside sekka sobib Võsumets igal juhul ideaalselt.

Uued Uudised

Keskne sihtmärk tekstis on Marian Võsumets, keda kujutatakse ebaeetilise meediatöötajana. Autor meenutab juhtumit, kus Võsumets “*püüdis kinni seltskonna nokastanud inimesi ja seostas nad ajakirjanikueetika vastaselt üritusega*“ (viide tõrvikurongkäigu kajastusele), ning lisab: “*/.../ heideti Võsumetsale tollal ette mõnede lihtsameelsete inimeste lollikstegemist suunavate küsimustega, mis on samuti ebaeetiline*. Selle kaudu seatakse kahtluse alla Võsumetsa erialane usaldusväärsus ja ausus juba varasematest tegevustest alates.

“Kert Kingo: oleks naiivne loota, et võimutruud ajakirjanikud julgeksid uurida Nordicat, kaporatuuri ja kliimarahade jaotamist”

EKRE Riigikogu saadik Kert Kingo kommenteerib Delfi “uuriva ajakirjanduse” järjekordset paskvilli ning soovitab lapsajakirjanikel proovida hammast tõsise korruptsiooni kallal.

“Ootaks sellelt nn “uurivalt ajakirjanikult” põhjalikku analüüsi teemal:

- *Kuidas on seotud valitsuserakondadega tuuleenergia ärimehed, kellele on otsustatud jagada 2,8 MILJARDIT riigi raha?*
- *Estonian Air’ist Nordicani – kes olid selle rahastamisest huvitatud ja kes sellest kasu said?*
- *Kuidas on õõnestanud valitsuse liikmete ja peaprokuröri/peavoolu ajakirjanike/kapo ametnike/kohtunike kambajõmlikud ühisüritused võimude lahususe printsiipi ja õigusriiklust? Kelle käsi peseb kelle kätt? Jne, jne.*

Aga ei. Seda ei tule, sest “kelle leiba sa sööd, selle laulu sa laulad!”

Probleemiks on enda eest seisev rahvas, sest nad

– sõdisid uurimata “vaktsiinide” sundsüstimise vastu ning otsustasid ise oma keha ja tervise üle;

- pole nõus leppima oma kodu kõrvale rajatava poliügooniga ja oma elukeskkonna rikkumisega;
- ei taha oma õuele hiidtuugenit müra ja valguse virelemist tekitama ning looduskeskkonda hävitama.”

Ajakirjanikke nimetatakse halvustavalt “lapsajakirjanikeks“, vihjates, et nad ei tegele tõsiste teemadega, vaid väldivad süsteemseid võimukuritarvitusi. Keskne tsitaat, mis illustreerib seda strateegiat, on: “Aga ei. Seda ei tule, sest “kelle leiba sa sööd, selle laulu sa laulad!”

Selle kaudu esitatakse ajakirjanikud mitte erapooletute uurijatena, vaid võimule lojaalsete käsutäitjatena, kes väldivad teadlikult probleemide käsitlemist.

“MEEDIAVALVUR: süvariiklik peavool ründab - delfistist globalist üritab jõhkralt tühistada Postimehe ajakirjanikku”

Delfi, mille üks põhiideolooge on Eesti 200 üks loojatest Herman Kelomees, jätkab eestimeelsemate ja konservatiivsemate avalike tegelaste tühistamiskatseid.

Kelomehe üleskutsel on praktiliselt tühistatud üks Eesti väljapaistvamaid isamaalisi lauljaid. Nüüd on järg jõudnud ka Ehalani. Kuid mitte helilooja, vaid ajakirjanikuni.

Tegemist on sisuliselt üleskutsega Ehala vallandada. Hinnakem stiili, sõnavalikut ja argumentatsiooni, mis on sarnane sellele, mida tavaliselt kasutab Yana Toom oma poliitiliste vastaste iseloomustamiseks, nagu näiteks: „Mikser durak!“ ja kes soovitas ETV-le: „Vallandage Troitski ja palgake Solovjov“.

Huvitav, kas saapa all mõtles Kelomees kirzovoid? Sellised jooksidki kunagi vene okupantidele vastu kisaga: vaadake, selles majas siin elab eesti natsionalist Ehala, tulge, ma näitan!

Kui talle endale ei näidata kohta kätte, siis ta näitab küll, kus elavad ehalad, kes iganes Eestisse sisse ei tungiks – vallutajad Aafrikast või Venemaalt.

Martin Ehala on mitme teaduspreemiaga pärjatud eesti keeleteadlane ja õppejõud, kes on kaitsnud 1996. aastal Cambridge'i Ülikoolis doktoritöö. Ehala on intelligentne härrasmees.

Kelomehe näol on aga tegemist ilmselge pahatahtliku intrigaaniga kolleegide suhtes. Objektiiv kirjutas: „Facebooki postituses teatas Kelomees, et püüdis arvamustoimetuse juhataja kt-na ka Lauri Vahtret Postimehest “välja faasida” ehk tema arvamused avaldamise lõpetada, kuni “käsi ette pandi”. Vahtre avaldas aga sotsiaalmeedias arvamust,

et Kelomehe näol pole “tegemist mingi õilsa sulerüütliga, lihtsalt üks kehv ja kallutatud ajakirjanik.”

Härri Vahre oli oma hinnangus tajutavalt armuline.

Ivan Makarov

Herman Kelomeest kujutatakse kui ideoloogiliselt kallutatud ja pahatahtlikku tegijat, kes kasutab meediavõimu isiklike tühistamiskampaaniate läbiviimiseks. Kriitika keskendub tema professionaalsele legitiimsusele. *Uued Uudised*: “Kelomehe näol pole tegemist mingi õilsa sulerüütliga, lihtsalt üks kehv ja kallutatud ajakirjanik.”

Selle väitega seotakse Kelomees ebaprofessionaalsuse ja ideoloogilise aktivismiga, mis välistab teda objektiivse ajakirjanikuna.

“Vasakäärmuslasest ajakirjanik peab oma solvanguid Itaalia peaministri kohta sõnavabaduseks”

Liberaalses Euroopas on tavaline see, et vasakliberaalid teevad oma oponentidele seda, mida nad enda puhul kohe kuriteoks tembeldavad.

AFP kirjutab: “Itaalias pidi vabakutseline ajakirjanik Giulia Cortese kergendama oma kukrut 5000 euro võrra, sest naeruvääristas veebis parempoolse peaministri Giorgia Meloni lühikest kasvu.

“Te ei hirmuta mind. Veelgi enam, te olete 1,2 meetrit pikk,” irvitas Cortese. Kommentaar oli vastus Meloni teatele Facebookis, et ta kavatseb Cortese kohtusse kaevata varasema libafoto pärast, kus valitsusjuht istus riigi kunagise fašistliku liidri Benito Mussolini foto ees.

Päevaleht Il Messaggero kirjutas, et Meloni pikkus on 163 sentimeetrit.

Cortese kinnitas reedel AFP kontaktivõtmise peale, et Milano kohus tegi talle korralduse maksta 5000 eurot Melonile, kes oli laimuasjas tsiviilosapool.

“Itaalia valitsusel on tõsine probleem sõnavabadusega ning ajakirjandusliku teisitimõtleemisega,” kirjutas Cortese sotsiaalmeediaplatvormil X (endine Twitter). “See riik näib lähenevat (Viktor) Orbáni Ungarile – praegu on halvad ajad sõltumatute ajakirjanike ja arvamusiidrite jaoks.”

Melonil, kes asus valitsust juhtima 2022. aasta oktoobris, on selja taga või käimas mitu kohtuasja teda laimanud ajakirjanike vastu, neist üks algab novembris.”

See lugu peegeldab hästi liberaalses Läänes valitsevat olukorda, kus vasakpoolsete ja liberaalide solvanguid ning vihaõhutamist konservatiivide ja traditsionalistide vastu ei peeta millekski, aga kui lood on vastupidi, läheb lahti meeletu nõiajaht.

Tasub vaid ette kujutada, et “pisikeseks naiseks” oleks nimetatud mõnda feministide, “virgunute” või vasakpoolsete leeri kuuluvat naispoliitikut (eriti kui seda teeks mees) – siis oleks asi muudetud suureks kuriteoks, ahistamiseks, diskrimineerimiseks või veel millekski koledaks. See, et solvangu tegi teine naine, ei muuda asja – kas siis konservatiivsed naised ei tohi solvuda, kui neile heidetakse ette midagi, mida nad muuta ei saa – pealegi nimetas Cortese Meloni pikkuseks 1,2 meetrit, samas kui too on 1,63 pikk?

Samas on just vasakleer see, kes levitab lumehelbekeste-ideoloogiat, kus kellegi hinge ei tohi kuidagi riivata. Kui Cortese levitab libafotosid naise kohta, kes ütleb, et ta on itaallanna, naine, ema ja kristlane, siis on see ajakirjanik vasakäärmuslane.

Eriti räige on see, et kui laimaja saab karistada, võtab ta kohe üles ajakirjandusvabaduse, väites, et Itaalia olevat “nagu Ungari” – vasakpoolsete jaoks on nende korralekutsumine kohe sõnavabaduse piiramine, isegi kui nad ise pilluvad otseseid solvanguid. Taas – kui asjad olnuks vastupidised ja solvatu oleks mõni vasakpoliitik, siis ei nõudnuks vasakpoolsed “corteseid” mitte sõnavabadust, vaid just karmimat vihakõneseadust.

Eestis kaebas peaminister Kaja Kallas kohtusse tema kohta väidetavalt valeinfot andnud advokaadi, kuna too võrdles Kallast korruptsioonis süüdistatuna kohtu all oleva endise haridusministri Mailis Repsiga, nõudes temalt 15 000 eurot. Kaja Kallase abikaasa Arvo Hallik esitas advokaadi vahendusel kahjunõude idavedude skandaalist arvamusartikli kirjutanud endisele Tartu Ülikooli õppejõule ning sai temalt vabanduse ja 1500 eurot, kirjutas Eesti Päevaleht.

Vasakliberaalid on alati valmis teistelt raha nõudma, kui ennast puudutatuna tunnevad, aga enda suuvärgi ja tegude pärast ei tunne isegi mitte piinlikkust.

Cortese tegevust – solvava kommentaari ja libafoto levitamist – esitatakse tahtlikku rünnakut, mis ei vasta ajakirjanduslikele standarditele. Autor kirjutab: “Kui Cortese levitab libafotosid naise kohta, kes ütleb, et ta on itaallanna, naine, ema ja kristlane, siis on see ajakirjanik vasakäärmuslane.”

Selle tsitaadiga seotakse Cortese selgelt ideoloogilise leeriga, vihjates, et tema ajakirjanduslik töö ei lähtu tõest ega objektiivsusest, vaid poliitilisest vaenust.

“MEEDIAKROONIKLA: Postimees, va lauaalune klatšimoor!”

Hapukurgi hooaeg eesti peavoolumeedias tähendab, et pealtnäha soliidne väljaanne kammib sotsiaalvõrgustike sogast vett kahe nooda asemel kahekümnega, ja kogu saak – ogalikud, konnakorjused, uppunute sandaalid, roostetanud konservkarbid – laotatakse laiali mööda paber- ja virtuaalset trükipinda.

Klikid ei haise. See, et kunagine kvaliteetajakirjandus on muutumas interneti klatšimooride põletikuliseks apendiksiks, ei häiri kedagi. Ainus ühiskondlik funktsioon, mida täidavad sealjuures vanad teenekad lehed, on internetiklatši toomine vanurite kodudesse, kes muidu jääksid ju sellest saastast ilma.

On juba aastaid teada, et oravapealine peavool ei saa läbi EKREta. Kui ei maini paha sõnaga rahvuskonservatiive, siis ei eritu Kaja Kallasel maomahl ja ta ei eralda peavoolule enam raha ja tõstab ajakirjandusmaksud veelgi kõrgemale.

Nii et Postimees haaras kinni lausa interneti pepu- ja tutinäitamise ressurssidest, et leida mingi seos maailma pahupoole ja juulikuisele puhkava EKRE vahel.

Eestluse eest kindlalt kõndil seisev rahvusleht avaldaski kauni loo „VULGAARSED KIRJAD / Onlyfansitar Helery Tõkke EKRE liikme kirja kohta: see oli viimane piisk, hirmutas judinad peale“.

Pildil mingi alalõuani tätõveeritud naisterahvas, kes vaatab kaamerasse üsna rahutu pilguga, suu on veidi krimpsus, nagu puhkeks inimene peatselt nutma.

„Jah, mulle on öeldud, et mu enda süü, et ma selliseid pilte teen... Aga ma olen ju kunstnik, see on mu töö. Ma ei jaksa oma viimaseid eluaastaid hirmus elada!“ räägib raske haigusega võitlev onlyfansitar Helery Tõkke, kes väidab, et lahkus Eesti Konservatiivsest Rahvaerakonnast (EKRE) kiusu ja vulgaarsete kirjade tõttu. „Ta avaldab pidevalt äärmiselt väljakutsuvaid poolalastipilte, saatsin talle vaid ühe sõnumi, mis polnud põrmugi ähvardav ega ahistav,“ ütleb EKRE liige, kelle kiri ühel päeval Helery postkasti potsatas. „Paadunud hetero, konservatiiv, ei vaksineeri ja sugu ei vaheta!“ seisab EKRE liikme Aldo Roomere Facebooki konto kirjelduses. Viimane ei eita, et on OnlyFansi platvormil tegutsevale endisele erakonnakaaslasele Facebookis kirjutanud. Seda, et kirjutatu kuidagi ahistav oleks, Roomere ei leia,“ vahendab Postimees.

Ei oska öelda, kas nõrga närvikavaga ja raske haigusega võitlev inimene ikka peaks iseennast pakkuma internetis erootilisel moel välja, sest ka öelad kommentaarid on ju üks meie peavoolumeedia uusnormaalsusi. Kui ei oleks klikke ja kommentaare, ei teeniks ei meedia ega OnlyFancy staarikesed raha, mis olevat vahel ka päris üsna suur.

Kui sa müüd kasvõi virtuaalselt oma keha, siis oled sa kaubapakkuja, kellele laieneb reegel „klient on kuningas“. Ja kui pakutav kaup on kliendi arvates ebakvaliteetne, siis ärge ostja peale pahandage, kui ta annab sellest märku.

Minule isiklikult vahendas Postimees selle loo näol üsna ebakvaliteetset nii ajakirjandusliku kui ka esteetilisuse mõttes kauba. Võib-olla olid need kirjad, mida ma lugeda ei kavatsegi, tõesti vulgaarsed. Võib-olla.

Aga Postimehe lugu on oma poliitilise aktsendiga kohe kindlasti ajakirjanduslikult ebaeetiline ja inetu.

Lugupeetud Priit Hõbemäe juhtimisel võib hea Postimees muutuda ikka päris raipesööjaks. Kusjuures aetakse näost sisse ja siis läbimälutuna lugeja ette seda, mis pudeneb igasuguste mürkkollaste klatšifoorumite söögilaualt selle laua alla.

See, et te seal all passite kontidele peale, on muidugi hämmastav.

Teie kunagine „Aasta Arvamusliider“

Ivan Makarov

Postimeest kujutatakse mitte sõltumatu meediaväljaandena, vaid “klatšimoorina“, kes toob meelelahutuslikku sopasisu poliitilisse arutellusse. Keskelt väidab autor, et artikkel OnlyFansi modelli ja EKRE liikme sõnavahetusest on teadlikult sensatsiooniline ning ideoloogiliselt kallutatud. Ta kirjutab: “*Postimehe lugu on oma poliitilise aktsendiga kohe kindlasti ajakirjanduslikult ebaeetiline ja inetu. Lugupeetud Priit Hõbemäe juhtimisel võib hea Postimees muutuda ikka päris raipesööjaks. Kusjuures aetakse näost sisse ja siis läbimälutuna lugeja ette seda, mis pudeneb igasuguste mürkkollaste klatšifoorumite söögilaualt selle laua alla.*”

Selle tsitaadiga seatakse kahtluse alla loo erialane väärtus ja motiiv, väites, et see ei teeni avalikkuse huve, vaid klikke ja poliitilist diskrediteerimist.

Lisa 3.4 Avalikkuse huvide eiramises süüdistamine

“Kui Raadio Elmarist hakkab “reporterlikku” soppa voolama...”

Istun maakodus toas ja kuulan Elmarit, kui järsku hakkab eetrist selgeid libauudisi tulema – õnneks ei tee seda tuntud eestikeelse muusika kanal, vaid nad vahendavad õhtuse Reporteri ülevaadet.

Kõigepealt lastakse eetrist Varro Vooglaiu sõnu kodanikuallumatuse kohta, siis teatab propagandist, et nii meelevaieldusel tehtigi, nimelt loobiti politseinikke lumekuulidega (vist spetsiaalselt välja mõeldud sõna) ja sõimati neid, ning siis tuleb uudis, et politsei alustas kaheksa inimese vastu krimiasja.

Uudistesaaade Reporter kajastab sündmust oma ideoloogilise näo järgi (sama kanali reporter Marian Võsumets pidas kord vanalinnas kinni kaks joodikut ja seostas neid tõrvikurongkäiguga: “Noh, poisid, jäite rongkäigust maha!?”), Raadio Elmar annab seda edasi kanali saatereklaamina, aga Eesti kodudesse voolab ehtsaim libainfo.

Kuulasin ise otseülekannet miitingult ja Varro Vooglaid kutsus just üles vaoshoitusele ja koostööle politseiga, intsidendid aga toimusid meelevaielduse kohast kaugemal, politsei ja ülesmäge pürgiva konvoirahva vahel – Reporter aga valetab teadlikult ning edastab seda ka raadioeetris. Varro Vooglaid on küll kutsunud kodanikuallumatusele valitsuse otsuste suhtes, aga seda rahumeelses variandis, mitte inimesi politsei kallale ässitades, nagu Reporter väidab. Üritus möödus toimumiskohas vägagi rahulikult.

Käib propagandasõda nende vastu, kellele ei meeldi valitsuse poliitika ja kes sellest avalikult teada annavad. Kahju, et seda pidi kuulma Raadio Elmarist, mis nüüd minu maakodus vait on.

Jüri Kukk

Jüri Kuke arvamislugu seab kahtluse alla konkreetse meediasisendi (uudistesaaade “Reporter”) töö täpsuse, objektiivsuse ja mõju ühiskonnale. Laiendatakse kriitikat ka meediakanalile Raadio Elmar, kes kajastust vahendas.

Autor väidab, et telekanali “Reporter” kajastus miitingust, kus Varro Vooglaid üles astus, oli ideoloogiliselt kallutatud ja faktivigadega: “Reporter aga valetab teadlikult ning edastab seda ka raadioeetris.”

See on tugev süüdistus, mis viitab, et tegemist ei ole eksituse, vaid tahtliku valeinfo levitamisega, mis loob pildi ajakirjandusest kui vahendist poliitilise oponenti diskrediteerimiseks, mitte tõe vahendajast.

“Delfi lapsajakirjanike tsensuur Facebookis blokeerib kriitika kohe”

Eestis on tekkinud päris huvitav muster: väidetavalt on Delfi “faktikontrollijad” need, kes tsenseerivad tuntud sotsiaalmeediaplatformi Facebook, ja niipea kui ilmub mistahes kriitiline lugu Delfi kohta, siis võetakse see maha. Seda nimetatakse positsiooni ärakasutamiseks, kuid päris kindlasti on tegu rünnakuga sõnavabaduse vastu.

Nii oli ka Uute Uudiste looga “MTÜ Meie Nursipalu nõuab Delfilt ja Martin Lainelt vabandamist valede levitamise pärast”. Peakiri ütleb kõik ära, kuid Delfi “faktikontrollijad” võtsid oma tsensuurikäpaga loo kohe maha.

Päris mugav on Delfil seda faktikontrolli pidada – kui keegi teeb konstruktiivset kriitikat, nii saab kohe Facebookis tsensuuripiitsa. Delfis vist ei teata Eesti Põhiseadust: “Tsensuuri ei ole!”

Aga Delfist tuleb ka aru saada: Martin Laine ajas sellise räige vandenõuteooria kokku, et eks neil endilgi on natuke häbi. Kui on.

Kuid mugav on Delfil küll: oma veergudel võib mida iganes kokku kirjutada ja kui keegi selle vastu protesteerib, saab tolle kohe ära tsenseerida. See on sõnavabadus Delfi moodi.

Uued Uudised

Tekstis süüdistatakse Delfit selles, et ta kasutab oma positsiooni Facebooki “faktikontrollijana” poliitilise kriitika maha surumiseks, seeläbi lämmatades avalikku arutelu ja sõnavabadust. Uued Uudised: “/.../ väidetavalt on Delfi “faktikontrollijad” need, kes tsenseerivad tuntud sotsiaalmeediaplatformi Facebook, ja niipea kui ilmub mistahes kriitiline lugu Delfi kohta, siis võetakse see maha. Seda nimetatakse positsiooni ärakasutamiseks, kuid päris kindlasti on tegu rünnakuga sõnavabaduse vastu.”

Delfi seostatakse sihilikult tsensuuri, vandenõuteooriate ja võimu kuritarvitamisega, mille eesmärk on jätta mulje, et tegemist pole sõltumatu meediaga, vaid avaliku debati kontrollijaga.

“KERT KINGO: Head „ajakirjanikud“! Püüdke jätta natukenegi muljet, et olete objektiivsed ja ausad! - Uued Uudised”

Ajal, mil liberaalne valitsus on Eesti riigi kuristikku tüüerinud – ujutanud meie riigi võõra rahvaga üle ja tekitanud tõsise demograafilise kriisi, hävitanud meie tööstuse ja on usinalt hävitamas ettevõtlust, kehtestanud ja kehtestamas oma rahvale üha uusi ja uusi makse ning

rakendanud ja seadustades tsensuuri...jne, jne on ajakirjanduse kõige pakilisemaks probleemiks parlamendiliikmete külühüvitised?

Mitte peaministri vene-vereraha teenimine, sõja pealt MTÜ kaudu kaastundele rõhudes rahvalt raha väljapetmine või prokuratuuri ja igasuguste riigiorganite korruptiivsus, mis kõik on kahjustanud pöördumatult kogu habrast Eesti rahvusvahelist mainet?

Head „ajakirjanikud“! Püüdke jätta natukenegi muljet, et olete objektiivsed ja ausad. Et te seisate oma riigi heaolu, s.o Eesti riigi ja rahva eest.

Kui moraalitu ja alatu peab selleks olema, et vormida võltsmuljet ühtedest, jätmaks oma meelis maailmavaate esindajatest märtrite muljet ja samas kallata teisi, teile sobimatuid, labaselt suvalise valeliku solgiga üle?

Tülgastav ja madal!

Korrektuse huvides toon välja Postimehe maksumüüri all olevast artiklist välja lõigu, mis on fakt.

Kert Kingo

Kert Kingo süüdistab tekstis meediat selles, et see ei räägi olulistest asjadest, korruptsioonist, maksurõhust, tsensuurist, ja keskendub selle asemel vähemolulistele teemadele, et rahvast eksitada.

Uued Uudised: “/.../ ajakirjanduse kõige pakilisemaks probleemiks parlamendiliikmete külühüvitised? Mitte peaministri vene-vereraha teenimine, sõja pealt MTÜ kaudu kaastundele rõhudes rahvalt raha väljapetmine või prokuratuuri ja igasuguste riigiorganite korruptiivsus, mis kõik on kahjustanud pöördumatult kogu habrast Eesti rahvusvahelist mainet? Head „ajakirjanikud“! Püüdke jätta natukenegi muljet, et olete objektiivsed ja ausad. Et te seisate oma riigi heaolu, s.o Eesti riigi ja rahva eest.”

Ta väidab, et ajakirjanikud ei kaitse Eesti riigi ega rahva huve, vaid teenivad valitsevat liberaalset ideoloogiat.

“Eesti võimupoliitika ja peavoolumeedia toimib nagu puna-Hiinas”

On raske ette kujutada seda kahju, mida on Eestile tekitanud viimase 15-20 aasta jooksul valitsenud pseudoliberaalne ideoloogia, mis on poliitkorrektselt keelanud tõe rääkimise ja näitamise ning asemele pakkunud vikerkaarevärvilist poliitrosoljet.

Ei räägi ei poliitikud ega ka meedia sellest, mis toimub maailmas tegelikult – see oleks sõltumatu meedia esmaülesanne. Nii ei saa inimesed täit pilti sündmustest ja protsessidest, nad teavad vaid põhjakorealikke muinasjutte, et me oleme need kõige ilusamad ja vapramad.

Mida teab tavaline eesti inimene majandusühendusest BRICS? Suurt mitte midagi ja ega ka tark internet teadmisi eriti lisa. Ometigi on tegu ühe suure majandusliiduga, mille liikmete ja partnerriikide seas on Venemaa, Hiina, India, Brasiilia, Saudi Araabia, Araabia Ühendemiraadid, Indoneesia ja veel rida riike, kes on Lääne majandusruumist eemale jäänud, kuid on ometigi oma mõjult ja majandusvõimsuselt “tärkavad hiiud”.

Kas ja kui palju me teame sellest, milline mõju on BRICS-il tegelikult maailmas ja kuidas see mõjub Euroopa Liidule? Kas me teame, kui palju on see majandusühendus andnud leevendust Venemaa vastu kehtestatud sanktsioonidele? Mõnedki poliitikud ehk teavad, aga meediatarbija mitte.

Siit koorub kohe järgmine küsimus: kui palju me teame Trumpi erinevate sammude tausta? Meie meedia räägib palju USA uue administratsiooni väidetavast Vene-meelsusest ja Ukraina reetmisest, aga kas me teame, kui paljude sammude taga võib olla tegelik kavatsus lõhkuda see suur Lääne-vastane ühendus?

Politoloog Peeter Espak kirjutab: “USA pool ütles viimasel ajal õnneks otse välja, kes on sõja osapooled – toimumas ei ole mitte sõda Ukraina ja Venemaa vahel, vaid sõjast on kujunenud nn “proxy war” erinevate globaalsete alliansside vahel. Täna sel lahinguväljal ei sõdi mitte Venemaa enam Ukrainaga, vaid pakub teenust “proxyle” – kelleks on Hiina ja sealt edasi Iraani, Põhja-Korea ja kogu vastava grupi kaasamõtlejate (kuhu kuulub muuhulgas nii Hamas, Taliban, kui muide isegi Lõuna-Aafrika) vahel vankumatu sõjaline liit, vahel jällegi kaudselt kaasaalav riikiderühm.

Euroopas ei sõdi hetkel Venemaa ammu kui iseseisev riik, milleks tal puudub liitlaste toeta võimekus, vaid Hiina diktaator Xi ja laiemalt kogu suur koalitsioon. Tegemine ei ole rahvusriikide sõjaga, vaid alliansside sõjaga. See küll algas kahe rahvusriigi sõjana, kus Venemaa proovis lihtsalt juhust nähes oma maffia teenimisala laiendada, aga sellest kujunes välja miskit muud ja tõenäoliselt ka ootamatut kõikidele. Sellega pole aga suudetud Euroopas veel kohaneda ega olukorra tõsidusest isegi aru saada. Relvastumise asemel tegeletakse Hiinast sõltuvusse jäämisega tuulikuid edendades ja plaanimajanduslikke punarohekavasid koostades.

USA on nüüdsest ka avalikult teada andnud, et kui Venemaa laua taha ei tule, keeravad nad neil kogu energiamajanduse segi, kuni energiahindade forsseeritud langetamiseni maailmaturul. Mis suure tõenäosusega viiks kogu Venemaa kokkukukkumiseni. Sest ka Hiinal pole võtta lõputult vahendeid Venemaa pinnalhoidmiseks konkreetsetes kuumas sõjas.”

See on üks, aga üsna tõenäoline teooria, kuid selle väljatoomine näitab, kui suures infosulus me tegelikult Eestis elame. Liberaalne-vasakpoolne võim on, nagu kogu Euroopaski, loonud oma narratiivi, võtnud oponendid sihikule ja kujundanud neist vastased ning loob meedia abil oma maailmapilti, mis on tegelikkusest sama erinev kui öö ja päev. Seda tambivad ajakirjanikud ja poliitikud keskmisele “Aktuaalse Kaamera vaatajale” ajudesse söögi alla ja peale ning enamasti ka söögi vahele. Inimesed kuulavad, usuvad ja valivad ikka ja jälle neid petiseid.

Eesti äraspidisuse heaks näiteks on see, kuidas meie majandus on põhjamudas kinni, solberdab seal ühegi tulevikulootuseta, aga ministriumide ametnikud, Eesti Pank, pangamaksust pääsenud kommertsbankade “analüütikud” ja peavoolumeedia aga edastavad päev-päevalt üha optimistlikumaid majandusprognose, mis ennustavad õitsengut. Kust aga see õitseng saab tulla, kui riik on kinni rohepöördes, Ukraina sõjas, Nordpooli kõrgetes elektrihindades, poliitkorrektsuses, Trumpi-vihkamises ja paljus muus, mis ei anna lootustki väljarabelemiseks?

Uued Uudised

Taustaks viimased BNS-i uudised (07. märts).

AFP-BNS – USA president Donald Trump ähvardas reedel kehtestada Venemaale uued sanktsioonid ja tollid Ukraina pommitamise eest.

India ja Venemaa sõlmisid mitme miljoni dollari suuruse lepingu tankimootorite tarnimiseks, vahendas reedel The Times of India.

Selles tekstis näidatakse ajakirjandust kujutatakse kui osa liberaalsest süsteemist, mille eesmärk pole mitte informeerida, vaid kontrollida maailmapilti ja suunata ühiskondlikke hoiakuid. Tekstis väidetakse, et meedia ei täida oma peamist rolli – rääkida tõtt. *Uued Uudised*: “Ei räägi ei poliitikud ega ka meedia sellest, mis toimub maailmas tegelikult – see oleks sõltumatu meedia esmaülesanne. Nii ei saa inimesed täit pilti sündmustest ja protsessidest, nad teavad vaid põhjakorealikke muinasjutte, et me oleme need kõige ilusamad ja vapramad.”

Peavoolumeedia tegevust seostatakse avalikkuse teadmatuses hoidmisega ja valikuliselt informeerimisega. *Uued Uudised*: “Liberaalne-vasakpoolne võim on, nagu kogu Euroopaski, loonud oma narratiivi, võtnud oponendid sihikule ja kujundanud neist vastased ning loob meedia abil oma maailmapildi, mis on tegelikkusest sama erinev kui öö ja päev. Seda tambivad ajakirjanikud ja poliitikud keskmisele “Aktuaalse Kaamera vaatajale” ajudesse söögi alla ja peale ning enamasti ka söögi vahele. Inimesed kuulavad, usuvad ja valivad ikka ja jälle neid petiseid.”

Seda kinnitatakse ka majandusteemade kontekstis, kus öeldakse: „Meie majandus on põhjamudas kinni... aga peavoolumeedia edastab üha optimistlikumaid majandusprognose, mis ennustavad õitsengut.“ Seega seotakse ajakirjandus eksitava poliitilise agenda teenimisega, mitte rahva tegelike probleemide kajastamisega.

Lisa 3.5 Töö tulemuste ja demokraatlike mõjude kahtluse alla seadmine

“Oh ehmatust! Ideoloogiline ajakirjanik avastas, et ka naised ja lapsed võivad sõjapõgenikud olla”

Ilmselt on üle Vahemere voogav noorte elujõuliste meeste mass tekitanud vasakliberaalsetes meediaväljaannetes tunde, et need ongi need kõige tagakiusatumad ja õnnetumad pagulased – igatahes ERR-i korrespondenti Astrid Kannelt rabas see, et kodumaalt põgenevad ka naised ja lapsed.

“Kui me oleme harjunud nägema põgenikelaines noori mehi, siis Ukraina puhul on tegemist valdavalt naiste ja väikeste lastega,” ütles Lääne-Ukraina Rivne linnas viibiv ERR-i ajakirjanik Astrid Kannel.

“See põgenikelaine on täiesti uus nähtus. See on teistsugune kui see, mida me oleme näinud varasematel aastatel teistes kriisides. Ukraina ei lase välja mehi ja ega enamik neist ei taha ka ise riigist lahkuda. See tähendab väga väikeste laste ja naiste lainet. Me oleme varem harjunud nägema noori mehi või koos noori mehi ja naisi. Aga kui praegu on miljon põgenikku, siis on see valdavalt miljon naist ja last,” ütles Kannel neljapäeva hommikul “Vikerhommikus”.

See on ideoloogiliselt kallutatud ajakirjanike suur tragöödia – oma erapoolikkuses ongi nad jäänud uskuma, et õige pagulane on noor elujõus mees, õige elu edasikandja lapsendav homopaar, õige eestluse eest seisja maailmakodanik ja nii edasi.

Tegelikult ongi Ukraina puhul tegu ainsa migratsiooniga, mis väärrib toetamist – mehed üritavad kodumaad kaitsta, naised ja lapsed saadetakse turvalisse kohta. Kõige levinum aga on selline migratsioon, kus noored mehed lähevad laia ilma peale paremat elu otsima.

Astrid Kannel on harjunud selliste “sõjapõgenikega”.

“Pealtnägijad, vaadake inimestele silma!”

Täna eetrisse läinud hooaja viimase Pealtnägija õhustik oli väga sümptomaatiline: kas tegemist oli mingi kummalise taotluse või kõik saatejuhid vaatasid valesse kaamerasse lohakusest, aga terve saate jooksul vaadatigi televaatajatele otse silma väid mõned üksikud korrad.

Jäi selline tunne, et vaadati silma või suhu televiisori vasaku serva taha jäänud ülemusele või riiklikule poliitilisele suurtellijale. Igal juhul on inimesega rääkides temast mööda vaatamine halb märk – kas rääkija südametunnistus pole puhas või siis on tegemist mingi psüühilist laadi probleemiga. Sedapuhku kollektiivsega.

Isegi neegritest kupeldajad vene kuulsas filmis „Vend 2“, minnes kallale USA-sse sattunud peakangelasele ehk Danilale, nõudsid temalt kui mehelt: „Sa ära sinna vaata! Sa, lita, vaata mulle silma!“

Loomulikult ei ole sellistel koondsaadetel erilist väärtust, kui autorid näitavad uhkusega oma nende arvates märkimisväärseid saavutusi. Need teemad olid näidatud Pealtnägija kordustes ja järatud ka teiste peavoolumeedia väljaannete poolt tüütuseni.

Ärritas Mihkel Kärmas poolne Marko Mikhelsoni ja tema reformierakonna puhtakspesemine ja õigustamine. Härra Kärmas väljendus korduvalt, et Mikhelsoni kriitikud „kisasid“ (näidati Postimehe peatoimetajat Priit Hõbemäge, endist ERR-i asejuhti Ainar Ruussaart ja Marek Strandbergit), ja ähvardas, et nendel võib ju olla samasuguseid salapatte, kuid Pealtnägija kas ei pidanud nende juhtumeid avalikku huvi pakkuvateks või siis pole tunnistajaid.

Midagi nii kummalist pole isegi ETV-s ammu kuulda olnud. Et riiklik poliitajakirjanik ähvardab neid, kes kritiseerisid pedofiiliajuhtumi kinnimätsimist. Aga sama hästi võiks ju oletada, et Kärmasel on ka mingi isiklik salaajend mängus.

Eemaletõukav oli ka Märt Avandi järelkümbus. Et näete, milline ausmees ja kangelane – pani aastakümneid tina, nuusutas koksi, toetas rahaliselt narkomaffiat ja esines inimestele

narkoiumas (võib-olla sõitis veel autogagi?) No milline kangelane, „meie Märt“, jagab nüüd oma kogemusi esinedes koolides ja töökollektiividele.

Pealtnägija tuleb sügisel tagasi, Urmas Vaino paraku mitte.

Fookuses on ERR-i korrespondendi kommentaar Ukraina sõjapõgenikest, kus ta rõhutab, et seekordne pagulaste laine koosneb valdavalt naistest ja lastest. Artikli autor aga pilkab seda kui šokeerivat avastust “vasakliberaalsele” meediale, mis oleks seni harjunud pidama pagulasteks ainult noori mehi.

Uued Uudised: “ERR-i korrespondenti Astrid Kannelt rabas see, et kodumaalt põgenevad ka naised ja lapsed.”

Artikkel esitab selle kui ideoloogilisest kallutusest põhjustatud taipamatuse, väites, et ajakirjanikud ise on loonud moonutatud pildi, millist migranti tuleb toetada. *Uued Uudised: “/.../ on jäänud uskuma, et õige pagulane on noor elujõus mees, õige elu edasikandja lapsendav homopaar /.../”*

Seega seatakse ajakirjanduse varasem töö pagulaskriiside kajastamisel kahtluse alla, nagu oleks see sihilikult moonutanud tegelikkust ja teeninud mingit ideoloogilist projekti.

Ivan Makarov

Tekstis rünnatakse ajakirjanduse töö usaldusväärsust, eesmärke ja mõju avalikkusele. Sihtmärgiks on konkreetne saade, ERR-i „Pealtnägija“, ja selle tegijad, keda süüdistatakse kallutatuses, manipulatsioonis ja isegi ähvardustes.

Autor seab saate kogu olemuse kahtluse alla juba visuaalsele pisiasjale toetudes: *“Terve saate jooksul vaadatigi televaatajatele otse silma vaid mõned üksikud korrad. /.../ vaadati silma või suhu televiisori vasaku serva taha jäänud ülemusele või riiklikule poliitilisele suurtellijale. Igal juhul on inimesega rääkides temast mööda vaatamine halb märk – kas rääkija südametunnistus pole puhas või siis on tegemist mingi psüühilist laadi probleemiga. Sedapuhku kollektiivsega.”*

Siin antakse mõista, et ajakirjanikud ei räägi enam vaatajaga, vaid tegutsevad kellegi kõrgema tellimuse alusel – viide riiklikule või poliitilisele mõjutusele.

“Andres Raid: “demokraatia kaitsjad” on tihtipeale lihtlabased petised”

BLM-i liikumine pole enam tähelepanu kuigipalju saanud, ajakirjandus ja ilmselt ka poliitikud on oma löögirühma projekti ammendumise tõttu ilmselt hüljanud. Seda enam on huvitav jälgida, kes olid selle ülidemokraatliku ja eesrindlikuks tituleeritud liikumise liidrid.

Äsja tuli teade selle kohta, et liikumise üks korraldusjuhte sai 6-aastase vanglakaristuse – täpsemalt kuus aastat ja üks päev – selline oli kohtu otsus. Tegemist on Pamela Mosese, BLM-i Memphise osakonna juhiga, kes ei saanud lõpuni aru, et ta on midagi valesti teinud ja arvab senini, et kogu ilm on tema suhtes ülekohtune olnud.

Nimelt oli ta juba varem valimispettustega tegelnud ja vahele jäänud, ta oli seetõttu permanentselt valimisõigusest ilma jäetud ja viimastel valimistel – ta tegi seda loomulikult jälle! Otse loomulikult on tegemist demokraatide tulise toetaja ja aktivistiga, paraku ei huvita tema õigluse eest peetava võitluse tõttu kaasnenu kibe saatust enam kedagi.

ERR-i väitel paarisajast rekajuhist on samuti üsna palju juttu olnud, need paarsada suutsid peaministri Trudeau põgenema panna ja muu maailm räägib sadadest tuhandetest osalejatest, rääkimata kohalike sümpaatiast ka kaasaelamisest.

Üks detail oleks siiski vääriline välja tuua, ilmestamaks praeguseid nõoritõmbajaid. GoFundMe nimeline veebileht nimetab ennast kõigi aitajaks ja õigluse eest võitlemise üheks eestvedajaks. Tegemist on platvormiga, kus inimesed koguvad raha ühe või teise aktsiooni toetamiseks, ikka demokraatia toetuseks ja inimõiguste huvides.

Selle platvormi kaudu korjati raha ka Freedom Convoy toetuseks ja nüüd tuli välja, et õiguslased panid rekameestelt lihtsalt 9 miljonit dollarit oma taskusse, lihtlabane vargus ja nii seda nimetataksegi. Raha annetajad uskusid platvormi jutte sellest, et nood toetavad igati rahumeelseid väljaastumisi ja aitavad kaasa kodanikuaktiivsuse tõusul, kuid niipea, kui raha laekuma hakkas, hakkasid puhuma uued tuuled ja raha varastati lihtsalt ära.

GoFundMe asutati 2010. aastal San Diegos, kaasajal saab ta igas kuus annetusi 140 miljoni dollari ulatuses, firmat on reklaamitud kui MTÜ-d.

Õnneks on alustatud uurimine ja eks näis, kui kaugele sellega jõutakse.

Andres Raid, ajakirjanik

Andres Raidi arvamust esitab Black Lives Matter (BLM) liikumise näitel väite, et avalikult “demokraatia eest seisvad” aktivistid on tegelikult silmakirjalikud ja ebaausad.

BLM-i liikumine, mida on rahvusvaheliselt tunnustatud kodanikuõiguste eest seismise eest, esitatakse siinkohal petuskeemina, mille liidrid on kriminaalid ning mille ajend on poliitiline, mitte moraalne või ühiskondlik.

Uued Uudised “BLM-I liikumine pole enam tähelepanu kuigipalju saanud, ajakirjandus ja ilmselt ka poliitikud on oma löögirühma projekti ammendumise tõttu ilmselt hüljanud. Seda enam on huvitav jälgida, kes olid selle üldemokraatliku ja eesrindlikuks tituleeritud liikumise liidrid.” Selles lõigus seob Andres Raid ajakirjanduse, poliitika ja BLM-i liikumise otseselt omavahel, esitades meedia mitte erapooletu kajastajana, vaid aktiivse osalisena poliitilises projektis, mille eesmärk ei olnud ühiskondliku õigluse edendamine, vaid oma “löögirühma” edutamine.

“Ideoloogiliselt dresseeritud demokraatia”

Jaak Uibu kirjutis peavoolumeediast (*Uued Uudised*, 31. 05 2021) äratas juba varjusurma vajunud tundeid, mida see teema ka käesoleva loo autoris on tekitanud. Nagu artiklis öeldakse, teorias peaks meedia teenima ühiskonda demokraatia valvekoerana, kirjutab Toomas Varrak.

Praktikas toimib peavoolumeedia seevastu pigem dresseeritud ja suukorvistatud või koguni omanike poolt kohitsetud ning alatoidetud lemmikloomakesena. J. Uibu hinnangu toeks tahaks lisada omast kogemusest mõne näite, mis haakuvad tem tõdemusega.

Sarnaselt temale olen aastatega samuti kogenud, et peavoolumeedia reaktsioon kaastööpakkumisele on enamasti selle ignoreerimine. Sellega sisuliselt välistatakse võimalus, osaleda ühiskondlikus mõttevahetus. Hoolimata autori pädevusest käsitletavas küsimuses. Tavaliselt ei peeta vajalikuks pakkumisele isegi vastata. Rääkimata põhjendusest, miks kaastööd ei avaldata. Siiski, kusagil kümnekond aastat tagasi ilmus (kas „Postimehes“ või „Sirbis“; mõlemaga on autoril ühesugune kogemus) lugu, milles käsitlesin teaduskraadide ja sõjaväeliste aukraadide erinevust. Üks teadusmees kirjutas selle kohta arvustuse. Arvustuses öeldi, et loo algus äratas huvi, kuid lõpp tekitas pettumuse. Noh, kõigile ei saa ju meele järgi olla! Tähelepanu äratasid aga pettumuse põhjenduseks toodud põhjendused.

Kui nüüd õigesti mäletan, siis leidis teadusmees selleks tekstist neli või viis argumenti. Pisut hämmastav aga oli, et nende hulgas olid väited, mis puudusid arvustatavas tekstis. Ka omistas arvustus artikli autorile argumente, mille ebakohasusele ja nõrkusele käsitletavas

kontekstis oli autor ise tähelepanu juhtinud. Isegi artikli pealkirjast oskas teadusmees välja lugeda midagi muud, kui seda oleks teinud tavaline kirjaoskaja kodanik. On liigne lisada, et toimetuse ei avaldanud autori õiendust niisugusele arvamusele ega pidanud vajalikuks ka oma otsust põhjendada. Küll aga äratas tähelepanu asjaolu, et teadusmehest tehti varsti pärast seda akadeemik.

Teine näide puudutab „Postimehe“ arvamusrubriigi eelmist toimetajat. Tema aasta-poolteist tagasi ilmunud loos väideti, et president Lennart Meri poolt käibesse toodud metafoori „Eesti riigi sünnitunnistus“ peaks kasutama mitte Tartu rahulepingu, vaid „Manifesti kõigile Eestimaa rahvastele“ kohta. Kirjutasin selle kohta vastuseks nupukese, milles kahtlesin Meri autorluses ning argumenteerisin metafoori sobivuse vastu „Manifesti“ puhul. Vist üle aastakümnete sain toimetajalt vastuse, milles toodi Meri autorluse kinnituseks väljavõte mingi rootsi ajakirjaniku vabast tekstist. Sellest ei paistnud kuidagi välja, et sünnitunnistuse metafoor pärineks Merilt ega ole ajakirjaniku enda interpretatsioon jutuajamistest presidendiga. Seda enam, et presidendi trükitud sõnavõttudes on sünnitunnistuse metafoori kasutatud just „Manifesti“ kohta.

Oma vastuses toimetaja lisas, et kui ma arvestan tema saadetud materjaliga nupukese ümbertöötamisel, siis võtab toimetuse vaevaks arutada võimalusi selle avaldamiseks. Teema lõpetuseks tahaks lisada, et mingitel põhjustel loobus „Postimees“ selle toimetaja teenetest ja ta leidis endale koha faktikontrollina (!) uues toimetuses. Niisugutel puhkudel ütleb rahvasuu – kits kärneriks!

Võimalik, et eelpooltoodud lugu mängis viimases vangerduses ka mingit rolli. Igatahes mõni aeg hiljem sain toimetusest ootamatult kirja. Selles anti mõista, et olen autorina teretulnud. Tore küll, aga uus katse andis vana tulemust. Tõsi, selle erinevusega, et tagasilükkamise kohta anti ka põhjendus.

Jaak Uibu ütleb, et kõigest hoolimata tiivustab teda kriitilise tähtsusega Eesti demograafiaküsimustes valgustustegevust jätkamast hea mälestus kunagisest koostööst „Edasi“ (tänapäevase „Postimehe“ nõukogudeaegne eelkäija) ajakirjanikega. Ka mina võin kinnitada, et vaatamata vältimatule vajadusele, arvestada ideoloogiliste trafarettidega, oli toona võimalik trükki pääseda tunduvalt lihtsamini kui viimasel kümnel-viieteistkümnel aastal iseseisva Eesti Vabariigi peavoolumeedias. Ja selleks ei pidanud tingimata üles kloppima ideoloogilist vahtu. Ehkki toonased ajakirjanikud kuulusid vormiliselt nn ideoloogiarinde töötajate hulka, olid nad ajakirjanduses professionaalid ja prioriteerisid

ühiskondlikes probleemides enamasti sisulist asjatundmist ideoloogia ees. Teatav lip service ideoloogiale oli teemast sõltuvalt küll möödapääsematu, kuid piisava kirjaoskuse korral oli isegi seda võimalik rakendada sisuliste eesmärkide huvides. Võiks ehk öelda, et toonaste ajakirjanike paremik järgis Jeesuse soovitusi juutidele: andke keisrile, mis talle kuulub (so ideoloogia) ning jumalale, mis jumalale kuulub (so tõde).

Toomas Varrak

Varrak kujutab tekstis meediat institutsioonina, mis välistab süsteemselt teatud maailmavaadete esindajate osaluse avalikus arutelus, mistõttu ei täida see enam oma demokraatlikku rolli. *Uued Uudised*: „Praktikas toimib peavoolumeedia seevastu pigem dresseeritud ja suukorvistatud või koguni omanike poolt kohitsetud ning alatoidetud lemmikloomakesena.”

Lisaks toob autor esile, et nõukogudeaegses „Edasis“ oli tema hinnangul isegi suurem võimalus pääseda mõtestatud sisulise aruteluga avalikkuse ette kui tänases Postimehes. See tugevdab põhisõnumi, et tänane ajakirjandus ei edenda enam sisulist demokraatlikku mõttevahetust, vaid piirab seda.

“Demokraatia viimnepäev tulekul: end vabaks pidav meedia soovib hakata erakondi kinni panema”

Postimees Gruppi kuuluva hääbuva maakonnalehe peatoimetaja lapsesuu ütles rumalusest välja selle, millest vaenukõnet ettevalmistav liberaalne front juba ammu unistab. Poliitikavõhikust „ajakirjanik“ Eva Samolberg-Palmi kirjutas oma kolumnis „Pange see EKRE kinni“: „Viimane aeg oleks see põhimõtte- ja eesmärgilage asi nimega EKRE kinni panna.“

Võiks ju nentida, et las kirjatsura paugutab, midagi muud sealt niikuinii loota pole, kuid sel mõttemallil, kus olemuslikult vaba olema pidav meedia hakkab erakondade kinnipanemist nõudma, on palju sügavamad juured, mis on tõsiseks ohuks demokraatiale. Kuigi, jah Postimehe taust eeldabki poliitilist kallutatust Isamaa kasuks.

Sel moel tekitatakse altpoolt tulevat „nõudlust“ vaenukõneseadusele – ja kui ühed hakkajad suukorvistajad ees, siis varsti tuleb tugevam häältekoor järgi, kes tahavad kõik, mis neile vastukarva käib, sulgeda, trahvida, vangi panna ja maha lasta...

Siinkohal võiks küsida, milles erinetakse Putini Venemaast, kui soovitakse keelata vasakliberaalidele ebameeldivad erakonnad? Vajadusel üritatakse eesmärki saavutada ka kirjaoskamatute ja otseste valedega.

Justkui oleks demokraatia viimnepäev tulekul.

Selles Uued Uudised kirjatükis süüdistatakse ajakirjanikku Eva Samolberg-Palmi ja laiemalt Postimeest demokraatia aluspõhimõtete õõnestamises. *Uued Uudised*: “Võiks ju nentida, et las kirjatsura paugutab, midagi muud sealt niikuinii loota pole, kuid sel mõttemallil, kus olemuslikult vaba olema pidav meedia hakkab erakondade kinnipanemist nõudma, on palju sügavamad juured, mis on tõsiseks ohuks demokraatiale. Kuigi, jah Postimehe taust eeldabki poliitilist kallutatust Isamaa kasuks. /.../ Siinkohal võiks küsida, milles erinetakse Putini Venemaast, kui soovitakse keelata vasakliberaalidele ebameeldivad erakonnad? Vajadusel üritatakse eesmärki saavutada ka kirjaoskamatute ja otseste valedega.”

Ajakirjaniku töö tulemus (avalik arvamyslugu) esitatakse kui demokraatiat ohustavana.

“Kallutatud sündmuse kajastanud ajakirjanik muutus ise protsessi osapooleks”

Sotsiaalmeedia keskkonnas Meediakriitika kirjutab Andri Zee, et Vooglaiu-vastase kõikevaldava rünnakukampaania üheks jätkuks kujunes Postimehe ajakirjaniku Sander Punamäe minemakihutamine meeleavalduselt, kuna teda võeti ühe osapoolena.

“Omamoodi kurioosum Eesti ajakirjanduses – ajakirjanik on kajastanud teatud teemasid nii erapoolikult ja tendentslikult, et muutus lõpuks ise ühe ühiskondliku sündmuse/protsessi osapooleks.

Mingis mõttes kujukas näide sellest, kuidas teatud hulk ajakirjanikke on kaotanud nii erialase neutraalsuse, objektiivsuse kui elementaarse pieteedi – ja asunud käituma eri teemasid kajastades ühe asjaosalise osapoole ning aktivistina. Nüüd paraku tuli osapoolena teise osapoole ees ka vastust anda.

Ajakirjaniku katsed end osapoolena distantseerida, kinnitades, et “ma teen vaid oma tööd” – ei mõjunud veenvalt, kuna ajakirjanikutöö ei eelda, et ajakirjanik peaks tundlikke teemasid kajastades väljendama neis oma isiklikke maailmavaatelisi hoiakuid ja eelistusi ning vastanduma seal neile, keda kajastatakse.

Nii võib öelda, et ajakirjaniku pingutused kandsid lõpuks vilja ja ta sai seda, mida ta kaua tahtis – teda aktsepteeritigi ühe osapoolena.

Punamäe on toiminust valmis kirjutanud kajastuse, kus väidab pealkirjas, nagu oleks Vooglaid kasutanud seal “vihakõnet”. Siiski pole Vooglaiu poodiumilt avaldatud jutul midagi pistmist sellise kontseptsiooniga – “vihakõne” definitsioon on teine.

“Vihakõne, ka vaenukõne (inglise keeles hate speech) on isiku või isikute grupi vastu suunatud halvustamine või vihkamine ühiskonnagruppi kuuluvuse alusel.”

Punamäe aeti koosolekult ära mitte grupikuuluvuse põhjal, vaid talle heideti ette isiklikke patte – valetamist, propaganda tegemist jne.

Antud käsitluses on püütud toiminut edasi anda dramaatilisemana kui see oli – Punamäe annab oma “tunde” apelleerides mõista, nagu oleks olukord kiskunud vägivaldseks. Tegelikult keegi talle kätt külge ei pannud ja arvestades, et Punamäe läks suuresti taas olukorda ise provokatsioonidega eskaleerima, käitus meeleavaldajate enamus temaga küllalt rahulikult. Pigem andis kohale kogunenud avalikkus hinnangu Punamäe senisele tegevusele ajakirjanikuna.

Arvestades Punamäe varasemaid kajastusi – olgu siis EKRE suunal või ka SAPTK poolt korraldatud meeleavalduste kajastamisel – ei kujuta avaldatud meelepaha endast antud ajakirjaniku vastu ka mingit üllatust.

Enese ohvrina esitlemine ja isikliku vastutuse vältimine oma ajakirjandustegevuse resultaaside eest on osade ajakirjanike puhul kujunenud mustriks – äkki annab antud sündmus natuke kriitilist tagasisidet ka toimetustes aset leidvatele tendentsidele, mida hiljuti kritiseeris meedias ka Priit Pullerits.”

Tekstis toetutakse sotsiaalmeedias avaldatud kirjutisesele, milles süüdistatakse Postimehe ajakirjanikku Sander Punamäed selles, et ta on oma tegevuses kaotanud ajakirjanikule vajaliku neutraalsuse, objektiivsuse ja professionaalse distantssi. Autori sõnul ei tegutsenud Punamäe enam meeleavalduse kajastajana, vaid sai ise aktiivseks osapooleks, mistõttu ta meeleavalduselt ka minema suunati.

Uued Uudised: “Mingis mõttes kujukas näide sellest, kuidas teatud hulk ajakirjanikke on kaotanud nii erialase neutraalsuse, objektiivsuse kui elementaarse piiteedi – ja asunud käituma eri teemasid kajastades ühe asjaosalise osapoole ning aktivistina. Nüüd paraku tuli osapoolena teise osapoole ees ka vastust anda.”

Siin väidetakse, et ajakirjaniku töö ei vasta ajakirjanduse põhieesmärkidele – avalikkuse objektiivne informeerimine.

“Bonnieri preemia väljastajad võtsid võidulugude valikuga enda õlule suure mainekahju riski”

Kuigi väidetatavalt anti Bonnieri preemia Sulev Vedlerile ja Anna Pihlile panuse eest toiduohutusse, on selle loo haarmed nii laiali, et devalveerivad suuresti ajakirjanikele osutatud tunnustuse.

Jutt käib Eesti Ekspressi ja ERR-i ajakirjanikele listeria-teemaliste artiklite eest antud ajakirjanduspreemiast. Toiduohutus on selles pikemas saagas vaid üks seik – sellele lisanduvad ka EKRE maaeluministri tagandamine listeriaskandaali kaudu ning süüdistused VTA vastu ühe kalatööstuse hävitamises konkurentide hüvanguks.

Seega on Bonnieri preemial nüüd kibedamaitiselised kõrvalmõjud: kahtlustajad võivad alati öelda, et Vedler ja Pihl said tunnustuse selle eest, et aitasid opositsioonil ja massimeedial EKRE ministri taandada. Arvestades Eesti ajakirjanduse negatiivset ja kallutatud suhtumist Marti Kuusikusse, Kert Kingosse ja Mart Järvikusse, võib kindlalt eeldada, et kõik lood, mis olid nende vastu kaudselt ja osaliselt suunatud, said soosingu.

Samamoodi võib ka väita, et ajakirjanikud võtsid osa ühe kalatööstuse hävitamisest. Kogu see saaga tõi ju erinevate lugude kaudu esile mitmete maaeluministeeriumi haldusala ametite, nagu VTA ja PRIA tegematajätmissi ja valesamme, mida peaaegu et ei kajastatud.

“Mina ühe looga tõestasin ära, et see sama bakteri tüvi, mis sealt tehasest leiti, on ikkagi viinud konkreetse inimese surmani,” sõnas Pihl. Tehasest pärit bakteri tüvi võis muidugi olla sama, kui see, mis põhjustas surma, kuid konkreetse inimeseni ei pruukinud see jõuda just selle firma toote kaudu. Pigem õhutasid ajakirjanikud alusetut hüsteeriat, mis kahjustas ühe firma tegevust.

Bonnieri preemia määramine Vedlerile ja Pihlile olnuks igati õigustatud, kui see olekski piirdunud listeriapuhangu, ettevõtte ja toiduohutusega, nagu seda näidata üritatakse. Olukorras, kui teemasse on segatud poliitilised mängud, ettevõtete omavaheline konkurents ning VTA kahtlustatav erapooliklikkus, on kahe ajakirjaniku autasustamine selgelt poliitiliselt laetud taustaga.

Seda võis märgata sellest, et kohe pärast Mart Järvi taandumist kaotas massimeedia listeriasteema vastu huvi ja praegu räägitakse sellest vaid kõrvalises kontekstis.

Teiseks nominendiks peeti 29. aprillil ilmunud Eesti Päevalehe ja Eesti Ekspressi lugu „Marti Kuusiku suur saladus: peretuttavad räägivad, et uus minister on väga vägivaldne ja on kahel korral purustanud oma naise käeluu“, mille autorid on Sulev Vedler, Joosep Tiks, Toivo Tänavsuu, Erik Moora, Dagne Mihkels, Mikk Salu, Madis Jürgen ja Urmo Soonvald. Õnneks jätkus preemiajagajatel mõistust seda samuti poliitiliselt laetud lugu kõrvale jätta, sest kohtuasi võib lõppeda hoopiski pealkirja ümberlükkamisega.

Esiplaanil võinuks olla hoopis kolmas nominent ehk Martin Laine, Holger Roonemaa, Jekaterina Minkova ja Eeva Esse lood Swedbanki rahapesust, kuid paljuütleb on seegi, et hämara taustaga rahapesu käsitlusi preemia saajaks eriti ei peetud.

Igal juhul oskas Bonnieri preemia oma tõsiseltvõetavust tugevasti kõigutada.

Tekst seab juba alguses kahtluse alla preemia ametliku põhjenduse ja vihjab, et tunnustus ei tulnud mitte töö sisu, vaid poliitilise kasulikkuse tõttu. Lugejat suunatakse mõtlema, et preemia pole usaldusväärne tunnustus, vaid vahend poliitiliste eesmärkide saavutamiseks. *Uued Uudised: “Kuigi väidetatavalt anti Bonnieri preemia Sulev Vedlerile ja Anna Pihlile panuse eest toiduohutusse, on selle loo haarmed nii laiali, et devalveerivad suuresti ajakirjanikele osutatud tunnustuse.”*

Õeldakse otse, et teema oli oluline ainult seni, kuni see oli poliitiliselt kasulik. Pärast eesmärgi saavutamist (ministri tagasiastumine) kaotas meedia huvi. Selline väide seab kahtluse alla meedia motivatsiooni ja sõltumatuse. *Uued Uudised: “Seda võis märgata sellest, et kohe pärast Mart Järviku taandumist kaotas massimeedia listeeriateema vastu huvi ja praegu räägitakse sellest vaid kõrvalises kontekstis.”*

Autor väidab, et Eesti Ekspressi ja ERRi ajakirjanikud said tunnustuse mitte objektiivse ja faktipõhise töö eest, vaid selle eest, et aitasid opositsioonil EKRE ministrit kahjustada. Samuti öeldakse, et ajakirjanikud tekitasid põhjendamatu paanika ning kahjustasid ühe ettevõtte mainet ja tegevust. Kogu preemiasüsteemi esitatakse kui poliitiliselt kallutatuna, mis alavääristab nii töö tulemusi kui ka demokraatlikku usaldust ajakirjanduse vastu.

“Bonnieri preemia riskib suure plekiga oma mainel”

Bonnieri preemia väljaandjad riskivad oma mainega, kui lubasid nominentide hulka leheloo, mille sisukajastus jookseb tõenäoliselt ummikusse ja ees võivad seista kohtulood laimamise pärast.

Jutt käib üheks nominendiks saanud, 29. aprillil ilmunud Eesti Päevalehe ja Eesti Ekspressi loost „Marti Kuusiku suur saladus: peretuttavad räägivad, et uus minister on väga vägivaldne ja on kahel korral purustanud oma naise käeluu“, mille autorid on Sulev Vedler, Joosep Tiks, Toivo Tänavsuu, Erik Moora, Dagne Mihkels, Mikk Salu, Madis Jürgen ja Urmo Soonvald.

Marti Kuusiku kohtuasi on pooleli, see võib pädida ka õigeksmõistmisega, aga žürii hindab kogu lugu juba suursaavutusena – latt on ikka ülimaldalale lastud. Või piisab Bonnieri preemia väljaandjatele juba ainuüksi rahvuskonservatiivist ministri kõrvaldamisest?

Kuusiku advokaat on öelnud, et sellel lool puudub sisuliselt kannatanu, sest selleks peetav abikaasa Karin Kuusik eitab vägivalda ja kui mingi süüdimõistmine toimub, siis on selline kannatanuta kohtulugu esmakordne. Lisaks on president on kohtule kätte andnud selge suunise, kuidas tuleb põhiseadusliku institutsioonina kohut pidada, mis tähendab nii seaduste kui eetika jalge alla tallamist.

Kui EPL-i ja EE lugu peaks saama Bonnieri preemia, kuid kohtuasi kukub läbi, siis on see ajakirjanduse ja Bonnieri preemia andjate jaoks küll väga piinlik lugu – autasu on antud “ajakirjanikele”, kes kirjutasid kokku libauudise. On ju tollasest ajast hästi teada, kuidas leheneegrid pugesid oma Rakvere-dessandi ajal kasvõi nahast välja, et mingisugusedki “tõendid” kokku fabritseerida.

Marti Kuusik aga sunniti taganema riigiametist ja tal on täielik õigus teiste laimajate seas ka ajalehtede vastu hagi algatada. See oleks Bonnieri preemiale mahapestamatu häbiplekk.

Väidetakse, et uuriva ajakirjanduse mainekas auhind antakse loole, mille sisu võib hiljem kohtus ümber lükata. Sellega seatakse kahtluse alla preemia väärtus ja ajakirjanike töö usaldusväärsus. Uued Uudised: “Bonnieri preemia väljaandjad riskivad oma mainega, kui lubasid nominentide hulka leheloo, mille sisukajastus jookseb tõenäoliselt ummikusse ja ees võivad seista kohtulood laimamise pärast.”

Viidatakse, et preemia anti poliitilistel, mitte sisulistel põhjustel: “/.../ latt on ikka ülimaldalale lastud. Või piisab Bonnieri preemia väljaandjatele juba ainuüksi rahvuskonservatiivist ministri kõrvaldamisest?” See õõnestab töö sõltumatust ja professionaalsust.

Tuuakse esile, et loo keskne väide (vägivald) polevat tõendatud ja võib osutuda kohtus sisutuks. Seega, kui preemia antakse, kuigi süü pole tõendatud, siis väidetakse, et see on

ajakirjanduse usaldusväärsuse murendamine. *Uued Uudised*: “Kuusiku advokaat on öelnud, et sellel lool puudub sisuliselt kannatanu, sest selleks peetav abikaasa Karin Kuusik eitab vägivalda ja kui mingi süüdimõistmine toimub, siis on selline kannatanuta kohtulugu esmakordne. Lisaks on president on kohtule kätte andnud selge suunise, kuidas tuleb põhiseadusliku institutsioonina kohut pidada, mis tähendab nii seaduste kui eetika jalge alla tallamist.”

Väidetakse, et preemia anti poliitilise surve või eesmärgi tõttu, mitte töö kvaliteedi põhjal. Samuti seatakse kahtluse alla kogu auhinnasüsteem ning viidatakse, et ajakirjandus ja isegi kohtuvõim ei pruugi tegutseda sõltumatult.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Eliise Kivi

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose Ajakirjanike ja ajakirjanduse ründamine Uued Uudised portaali postitustes, mille juhendaja on Signe Ivask, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Eliise Kivi

23.05.2025